

วิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้า

อุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ

FACTORS AFFECTING THE DEMAND FOR MANUFACTURING EXPORT

CREDIT OF THE DOMESTIC FINANCIAL INSTITUTION

นางสาวสมลักษณ์ เรืองคง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2551

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินค้าเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม
ของสถาบันการเงินภายในประเทศ

Factors Affecting The Demand for Manufacturing Export Credit
of The Domestic Financial Institution

นามผู้วิจัย นางสาวสมลักษณ์ เรืองคง

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วราพงษ์ อุดมรัตน์, ศ.ม.)

กรรมการ

(อาจารย์อรุณ เกียรติสาร, Diplome de IIIeme cycle.)

กรรมการ

(อาจารย์ชลธิพร เปี่ยมสมบูรณ์, พศ.ม.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์ชูชีพ พิพัฒน์ศิริ, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม
ของสถาบันการเงินภายในประเทศ

Factors Affecting The Demand for Manufacturing Export Credit
of The Domestic Financial Institution

โดย

นางสาวสมลักษณ์ เรืองคง

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
พ.ศ. 2551

สมลักษณ์ เรื่องคง 2551: ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม
ของสถาบันการเงินภายในประเทศ ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรวรรณ อุดมรัตน์, ศ.ม.
101 หน้า

การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก และปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมให้การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องก็คือ แหล่งเงินทุน ซึ่งแต่เดิมนั้นแหล่งเงินทุนที่สำคัญสำหรับการส่งออกคือ ธนาคารพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของธนาคารพาณิชย์กลับมีแนวโน้มลดลง ดังนั้นรัฐบาลจึงได้จัดตั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) ขึ้นมาเพื่อเป็นอีกแหล่งเงินทุนในการส่งเสริมการส่งออก จากที่กล่าวมา การศึกษาในครั้งนี้จึงสนใจมุ่งวิเคราะห์ถึงบทบาทการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ตลอดจนศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ จากทั้ง 2 สถาบันการเงินดังกล่าว

ผลที่ได้จากการศึกษา พบว่าเมื่อมีการจัดตั้ง ธสน. ขึ้นมา ทำให้ผู้ส่งออกมีแหล่งเงินทุนเพิ่มขึ้น โดยการให้สินเชื่อแพคเกจเครดิตของ ธสน. เป็นการช่วยลดต้นทุนให้กับผู้ส่งออก ซึ่งในช่วงแรกของการจัดตั้งนั้น ธสน. มีการให้สินเชื่อแพคเกจเครดิตของตนเองและให้ผ่านทางธนาคารพาณิชย์ ดังนั้น ธสน. จึงมีส่วนช่วยสนับสนุนเงินทุนแก่ธนาคารพาณิชย์ในช่วงแรก แต่ภายหลังจากที่ ธสน. ยกเลิกการให้สินเชื่อดังกล่าวผ่านธนาคารพาณิชย์ตามพันธะข้อตกลงขององค์การการค้าโลก ทำให้ ธสน. เปลี่ยนบทบาทจากการสนับสนุนมาเป็นการแข่งขันกับธนาคารพาณิชย์แทน ซึ่งพบว่าบทบาทในการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของ ธสน. เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ แม้ว่า ธสน. จะมีขั้นตอนในการขอสินเชื่อมากกว่าธนาคารพาณิชย์ก็ตาม สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศมากที่สุด คือ อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรายใหญ่ขึ้นดี รองลงมา คือ ดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศ และมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ตามลำดับ โดยมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมจะส่งผลกระทบในทิศทางเดียวกัน และดัชนีราคาน้ำมันในประเทศจะส่งผลในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนอัตราดอกเบี้ยรายใหญ่ขึ้นดีจะส่งผลกระทบในทิศทางเดียวกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมนั้น พบว่าระดับราคาโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยนส่งผลกระทบในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกนั้นส่งผลกระทบในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ดังนั้น สถาบันการเงินภายในประเทศที่ให้สินเชื่อดังกล่าวควรให้ความสนใจติดตามปัจจัยดังกล่าวอย่างใกล้ชิด และ ธสน. ควรให้ความสำคัญกับสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น โดยอาจลดขั้นตอนและเงื่อนไขที่ยุ่งยากลง

Somluck Ruangkong 2008: Factors Affecting The Demand for Manufacturing Export Credit of The Domestic Financial Institution. Master of Economics, Major Field: Economics, Department of Economics. Thesis Advisor: Assistant Professor Vorapoj Udomratana, M.Econ. 101 pages.

Manufacturing export is very important for the country's economic growth, and supporting factors that promote manufacturing exports are loanable funds. Formerly, commercial banks were the main source of loanable funds for manufacturing exporters, but the trend of this manufacturing export credit decreased. Thus, the government has established the Export-Import Bank of Thailand (EXIM Bank) which mainly supports loanable funds for exporters. This study focuses on the roles of commercial banks and the EXIM Bank in terms of providing loans to manufacturing exporters and on the factors which affect the demand for manufacturing export credit from these two financial institutions.

The study found that the EXIM Bank was the main source of loanable funds for exporters. The EXIM bank's packing credit could help decrease costs for exporters. The setting up of the EXIM Bank lended direct packing credit and indirect packing credit to commercial banks, so the EXIM Bank could support commercial banks in terms of capital. However, after the EXIM Bank had repealed packing credit via commercial banks, according to the rule of World Trade Organization, the EXIM Bank became the competitor of commercial banks. The EXIM Bank even had more proceeding than other commercial banks. The role with manufacturing export credit of the EXIM Bank increased. The factor affecting the demand for manufacturing export credit of the domestic financial institution was the minimum loan rate (MLR), followed by oil price index (POIL) and the value of manufacturing export (X). It was found that the value of manufacturing export affected in the same way but the oil price index affected in the opposite way and was in accordance with the hypothesis. The minimum loan rate affected in the same way and was not in accordance with the hypothesis. The factor affecting the value of manufacturing export was the comparative price adjusted by exchange rate (P), and that affected in the opposite way. The world gross domestic product (WGDP) affected in the same way and was in accordance with the hypothesis. Accordingly, the domestic financial institution that provides manufacturing export credit should pay particular attention to these factors, and the EXIM Bank should increase manufacturing export credit by reducing difficult conditions.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

____ / ____ / ____

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์วรพจน์ อุดมรัตน์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ และคำปรึกษาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์อรุณ เกียรติสาร กรรมการสาขาวิชาเอก และ อาจารย์ชวลีพร เปี่ยมสมบูรณ์ กรรมการสาขาวิชารอง ที่ได้กรุณาให้ความรู้และคำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทยและเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยที่ได้อนุเคราะห์จัดหาข้อมูลในการศึกษา รวมไปถึงเจ้าหน้าที่โครงการเศรษฐศาสตร์ (ภาคค้า) ทุกท่านที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงาน สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัว ที่ได้ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

สมลักษณ์ เรืองคง

พฤษภาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
ขอบเขตการศึกษา	8
วิธีการศึกษา	9
นิยามศัพท์	10
บทที่ 2 การตรวจสอบเอกสาร และแนวคิดทางทฤษฎี	12
การตรวจสอบเอกสาร	12
แนวคิดทางทฤษฎี	18
แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา	38
สมมติฐาน	39
บทที่ 3 สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ	42
ส่วนที่ 1 ภาพรวมสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ	42
ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ	64
บทที่ 4 ผลของการวิเคราะห์	73
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม	73
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ	76
ผลการทดสอบความสามารถในการพยากรณ์แบบจำลอง	81

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	84
สรุปผลการศึกษา	84
ข้อเสนอแนะจากการศึกษา	85
ข้อจำกัดในการศึกษา	86
ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป	87
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	88
ภาคผนวก	91

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	มูลค่าการส่งออกเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2531-2548	2
2	มูลค่าและสัดส่วนการส่งออกสินค้าประเภทต่างๆ ในช่วงปี พ.ศ.2531-2548	3
3	สัดส่วนสินเชื่อเพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์เปรียบเทียบกับ มูลค่าการส่งออกสินค้า ในช่วงปี พ.ศ.2531-2548	5
4	ปริมาณและสัดส่วนการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกแยกตามประเภท ของธนาคารพาณิชย์ ในช่วงปี พ.ศ.2531-2548	6
5	น้ำหนักของประเทศคู่ค้าตามสัดส่วนการค้าและสัดส่วนการส่งออก	33
6	มูลค่าเลตเตอร์ออฟเครดิตของสถาบันการเงินภายในประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2538-2548	47
7	การให้สินเชื่อแพคเกจเครดิตของ ธสน. ในช่วงปี พ.ศ.2537-2548	48
8	สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าของธนาคารพาณิชย์และ ธสน. ในช่วงปี พ.ศ.2538-2548	51
9	การให้บริการประกันการส่งออกของ ธสน. ในช่วงปี พ.ศ.2538-2548	53
10	สินเชื่อเพื่อการส่งออกเมื่อเปรียบเทียบกับสินเชื่อรวมของสถาบันการเงิน ภายในประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2531-2548	56

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	สินเชื่อเพื่อการส่งออกของสถาบันการเงินภายในประเทศแยกตามประเภทต่างๆ ในช่วงปี พ.ศ.2531-2548	58
12	สินเชื่อเพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์แยกตามประเภทต่างๆ ในช่วงปี พ.ศ.2531-2548	60
13	สินเชื่อเพื่อการส่งออกของ ธสน. แยกตามประเภทต่างๆ ในช่วงปี พ.ศ.2542-2548	62
14	สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2531-2548	63
15	ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ในช่วงปี พ.ศ.2531-2548	65
16	ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ของสถาบันการเงินภายในประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2531-2548	68
 ตารางผนวกที่		
1	ผลการประมาณค่าสมการแสดงปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การส่งออก สินค้าอุตสาหกรรมในเบื้องต้น	92
2	ผลการประมาณค่าสมการแสดงปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การส่งออก สินค้าอุตสาหกรรมที่มีความเหมาะสม	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
3	ผลการประมาณค่าสมการแสดงปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อ เพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงิน ภายในประเทศในเบื้องต้น	94
4	ผลการประมาณค่าสมการแสดงปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อ เพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงิน ภายในประเทศที่มีความเหมาะสม	95
5	ข้อมูลที่ใช้ในแบบจำลอง	96

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้	22
2	การเปรียบเทียบข้อมูลจริงกับค่าที่ได้จากการพยากรณ์อดีตจากแบบจำลอง	82
3	ความสามารถในการพยากรณ์แบบจำลองอุปสงค์การส่งออก สินค้าอุตสาหกรรม	83
4	ความสามารถในการพยากรณ์แบบจำลองอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออก สินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ	83

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนี้การส่งออกนับว่ามีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากก่อให้เกิดการไหลของเงินตราต่างประเทศเข้ามาหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจของประเทศ และช่วยลดการขาดดุลทางการค้าระหว่างประเทศ ทั้งนี้การส่งออกของไทยได้มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากมูลค่าการส่งออกเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจะมีสัดส่วนสูงขึ้นเรื่อยๆ จากร้อยละ 33.01 ในปี พ.ศ.2531 มาเป็นร้อยละ 66.34 ในปี พ.ศ.2548 (ตารางที่ 1) ซึ่งสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกไปยังต่างประเทศมากที่สุดได้แก่ สินค้าอุตสาหกรรม รองลงมาได้แก่ สินค้าเกษตรกรรม สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร สินค้าแร่และเชื้อเพลิง และสินค้าอื่นๆ ตามลำดับ โดยสินค้าอุตสาหกรรมมีสัดส่วนการส่งออกเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 54.85 ในปี พ.ศ.2531 เป็นร้อยละ 78.18 ในปี พ.ศ.2548 ขณะที่สินค้าเกษตรกรรมมีสัดส่วนการส่งออกลดลงจากร้อยละ 30.54 ในปี พ.ศ.2531 เหลือเพียง 9.42 ในปี พ.ศ.2548 (ตารางที่ 2) ซึ่งจะเห็นได้ว่าโครงสร้างการส่งออกของไทยมีการเปลี่ยนแปลงโดยสินค้าอุตสาหกรรมมีสัดส่วนการส่งออกเพิ่มขึ้น ขณะที่สินค้าเกษตรกรรมกลับมีสัดส่วนการส่งออกลดลง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมได้เพิ่มความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก และปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมีการขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องก็คือ แหล่งเงินทุน

สถาบันการเงินภายในประเทศที่เป็นแหล่งเงินทุนของการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกมาแต่เดิมนั้นคือ ธนาคารพาณิชย์ แม้ว่า เมื่อพิจารณาสัดส่วนสินเชื่อเพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์กับมูลค่าการส่งออกสินค้าไทย จะพบว่าสัดส่วนมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ จากร้อยละ 14.00 ในปี พ.ศ.2531 เหลือเพียงร้อยละ 5.21 ในปี พ.ศ.2548 (ตารางที่ 3) ซึ่งสินเชื่อเพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์จะอยู่ในระดับต่ำมาก ทั้งที่การส่งออกช่วยสร้างรายได้และเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศที่สำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และเมื่อพิจารณาในสินเชื่อเพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์จะพบว่า แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม และสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอื่นๆ โดยในสินเชื่อทั้ง 3 ประเภทนี้ สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมีสัดส่วนอยู่ในลำดับที่

สอง รองจากสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม โดยในปี พ.ศ.2548 สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม สินค้าอุตสาหกรรม และสินค้าอื่นๆ มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 51.22 ร้อยละ 42.09 และร้อยละ 6.69 ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 1 มูลค่าการส่งออกเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
ในช่วงปี พ.ศ.2531-2548

หน่วย: พันล้านบาท

ปี พ.ศ.	มูลค่าการส่งออก	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ	สัดส่วนมูลค่าการส่งออกเทียบกับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
2531	514.92	1,559.80	33.01
2532	625.83	1,749.95	35.76
2533	709.65	1,945.37	36.48
2534	817.09	2,111.86	38.69
2535	929.91	2,282.57	40.74
2536	1,050.66	2,470.91	42.52
2537	1,200.67	2,692.97	44.59
2538	1,386.11	2,941.74	47.12
2539	1,309.53	3,115.34	42.03
2540	1,404.26	3,072.62	45.70
2541	1,519.99	2,749.68	55.28
2542	1,657.26	2,871.98	57.70
2543	1,947.08	3,008.40	64.72
2544	1,865.08	3,073.60	60.68
2545	2,088.77	3,237.04	64.53
2546	2,236.54	3,468.17	64.49
2547	2,451.21	3,688.19	66.46
2548	2,557.50	3,855.11	66.34

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2550)

ตารางที่ 2 มูลค่าและสัดส่วนของการส่งออกสินค้าประเภทต่างๆ ในช่วงปี พ.ศ.2531-2548

ปี พ.ศ.	สินค้าอุตสาหกรรม		สินค้าเกษตรกรรม		สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร		สินค้าแร่และเชื้อเพลิง		สินค้าอื่นๆ	
	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)
2531	442,700.00	54.85	246,514.30	30.54	95,175.30	11.79	17,092.30	2.12	5,657.70	0.70
2532	294,676.50	57.07	146,120.50	28.30	60,541.50	11.73	9,767.20	1.89	5,209.30	1.01
2533	374,802.00	63.55	132,078.50	22.39	66,254.50	11.23	9,719.40	1.65	6,958.10	1.18
2534	478,203.27	65.92	151,251.69	20.85	76,459.16	10.54	10,865.52	1.50	8,669.20	1.20
2535	552,250.30	66.97	169,774.90	20.59	82,121.20	9.96	11,895.30	1.44	8,601.60	1.04
2536	671,879.70	71.41	163,311.70	17.36	78,172.10	8.31	13,483.40	1.43	14,015.70	1.49
2537	827,899.10	72.78	193,766.20	17.03	95,612.60	8.40	12,477.70	1.10	7,846.00	0.69
2538	1,037,861.10	73.80	227,829.40	16.20	114,334.90	8.13	14,287.60	1.02	11,997.20	0.85
2539	1,013,492.80	71.83	226,897.10	16.08	126,260.10	8.95	28,248.70	2.00	16,140.60	1.14
2540	1,305,601.00	72.27	251,637.50	13.93	150,939.20	8.35	50,449.50	2.79	48,054.80	2.66
2541	1,660,795.30	73.88	294,761.70	13.11	176,189.20	7.84	44,273.50	1.97	72,069.80	3.21
2542	1,665,075.90	75.20	265,423.90	11.99	172,437.60	7.79	47,947.90	2.17	63,363.40	2.86
2543	2,115,414.00	76.42	291,956.10	10.55	187,698.60	6.78	97,399.00	3.52	75,597.10	2.73
2544	2,171,481.90	75.28	312,527.80	10.83	213,492.50	7.40	90,699.80	3.14	96,501.90	3.35
2545	2,226,390.10	76.14	305,417.50	10.45	218,941.60	7.49	86,242.80	2.95	86,949.40	2.97

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	สินค้าอุตสาหกรรม		สินค้าเกษตรกรรม		สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร		สินค้าแร่และเชื้อเพลิง		สินค้าอื่นๆ	
	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)
2546	2,542,797.90	76.46	365,037.50	10.98	247,582.40	7.44	95,639.70	2.88	74,572.60	2.24
2547	2,994,110.80	77.29	414,523.90	10.70	255,650.30	6.60	148,086.60	3.82	61,318.10	1.58
2548	3,470,160.70	78.18	418,069.90	9.42	280,160.70	6.31	206,894.30	4.66	63,405.50	1.43

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ (2550)

ตารางที่ 3 สัดส่วนสินเชื่อเพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์เปรียบเทียบกับ
มูลค่าการส่งออกสินค้า ในช่วงปี พ.ศ.2531-2548

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	สินเชื่อเพื่อการส่งออก	มูลค่าการส่งออก	สัดส่วนสินเชื่อเพื่อการส่งออก เทียบกับมูลค่าการส่งออก (ร้อยละ)
2531	72,067.20	514,920.00	14.00
2532	83,242.10	625,830.00	13.30
2533	91,366.70	709,650.00	12.87
2534	95,257.40	817,090.00	11.66
2535	116,650.60	929,910.00	12.54
2536	135,296.80	1,050,660.00	12.88
2537	166,505.10	1,200,670.00	13.87
2538	182,710.31	1,386,110.00	13.18
2539	196,056.10	1,309,530.00	14.97
2540	218,899.30	1,404,260.00	15.59
2541	173,997.32	1,517,990.00	11.46
2542	155,417.50	1,657,260.00	9.38
2543	127,118.00	1,947,080.00	6.53
2544	101,427.62	1,865,080.00	5.44
2545	112,179.57	2,088,770.00	5.37
2546	127,757.15	2,236,540.00	5.71
2547	135,795.13	2,451,210.00	5.54
2548	133,228.92	2,557,500.00	5.21

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2550)

ตารางที่ 4 ปริมาณและสัดส่วนการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกแยกตามประเภทของธนาคารพาณิชย์ ในช่วงปี พ.ศ.2531-2548

ปี พ.ศ.	สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม		สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม		สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอื่นๆ	
	ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)
2531	21,749.70	30.18	31,040.70	43.07	19,276.80	26.75
2532	28,442.70	34.17	36,738.50	44.13	18,060.90	21.70
2533	33,042.80	36.17	36,491.00	39.94	21,832.90	23.90
2534	30,848.70	32.38	37,113.20	38.96	27,295.50	28.65
2535	36,622.90	31.40	43,520.10	37.31	36,507.60	31.30
2536	43,062.10	31.83	57,401.20	42.43	34,833.50	25.75
2537	59,224.10	35.57	64,179.69	38.55	43,101.36	25.89
2538	60,112.40	32.90	71,369.11	39.06	51,228.78	28.04
2539	66,122.20	33.73	85,989.20	43.86	43,944.68	22.41
2540	75,773.80	34.62	97,317.24	44.46	45,808.23	20.93
2541	62,787.20	36.09	71,850.79	41.29	39,359.31	22.62
2542	56,147.80	36.13	78,904.24	50.77	20,365.48	13.10
2543	47,980.70	37.75	66,360.79	52.20	12,776.46	10.05
2544	39,485.70	38.93	51,832.96	51.10	10,108.98	9.97
2545	44,013.10	39.23	56,613.46	50.47	11,552.99	10.30

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม		สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม		สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอื่นๆ	
	ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)
2546	50,131.91	39.24	64,223.52	50.27	13,401.73	10.49
2547	55,064.93	40.55	69,445.63	51.14	11,284.58	8.31
2548	56,076.05	42.09	68,239.85	51.22	8,913.01	6.69

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2549)

จากการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่ลดลงของธนาคารพาณิชย์นั้น ทำให้รัฐบาลซึ่งเล็งเห็นความสำคัญของการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมได้ทำการจัดตั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) ขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2536 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2536 และเริ่มเปิดดำเนินการในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2537 ทั้งนี้เพื่อเป็นอีกแหล่งเงินทุนหนึ่งสำหรับการให้บริการสินเชื่อเพื่อการส่งออกดังกล่าว ดังนั้นจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาถึงบทบาทการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ ทั้งธนาคารพาณิชย์และธสน. ตลอดจนศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศดังกล่าว เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการให้บริการสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทของการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ ตลอดจนปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ได้นำไปใช้ในการพิจารณาประยุกต์และปรับปรุงการให้สินเชื่อดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ จะเป็นการศึกษาบทบาทการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของ

ธนาคารพาณิชย์และ ธสน. ซึ่งในส่วนของข้อมูลการใช้วงเงินผ่านเลตเตอร์ออฟเครดิตและสัญญาซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าของธนาคารพาณิชย์นั้น จะเป็นการศึกษาเฉพาะธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) เนื่องจากข้อจำกัดของข้อมูลที่มีได้มีการจัดเก็บข้อมูลโดยรวมของระบบธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบเอาไว้ ส่วนการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศนั้น จะใช้ข้อมูลรายไตรมาส ตั้งแต่ปี พ.ศ.2531-2548 รวมทั้งสิ้น 18 ปี (72 ไตรมาส) โดยสถาบันการเงินภายในประเทศ ในที่นี้จะหมายถึง ธสน. และธนาคารพาณิชย์ ซึ่งธนาคารพาณิชย์ในที่นี้ หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ที่มีการดำเนินกิจการอยู่ในประเทศไทย ซึ่งประกอบไปด้วย ธนาคารพาณิชย์ไทย และสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทย และกิจการวิเทศธุรกิจ แต่ไม่รวมสาขาธนาคารพาณิชย์ไทยในต่างประเทศ

วิธีการศึกษา

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการเก็บข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary Data) ประเภทอนุกรมเวลา (Time Series Data) เป็นรายไตรมาส ตั้งแต่ปี พ.ศ.2531-2548 เป็นเวลา 18 ปี ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะเก็บรวบรวมมาจากแหล่งต่างๆ อันได้แก่ หนังสือ วารสาร และข้อมูลจากเว็บไซต์ เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยการวิเคราะห์ 2 ลักษณะ คือ

2.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา เป็นการวิเคราะห์การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ ซึ่งจะศึกษาถึงบทบาทการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของธนาคารพาณิชย์และ ธสน. ตลอดจนวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ

2.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ จะใช้วิธีการทางเศรษฐมิติเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ โดยอาศัยแบบจำลองสมการเกี่ยวเนื่อง (Simultaneous Equations) และใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบ 2 ขั้น (Two Stage Least Squares: 2SLS) ในการประมาณค่าตัวแปร

นิยามคำศัพท์

1. อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรายใหญ่ขั้นต่ำ (Minimum Leading Rate or Minimum Loan Rate: MLR) หมายถึง อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมที่มีระยะเวลาที่ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บจากลูกค้ารายใหญ่ขั้นต่ำ
2. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา (Exchange Rate) หมายถึง ราคาของเงินสกุลภายในประเทศหนึ่งหน่วยเมื่อเปรียบเทียบกับราคาของเงินตราสกุลต่างประเทศ ในที่นี้คือ เงินบาทหนึ่งหน่วยเมื่อเปรียบเทียบกับราคาเงินตราสกุลดอลลาร์สหรัฐฯ
3. ระดับราคาโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยน ในที่นี้หมายถึง ดัชนีราคาผู้บริโภคภายในประเทศไทยเทียบกับดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินสกุลบาทกับเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐฯ แล้ว
4. ผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลก หมายถึง มูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตขึ้นในตลาดโลกโดยรวมในระยะเวลาหนึ่ง ในที่นี้จะนำผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป (15 ประเทศ) มาเป็นตัวแปรที่ใช้ในการประมาณค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกจากรายปีมาเป็นรายไตรมาส
5. มูลค่าการค้าของโลก หมายถึง มูลค่าการส่งออกของตลาดโลกรวมกับมูลค่าการนำเข้าของตลาดโลกในระยะเวลาหนึ่ง ในที่นี้จะนำมูลค่าการค้าของประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป (15 ประเทศ) มาเป็นตัวแปรที่ใช้ในการประมาณมูลค่าการค้าของโลกจากรายปีมาเป็นรายไตรมาส
6. การเปลี่ยนแปลงปริมาณซื้อ หมายถึง การที่ตัวกำหนดโดยตรงคือราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงไป อันมีผลทำให้ปริมาณซื้อเปลี่ยนแปลงไปด้วยตามกฎอุปสงค์
7. การเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ ในที่นี้หมายถึง การย้ายเส้นของอุปสงค์ คือ การที่ตัวกำหนดอุปสงค์โดยอ้อม เช่น รายได้ รสนิยม ราคาของสินค้าชนิดอื่น เป็นต้น ตัวใดตัวหนึ่งหรือหลายตัวได้เปลี่ยนแปลงไปและมีผลทำให้ปริมาณซื้อเพิ่มขึ้นหรือลดลง ณ ระดับราคาเดิม

8. สินเชื่อแพคกิ้งเครดิต (Packing Credit) หมายถึง สินเชื่อก่อนการส่งออกที่ธนาคารพาณิชย์และ ธสน. ให้แก่ผู้ส่งออก ในรูปของการให้กู้ยืมระยะสั้น เพื่อให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือด้านเงินทุนหมุนเวียนแก่ผู้ส่งออก

9. เล็ตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of Credit: L/C) คือเอกสารที่ใช้เป็นเครื่องมือในการชำระเงินค่าสินค้าที่ตกลงซื้อขายกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย โดยมีธนาคารเป็นตัวกลางในการผูกมัดข้อตกลงต่างๆ ด้วย ในปัจจุบันเล็ตเตอร์ออฟเครดิตที่ใช้กันแพร่หลายจะเป็นเครดิตชนิดที่เพิกถอนไม่ได้ และจะต้องระบุชื่อผู้ส่งออกหรือผู้รับประโยชน์ ซึ่งจะต้องเป็นบุคคลเดียวกับผู้ขอเงินและผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินให้กับธนาคาร รวมทั้งรายละเอียดต่างๆ อาทิเช่น สกุลเงิน จำนวนเงินตามมูลค่าของสินค้าโดยระบุเงื่อนไขการชำระค่าสินค้า รายการสินค้า ชนิดของสินค้า จำนวนสินค้า ราคาต่อหน่วย วันที่ส่งมอบสินค้า เมืองท่าต้นทางและเมืองท่าปลายทาง และวันหมดอายุของ L/C เป็นต้น

10. ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (Manufacturing Production Index: MPI) เป็นเครื่องชี้วัดระดับการผลิตและทิศทางของภาคอุตสาหกรรม สำหรับการคำนวณผลผลิตภาคอุตสาหกรรมใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักของการผลิตภาคอุตสาหกรรมโดยใช้สูตร Laspeyres และ กำหนดน้ำหนักสินค้าอุตสาหกรรมแต่ละประเภทตามสัดส่วนมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมรวมตามบัญชีรายได้ประชาชาติ

11. ดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศ ในที่นี้หมายถึง ดัชนีราคาผู้ผลิตของประเทศ หมวดผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ซึ่งประกอบด้วยสินค้า 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มที่ 1 น้ำมันเชื้อเพลิงและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมอื่นๆ ได้แก่ เบนซิน ดีเซล น้ำมันก๊าด น้ำมันเตา น้ำมันเครื่องบิน น้ำมันหล่อลื่น ก๊าซปิโตรเลียมเหลว และยางมะตอย ส่วนกลุ่มที่ 2 คือ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี ได้แก่ เอทีลิน และ โพรพิลีน

บทที่ 2

การตรวจสอบเอกสาร และแนวคิดทางทฤษฎี

ในบทนี้จะเป็นการตรวจสอบเอกสาร แนวคิดทางทฤษฎี และแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

การตรวจสอบเอกสาร

ปัญญารักษ์ เสียงเจริญ (2535) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่กำหนดความต้องการสินเชื่อภาคอุตสาหกรรมจากสถาบันการเงินภายในประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความต้องการสินเชื่อภาคอุตสาหกรรมจากสถาบันการเงินภายในประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการคาดคะเนความต้องการสินเชื่อดังกล่าว การศึกษานี้ใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติในรูปแบบของสมการถดถอยพหุคูณเชิงซ้อน (Multiple Regression) และใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดา (Ordinary Least Square) ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่างๆ โดยได้จำแนกสินเชื่อเป็นรายประเภทอุตสาหกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมต่อไป ซึ่งจะแยกศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบจำลองทางเศรษฐมิติที่แสดงถึงปัจจัยที่กำหนดความต้องการสินเชื่อภาคอุตสาหกรรมทั้งหมดจากสถาบันการเงินภายในประเทศ โดยทำการศึกษาในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2521-2532

ส่วนที่ 2 เป็นแบบจำลองทางเศรษฐมิติที่แสดงถึงปัจจัยที่กำหนดความต้องการสินเชื่อภาคอุตสาหกรรมจากธนาคารพาณิชย์ โดยทำการศึกษาในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2520-2532

ส่วนที่ 3 เป็นแบบจำลองทางเศรษฐมิติที่แสดงถึงปัจจัยที่กำหนดความต้องการสินเชื่อภาคอุตสาหกรรมจากธนาคารพาณิชย์ โดยจำแนกรายประเภทอุตสาหกรรม และทำการศึกษาในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2524-2532

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่กำหนดความต้องการสินเชื่อภาคอุตสาหกรรมทั้งหมดจากสถาบันการเงินภายในประเทศ และความต้องการสินเชื่อภาคอุตสาหกรรมจากธนาคารพาณิชย์นั้น ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

ภาคอุตสาหกรรมในปีที่ผ่านมา และอัตราเงินเฟ้อ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้จากธนาคารพาณิชย์ สำหรับในส่วนของปัจจัยที่กำหนดความต้องการสินเชื่อภาคอุตสาหกรรมจากธนาคารพาณิชย์โดยจำแนกรายประเภทอุตสาหกรรมนั้นพบว่า ปัจจัยที่สามารถกำหนดความต้องการสินเชื่อดังกล่าวในทุกประเภทอุตสาหกรรม ยกเว้นอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากธัญพืช น้ำตาล อาหารอื่นๆ มีเพียงปัจจัยเดียว คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศภาคอุตสาหกรรมในปีที่ผ่านมา โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

สมพร ริมพะสุต (2538) ศึกษาเรื่องเศรษฐกิจมิติว่าด้วยการปันส่วนสินเชื่อในระบบธนาคารพาณิชย์ไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อการปันส่วนสินเชื่อว่าจะมีอยู่ในระบบธนาคารพาณิชย์ไทยหรือไม่ ภายหลังจากการดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยเสรีของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยอาศัยวิธีการทางเศรษฐกิจในการศึกษาด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดา และวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบสองชั้น นอกจากนี้ยังมุ่งทดสอบความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างปริมาณการปันส่วนสินเชื่อกับตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคที่สำคัญ อาทิ ปริมาณเงิน ดัชนีราคาผู้บริโภค ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน ปริมาณการส่งออก และปริมาณการนำเข้า เป็นต้น

ผลจากการประมาณค่าสมการอุปสงค์และอุปทานสินเชื่อที่แท้จริง พบว่า อุปสงค์สินเชื่อที่แท้จริงไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมที่แท้จริง ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงของอุปทานที่แท้จริง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมที่แท้จริง ผลการประมาณค่าดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การปันส่วนสินเชื่ออันเกิดจากการไร้ดุลยภาพของการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมที่แท้จริงจะมีผลกระทบต่ออุปทานสินเชื่อเป็นสำคัญ และเมื่อนำปริมาณการปันส่วนสินเชื่อที่คำนวณได้จากส่วนต่างระหว่างอุปสงค์อุปทานที่แท้จริง เมื่อประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดธรรมดาและวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบสองชั้นไปทำการทดสอบสถิติ พบว่า ปริมาณการปันส่วนสินเชื่อที่คำนวณได้จากการประมาณค่าด้วยวิธีทั้งสองไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 99 และเมื่อนำไปทำการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยเสรีทำให้ปริมาณการปันส่วนสินเชื่อลดลง แสดงให้เห็นว่า ปริมาณการปันส่วนสินเชื่อมีอยู่จริงในระบบการเงินของไทย และการดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยเสรีของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อให้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมสามารถเคลื่อนไหวตามกลไกตลาดได้อย่างสมบูรณ์ จะส่งผลให้มีการจัดสรรอุปทานสินเชื่อให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับอุปสงค์สินเชื่อมากขึ้น ปริมาณการปันส่วนสินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ลดลง ตลาดเงินมีแนวโน้มเข้าสู่ดุลยภาพเพิ่มขึ้น

ส่วนผลการทดสอบความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลว่าปริมาณการปันส่วนสินเชื่อจะเป็นเหตุให้เกิดตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคหรือไม่ พบว่าปริมาณการปันส่วนสินเชื่อไม่เป็นเหตุให้เกิดตัวแปรดัชนีราคาผู้บริโภค ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน ปริมาณการส่งออก และปริมาณการนำเข้า แต่ปริมาณการปันส่วนสินเชื่อเป็นเหตุให้เกิดตัวแปรปริมาณเงิน

ศรวาณี พึ่งผู้นำ (2541) ศึกษาเรื่องอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมสำหรับสินเชื่อเพื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการดำเนินงานการให้สินเชื่อเกษตรของธนาคารพาณิชย์ ปัจจัยที่มีผลต่ออุปทานและอุปสงค์ของสินเชื่อเกษตรในธนาคารพาณิชย์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดสองชั้น (Two-State Least Square) ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่างๆ และเพื่อศึกษาหาอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่เหมาะสมสำหรับสินเชื่อเพื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย โดยอาศัยหลักการตามทฤษฎีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยดุลยภาพ

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณอุปทานสินเชื่อเพื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์มากที่สุด คือ อัตราเงินส่วนกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง รองลงมา ได้แก่ ปริมาณเงินฝาก และเงินกู้จากต่างประเทศ ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์สินเชื่อเพื่อการเกษตรมากที่สุด คือ ระดับราคาสินค้าและบริการ รองลงมา ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และพบว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่เหมาะสมเฉลี่ย 21 ปีจะต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่เป็นจริงเพียงเล็กน้อย เนื่องจากข้อมูลที่ใช้เป็นของธนาคารพาณิชย์ที่ผู้กู้ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจเกษตร แต่สำหรับเกษตรกรรายย่อยจะมีความสามารถในการใช้ค้ำเงินกู้ต่ำกว่าธุรกิจเกษตร อัตราดอกเบี้ยสำหรับเกษตรกรรายย่อยควรจะประมาณเท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

บุญรอด บัวปล้อง (2544) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์และอุปทานสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรของธนาคารพาณิชย์ไทย รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์และอุปทานสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรของธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งจะใช้ข้อมูลทศวรรษ 6 เดือน ตั้งแต่ พ.ศ.2531-2541 รวม 11 ปี ในการศึกษา โดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อน และวิธีกำลังสองน้อยที่สุดสองชั้นในการประมาณค่า

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปทานสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรมากที่สุด คือ ปริมาณเงินกู้ยืมจากต่างประเทศ รองลงมา คือ ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ โดยมี

ค่าความยืดหยุ่น 0.71161 และ 0.591151 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรมากที่สุด คือ มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตร รองลงมา คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของภาคเกษตร อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ และดัชนีราคาน้ำมันในประเทศ โดยมีค่าความยืดหยุ่น 9.514560, 1.021460, 0.510590 และ 0.259390 ตามลำดับ

พจนีย์ พิมทิ (2545) ศึกษาเรื่องผลการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศต่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของประเทศไทย ซึ่งมีการศึกษาความสัมพันธ์ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกด้วยว่ามีผลกระทบต่อส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร โดยใช้ข้อมูลทศวรรษใน ช่วงปี พ.ศ.2523-2543 วิเคราะห์แบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อนด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด และพิจารณาผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศใน 4 ประเทศ คือ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ฮองกง และสิงคโปร์ ใน 3 อุตสาหกรรม คือ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

ผลการศึกษาพบว่า การลงทุนโดยตรงจากประเทศญี่ปุ่นมีผลต่อการส่งออกในอุตสาหกรรมอาหาร สิ่งทอ และเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ การลงทุนโดยตรงจากสหรัฐอเมริกามีผลต่อการส่งออกในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น การลงทุนโดยตรงจากฮองกงมีผลต่อการส่งออกในอุตสาหกรรมสิ่งทอ และเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และการลงทุนโดยตรงจากสิงคโปร์มีผลต่อการส่งออกในอุตสาหกรรมอาหาร และเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกมีผลต่อการส่งออกอุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

อมร จิระชัยประสิทธิ์ (2545) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์และอุปทานในการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและลักษณะของสินเชื่อในระบบธนาคารพาณิชย์ไทย รวมทั้งศึกษาผลกระทบของอิทธิพลปัจจัยภายในประเทศและภายนอกประเทศที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์และอุปทานของเงินทุนในตลาดสินเชื่อ ในการศึกษาได้ใช้ข้อมูลทศวรรษที่เป็นข้อมูลรายครึ่งปี ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2524 ถึงธันวาคม 2544 โดยใช้วิธีการกำลังสองน้อยที่สุดสามชั้น (Three Stages Least Square : 3SLS) ในการประมาณค่า

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์เงินทุนในตลาดสินเชื่อ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น และสัดส่วนสินเชื่อต่อเงิน

ฝาก ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยในตลาดสินเชื่อ และ อัตราเงินเฟ้อ สำหรับผลกระทบทางด้านอุปทานตลาดสินเชื่อ นั้น พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยในตลาดสินเชื่อ อัตราเงินกู้ระหว่างธนาคาร ณ ตลาดลอนดอน และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม ได้แก่ ปริมาณเงิน

นิสาชล บุ่งทอง (2546) ศึกษาเรื่องผลกระทบของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงที่มีต่อการส่งออกสินค้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบดัชนีค่าเงินที่แท้จริงภายในประเทศไทยกับประเทศอินโดนีเซีย และประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ ในระดับใกล้เคียงกันกับประเทศไทย เพื่อพิจารณาว่า ดัชนีค่าเงินที่แท้จริงอยู่ในระดับที่เหมาะสมหรือไม่ และใช้วิธีวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ โดยสมการถดถอยเชิงซ้อนหลายตัวแปร และประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดธรรมดา เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าโดยรวม, ปริมาณการส่งออกยางพารา (ยางธรรมชาติ) และปริมาณการส่งออกเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ของประเทศไทยและประเทศคู่แข่งทางการค้าใน 2 ตลาดหลัก (ตลาดสหรัฐฯ และตลาดญี่ปุ่น)

ผลการศึกษาพบว่า ดัชนีค่าเงินที่แท้จริงภายในประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย มีค่าอ่อนมากกว่าค่าดัชนี ณ ปีฐาน ตลอดช่วงเวลาของการศึกษา แสดงให้เห็นว่า ค่าเงินที่เป็นอยู่ของเงินสกุลบาท เงินสกุลริงกิต และเงินสกุลรูเปีย มีค่าอ่อนมากเกินไป (Under Value) โดยสกุลเงินภายในประเทศอินโดนีเซียมีแนวโน้มอ่อนค่าลงมากที่สุด รองลงมาคือมาเลเซีย และประเทศไทย ตามลำดับ เมื่อนำดัชนีค่าเงินที่แท้จริงมาหาความสัมพันธ์ต่อการส่งออกสินค้า พบว่า ดัชนีค่าเงินที่แท้จริงภายในประเทศไทย และประเทศอินโดนีเซีย มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับมูลค่าการส่งออกสินค้าโดยรวม แต่ดัชนีค่าเงินที่แท้จริงภายในประเทศมาเลเซียไม่มีความสัมพันธ์ต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าโดยรวม เมื่อพิจารณาสินค้าส่งออก 2 รายการ พบว่าดัชนีค่าเงินที่แท้จริงไม่มีความสัมพันธ์ต่อปริมาณการส่งออกยางธรรมชาติ และปริมาณการส่งออกคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ เนื่องจากสินค้านี้ดังกล่าวเป็นสินค้าที่มีอุปสงค์ในการบริโภคขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศผู้นำเข้าเป็นสำคัญ

พิมพ์ใจ ศิริโพธิ์ประภาณ (2546) ศึกษาเรื่อง Credit Crunch ภายหลังการเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์และอุปทานสินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย และประมาณการสมการอุปสงค์และอุปทานของสินเชื่อ

ระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย รายไตรมาส ในช่วงปี 2536-2545 (กันยายน) เพื่อทดสอบว่า ภายหลังเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินเมื่อปี 2540 ปัจจัยทางด้านอุปสงค์หรืออุปทานสินเชื่อ เป็นปัจจัย สำคัญที่มีบทบาทกำหนดตลาดสินเชื่อในประเทศไทย โดยประยุกต์ใช้แบบจำลองตลาดไม่อยู่ใน ดุลยภาพ

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีบทบาทต่อการกำหนดอุปสงค์ต่อสินเชื่อของธนาคาร ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -33.956 ปริมาณหลักทรัพย์ออกใหม่ในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 8.63 และดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมมีค่า สัมประสิทธิ์เท่ากับ 27.41 ส่วนปัจจัยที่มีบทบาทต่อการกำหนดสินเชื่อของธนาคาร ได้แก่ อัตรา ดอกเบี้ยเงินกู้ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.51 และความสามารถในการปล่อยสินเชื่อของธนาคาร พาณิชย์มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.60

การประมาณการสมการอุปสงค์และอุปทานพบว่า ในช่วงระยะเวลา 35 ไตรมาสที่ ทำการศึกษา เกิดภาวะอุปสงค์ส่วนเกินขึ้นจำนวน 30 ไตรมาส ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวผลการ ประมาณการอุปสงค์สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยมีค่าน้อยกว่าอุปสงค์ต่อสินเชื่อ ส่วนอีก 5 ไตร มาส คือ ไตรมาส 4 ปี 2539 ไตรมาส 4 ปี 2540 ไตรมาส 3 ปี 2541 ไตรมาส 3 ปี 2543 และไตรมาส 3 ปี 2544 พบว่ามีอุปทานส่วนเกินเกิดขึ้นในตลาดสินเชื่อธนาคารพาณิชย์ โดยค่าอุปสงค์สินเชื่อที่ ประมาณการณืได้ในช่วง 5 ไตรมาสดังกล่าว มีค่าน้อยกว่าอุปทานสินเชื่อ

ในช่วงหลังเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจปี 2540 อัตราการขยายตัวของสินเชื่อเข้าสู่ภาวะ ชะลอตัวและถดถอย กล่าวคือ ปริมาณสินเชื่อมีทิศทางปรับตัวลดลง อัตราการขยายตัวติดลบ และ จากการประมาณการอุปสงค์และอุปทานสินเชื่อในช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจพบว่า ตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี 2541 ถึงไตรมาส 1 ปี 2545 ปัจจัยด้านอุปทานสินเชื่อเป็นตัวกำหนดตลาด การที่อุปทานสินเชื่อ ที่ประมาณการณืได้มีค่าต่ำกว่าอุปสงค์สินเชื่อประกอบกับปริมาณสินเชื่อที่แท้จริงมีแนวโน้มลดลง เป็นภาวะที่เรียกได้ว่า หาแหล่งเงินกู้ได้ยาก

จากการตรวจเอกสารทั้งหมดจะพบว่าปัจจัยหลักที่มีผู้นำมาศึกษาว่ามีผลกระทบต่ออุปสงค์ สินเชื่อประเภทต่างๆ ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาส่วนใหญ่พบว่าอัตรา ดอกเบี้ยเงินให้กู้เป็นปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์สินเชื่อต่างๆ ยกเว้นการศึกษาของสมพร ที่พบว่าอุปสงค์ สินเชื่อที่แท้จริงไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่แท้จริง นอกจากนี้พบว่ามูลค่าการส่งออก และผลิตภัณฑ์มวลรวมของกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ เป็นปัจจัยที่หลายท่านนำมาศึกษาเช่นกัน

ส่วนปัจจัยอื่นๆ นั้นพบว่า บุญรอดศึกษาปัจจัยดัชนีราคาน้ำมัน พิมพ์ใจศึกษาปัจจัยดัชนีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และ ศราวณีนำปัจจัยระดับราคาสินค้าและบริการมาศึกษา เป็นต้น ส่วนปัจจัยที่นำมาศึกษาว่ามีผลกระทบต่อ การส่งออกนั้น พบว่า พจนินำผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกมาทำการศึกษา และนิสาชนนำดัชนีค่าเงินที่แท้จริงมาทำการศึกษา ดังนั้นในการศึกษาคครั้งนี้จะนำแนวคิดต่างๆ ข้างต้นมาทำการศึกษา โดยจะมุ่งศึกษาถึงปัจจัยทางด้านอัตราดอกเบี้ย ดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศ มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม และดัชนีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ที่มีต่ออุปสงค์สินค้าเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ ทั้งนี้เหตุที่ไม่ใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคอุตสาหกรรมเข้าไปศึกษาเนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันเองกับมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม นอกจากนี้จะมุ่งศึกษาด้วยว่าปัจจัยด้านดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง ผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลก มูลค่าการค้าโลก มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมในไตรมาสที่ผ่านมา มีผลต่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทยอย่างไร โดยจะเพิ่มตัวแปรหุ่นการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินเข้าไปในการศึกษาคครั้งนี้ด้วย

แนวคิดทางทฤษฎี

แนวคิดทางทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ คือ ทฤษฎีอุปสงค์ ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์เงินให้กู้ แนวคิดฟังก์ชันสินค้าออก และทฤษฎีอำนาจซื้อเสมอภาค การจัดทำดัชนีค่าเงินและดัชนีค่าเงินที่แท้จริงของไทย แนวคิดเกี่ยวกับระดับราคาโดยเปรียบเทียบ รวมถึงอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงิน ดัชนีค่าเงินที่แท้จริงและระดับราคาโดยเปรียบเทียบกับการนำไปใช้

อุปสงค์ (Demand) (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคน, 2546: 23, 26-27)

คำว่า “อุปสงค์” มีความหมายเฉพาะในวิชาทางเศรษฐศาสตร์ อาจให้คำจำกัดความได้ว่า อุปสงค์และบริการสำหรับสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง หมายถึงจำนวนต่างๆ ของสินค้าหรือบริการชนิดนั้นที่ผู้บริโภคต้องการซื้อในระยะเวลาหนึ่ง ณ ระดับราคาต่างๆ ของสินค้าชนิดนั้นในระยะเวลาที่กำหนด

คำว่า “ต้องการซื้อ” ที่ปรากฏในนิยามข้างต้นมิได้หมายถึงความต้องการธรรมดา (Want) แต่เป็นความต้องการที่มีอำนาจซื้อ (Purchasing Power) กำกับอยู่ด้วย กล่าวคือ ผู้บริโภคจะต้องมีความเต็มใจ (Ability and Willingness) ที่จะซื้อและมีเงินเพียงพอที่จะจ่ายซื้อสินค้าหรือบริการนั้นๆ ได้ด้วย ยกตัวอย่าง นาย ก มีความเต็มใจที่จะซื้อบ้านพักตากอากาศหนึ่งหลัง และนาย ก มีเงินเพียง

พอที่จะจ่ายเป็นค่าบ้านพักดังกล่าว ความต้องการของนาย ก นี้เป็นสิ่งที่ นาย ก สามารถทำให้เป็นจริงขึ้นได้ จึงเป็นอุปสงค์สัมฤทธิ์ผล (Effective Demand) ในทางตรงข้าม หาก นาย ก ไม่มีเงินที่จะจ่ายเป็นค่าบ้านพักตากอากาศ ความต้องการที่ปราศจากอำนาจซื้อเช่นนี้ไม่ถือว่าเป็นอุปสงค์ แต่เป็นเพียงความต้องการในความหมายทั่วไป

อาจแบ่งอุปสงค์ต่อราคาออกเป็นอุปสงค์แบบต่างๆ ดังนี้

1. อุปสงค์รายบุคคล (Individual Demand) คือ อุปสงค์ของผู้บริโภคคนหนึ่งคนใด
2. อุปสงค์ของหน่วยผลิต (Firm Demand) คือ อุปสงค์ที่มีต่อสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งของผู้ผลิตรายใดรายหนึ่ง
3. อุปสงค์ของอุตสาหกรรมหรือตลาด (Industry or Market Demand) คือ อุปสงค์สำหรับสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งของทุกหน่วยผลิตรวมกัน
4. อุปสงค์มวลรวม (Aggregate Demand) คือ อุปสงค์ของสินค้าทุกชนิดรวมกันของทั้งระบบเศรษฐกิจ
5. อุปสงค์จากภายนอกประเทศ (External or Foreign Demand) คือ อุปสงค์ของประเทศอื่นๆ ที่มีต่อสินค้าหรือบริการที่ผลิตขึ้นในประเทศเรา

ตัวกำหนดอุปสงค์ (Demand Determinants)

ตัวกำหนดอุปสงค์ หมายถึงตัวแปร (Variables) หรือปัจจัยต่างๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อจำนวนสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ ปัจจัยเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อปริมาณซื้อมากน้อยไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้บริโภคแต่ละคนและกาลเวลา ปัจจัยเหล่านี้มีหลายอย่าง ดังนี้

1. ปริมาณซื้อขึ้นอยู่กับราคาของสินค้านั้น ตามปกติเมื่อราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้นปริมาณซื้อจะมีน้อย แต่ถ้าราคาสินค้าลดต่ำลงปริมาณซื้อจะมีมาก

2. ปริมาณซื้อขึ้นอยู่กับรสนิยมของผู้บริโภคและความนิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม รสนิยมอาจเกี่ยวกับความรู้สึกนิยมชมชอบช่วงขณะหนึ่งซึ่งเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว เช่น แบบเสื้อสตรี ภาพยนตร์ และเทปเพลง เป็นต้น แต่บางกรณีความนิยมนั้นก็คงอยู่นาน เช่น รูปแบบของสิ่งก่อสร้าง รถยนต์ และน้ำอัดลม เป็นต้น สิ่งที่กำหนดรสนิยมของผู้บริโภค ได้แก่ อายุ เพศ ความเชื่อ ค่านิยม การศึกษา แฟชั่น และอิทธิพลของการโฆษณา รสนิยมเป็นสิ่งที่มีผลต่อธุรกิจการค้า ดังนั้นหน่วยธุรกิจจึงยอมทุ่มเงินจำนวนมากโฆษณาเพื่อหวังผลในการเปลี่ยนแปลงรสนิยม หรือมิฉะนั้นก็เพื่อรักษารสนิยมของผู้บริโภคให้คงเดิมนั่นเอง

3. ปริมาณซื้อขึ้นอยู่กับรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน โดยทั่วไปเมื่อประชากรมีรายได้โดยเฉลี่ยสูงขึ้นความต้องการสินค้าและบริการจะเปลี่ยนไป คือมักจะลดการบริโภคสินค้าราคาถูก และขณะเดียวกันก็หันไปบริโภคสินค้าราคาแพง

4. ปริมาณซื้อขึ้นอยู่กับราคาของสินค้าอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามปกติความต้องการสินค้าของผู้บริโภคอาจสนองได้ด้วยสินค้าหลายชนิด ถ้าสินค้าชนิดหนึ่งมีราคาสูงขึ้นผู้บริโภคมักจะซื้อสินค้าชนิดนั้นน้อยลง และหันไปซื้อสินค้าอีกชนิดหนึ่งซึ่งใช้ทดแทนกันได้ สำหรับในกรณีของสินค้าที่ต้องใช้ประกอบกัน เช่น น้ำตาลกับกาแฟ เป็นต้น เมื่อผู้บริโภคริโภคกาแฟมากขึ้น ก็จะต้องบริโภคน้ำตาลมากขึ้นด้วย

เราสามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณซื้อกับปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์เหล่านี้ ด้วยฟังก์ชันอุปสงค์ดังนี้

$$Q_x^d = f(P_x, A_1, A_2, A_3, \dots)$$

จากฟังก์ชันอุปสงค์ดังกล่าวแสดงว่า ปริมาณซื้อสำหรับสินค้า X (หรือ Q_x) เป็นตัวแปรตาม (Dependent Variable) ส่วนตัวกำหนดต่างๆ เป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variable) และเนื่องจากในบรรดาตัวกำหนดทั้งหลาย P_x เป็นตัวกำหนดที่มีอิทธิพลต่อ Q_x^d มากที่สุด ดังนั้นเราจึงให้ P_x เป็นตัวกำหนดโดยตรง (Direct Determinant) ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่เหลือให้เป็นตัวแปรโดยอ้อม (Indirect Determinant) การแบ่งตัวกำหนดออกเป็น 2 กลุ่มเช่นนี้ จะช่วยให้เราเข้าใจความแตกต่างระหว่างการเปลี่ยนแปลงปริมาณซื้อและการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ได้ง่ายขึ้น ซึ่งเป็นหัวใจในการประยุกต์ใช้ทฤษฎีอุปสงค์

อนึ่ง ในกรณีของอุปสงค์ตลาด ตัวกำหนดโดยอ้อมจะมีมากกว่าที่ระบุข้างต้น ตัวอย่างเช่น

1. ปริมาณซื้อขึ้นอยู่กับจำนวนประชากร ตามปกติเมื่อประชากรเพิ่มจำนวนมากขึ้น ความต้องการสินค้าและบริการจะเพิ่มตาม แต่การเพิ่มจำนวนประชากรยังไม่เป็นการเพียงพอประชากรเหล่านี้จะต้องมีอำนาจซื้อด้วยจึงจะสามารถซื้อสินค้าได้มากขึ้น

2. ปริมาณซื้อขึ้นอยู่กับสภาพการกระจายรายได้ในระบบเศรษฐกิจ ลองพิจารณาถึงสังคมบางแห่ง เช่น ประเทศที่มีบ่อน้ำมัน ปรากฏว่ารายได้ส่วนใหญ่ตกอยู่ในมือของคนกลุ่มน้อย ส่วนคนกลุ่มใหญ่จะมีรายได้ต่ำมาก สังคมแบบนี้การบริโภคจะแตกต่างจากสังคมที่มีการกระจายรายได้ค่อนข้างทัดเทียมถึงแม้ว่ารายได้เฉลี่ยของทั้งสองประเทศจะอยู่ในระดับใกล้เคียงกันก็ตาม

ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ (Loanable Fund Theory) (เวรศ อุปปาติก, 2544: 96-98)

ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้นี้มีพื้นฐานคล้ายกับทฤษฎีของคลาสสิก แต่ได้มีการนำตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริงของระบบเศรษฐกิจมาประกอบการวิเคราะห์ นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่า อัตราดอกเบี้ยโดยแท้จริงแล้วไม่ได้จ่ายเพื่อการออมแต่เป็นการจ่ายสำหรับการให้กู้ไม่ว่าแหล่งเงินกู้นั้นจะมาจากไหนและถูกนำไปเพื่อวัตถุประสงค์อะไร ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยจึงถูกกำหนดโดยอุปทานของเงินให้กู้ (Supply of Loanable Fund) กับอุปสงค์ของเงินขอกู้ (Demand of Loanable Fund)

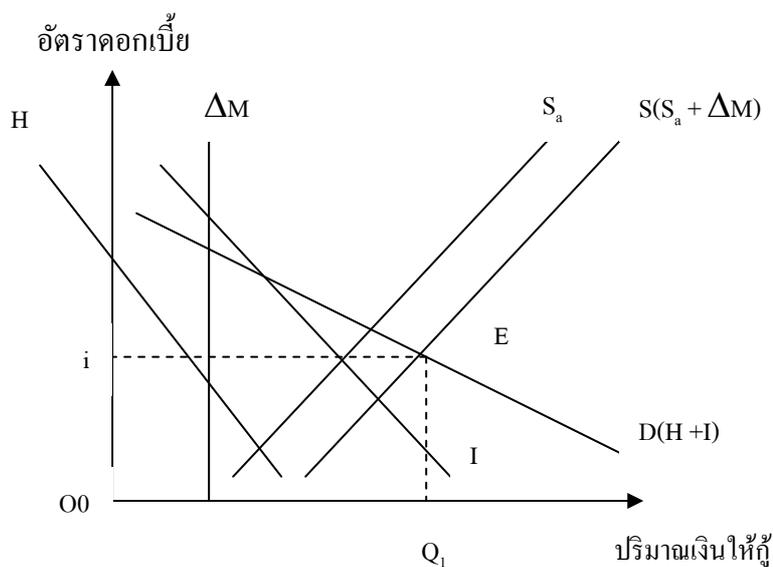
อุปทานของเงินให้กู้มีแหล่งที่มาสองแหล่งด้วยกัน ได้แก่ เงินออม (Saving : S_s) และการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงิน (Money Supply : ΔM) อันได้แก่การขยายสินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ที่เข้าไปสู่ในตลาดสินเชื่อ ดังนั้นการวิเคราะห์ทฤษฎีนี้จึงเป็นลักษณะของ “Flow Concept”

ส่วนในด้านอุปสงค์ของเงินขอกู้นั้น ที่สำคัญอันได้แก่การลงทุนและการถือเงินไว้ในมือ (Hoarding : H) การถือเงินชนิดนี้อาจจะมีค่าเป็นลบ ซึ่งเรียกว่า “Dishoarding” อันเกิดจากประชาชนนำเอาเงินที่ถือไว้ในมือในรอบปีที่ผ่านมาออกมาเป็นเงินทุนพร้อมที่จะให้กู้ หรือเกิดจากประชาชนลดสัดส่วนของการถือเงินที่เป็นเงินตรา อันมีผลทำให้เงินลงทุนเพื่อการลงทุนเพิ่มขึ้น ดังนั้นทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้จึงแสดงได้ดังสมการต่อไปนี้

$$S_s + \Delta M = H + I$$

จากภาพที่ 1 เส้น H ทอดลงจากซ้ายไปขวา แสดงถึงการถือเงินสดอยู่ในมือที่มีค่าเสียโอกาสในตัวของมัน ถ้าหากอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นถึงระดับหนึ่ง ค่าของ H จะติดลบ ซึ่งเรียกว่า “Dishoarding” เส้น I แสดงถึงความต้องการเงินทุนเพื่อการลงทุน ในกรณีที่อัตราดอกเบี้ยสูง ปริมาณความต้องการเงินทุนจะน้อย และอัตราดอกเบี้ยต่ำลงปริมาณความต้องการเงินทุนจะเพิ่มขึ้น ดังนั้นเส้น I จึงเป็นเส้นทอดลงจากซ้ายไปขวา ดังนั้นเส้นอุปสงค์ของเงินกู้รวม (Total Demand for Loanable Fund : D) จึงเป็นเส้นทอดลงจากซ้ายไปขวาเช่นเดียวกัน

ส่วนเส้น ΔM จะมีความชันอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับ “Money Supply Function” กับนโยบายการเงินของระบบเศรษฐกิจในระบบเศรษฐกิจหนึ่ง ซึ่งนโยบายการเงินและอุปทานของเงินตอบสนองอัตราดอกเบี้ยในเชิงบวก เส้น ΔM จะทอดขึ้นจากซ้ายไปขวา แต่ถ้าเป็นกรณีอื่นแล้ว อัตราดอกเบี้ยจะไม่มีผลต่อเส้น ΔM ส่วนเส้นเงินออม S_a มีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยในเชิงบวก ดังนั้นเส้น S_a จึงทอดขึ้นจากซ้ายไปขวาด้วย ดังนั้นอัตราดอกเบี้ยจึงถูกกำหนดโดยจุดตัดของเส้น S และ D (ภาพที่ 1) อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพคือ O_i และปริมาณเงินกู้ดุลยภาพคือ OQ_1

ภาพที่ 1 ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้

ที่มา: วรศ อุปาดิก (2544: 97)

ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ดังที่ได้อธิบายมาแล้วข้างต้นยังมีใช้ทฤษฎีการอธิบายระบบเศรษฐกิจโดยส่วนรวม เพียงแต่เป็นทฤษฎีที่อธิบายในส่วนของตลาดสินเชื่อเท่านั้น ดังนั้นเพื่อที่จะ

ทำให้ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู่มีความเป็นจริง (Realistic) จำเป็นต้องขยายความอุปสงค์ของเงินกู่ซึ่งส่วนใหญ่มิใช่เพื่อการลงทุนเท่านั้น แต่ยังเพื่อการบริโภคและการกู่ยืมของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกู่ยืมของรัฐบาลมีผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ยมิใช่น้อย การกู่ยืมเพื่อการลงทุนของธุรกิจส่วนหนึ่งเป็นการกู่เพื่อสร้างที่พัทอาศัยด้วยการจำนอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหรัฐอเมริกา ดังนั้นทฤษฎีปริมาณเงินให้กู่ในด้านอุปสงค์ของเงินกู่จำเป็นต้องคำนึงถึงการกู่ของรัฐบาล (B_g) ของผู้บริโภค (B_c) ของธุรกิจ (B_b) เพื่อที่พัทอาศัย (B_h) และเพื่อการเก็งกำไร (B_s) ดังนั้นจึงทำให้สมการทฤษฎีปริมาณเงินให้กู่ปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นได้ดังนี้

$$S_a + \Delta M = H + I + B_g + B_c + B_b + B_h + B_s$$

จากสมการข้างต้นนี้ ทำให้อุปสงค์ของเงินทุนครอบคลุมไปทั่วภาคเศรษฐกิจทุกภาค อันทำให้ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู่มีความถูกต้องใกล้เคียงความเป็นจริงมากขึ้น

ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์เงินให้กู่ (Hubbard, 2002)

1. **กำไรจากการคาดการณ์** หน่วยธุรกิจจะกู่เงินจากแหล่งเงินให้กู่นำมาซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์เพื่อจะผลิตสินค้าและบริการ ในการวางแผนสำหรับการลงทุนของหน่วยธุรกิจจะมีการวิเคราะห์ผลกำไรทั้งในปัจจุบันและในอนาคต โดยความสามารถของการทำกำไรในอนาคตขึ้นอยู่กับการพัฒนาทางเทคโนโลยีและการวิเคราะห์ห้ความต้องการสินค้าในอนาคต ดังนั้นหากหน่วยธุรกิจคาดว่าจะมีความสามารถทำกำไรในอนาคตได้เพิ่มขึ้น หน่วยธุรกิจก็จะต้องการกู่เงินเพิ่มขึ้น
2. **ภาษี** เมื่อมีการเก็บภาษีจากหน่วยธุรกิจเพิ่มขึ้น จะเป็นผลให้กำไรของธุรกิจหลังจากหักภาษีลดลง ดังนั้นความต้องการในการกู่ยืมเงินของหน่วยธุรกิจจะลดลง
3. **การอุดหนุนการลงทุน** เมื่อมีการอุดหนุนการลงทุนเพิ่มขึ้น ย่อมจูงใจให้ธุรกิจขยายการผลิตและต้องการกู่เงินเพื่อนำไปลงทุนเพิ่มขึ้น
4. **อัตราเงินเฟ้อที่คาดการณ์** หากหน่วยธุรกิจคาดว่าอัตราเงินเฟ้อจะสูงขึ้น อุปทานในตลาดพันธบัตรจะสูงขึ้นทำให้ราคาพันธบัตรลดลง ส่วนในตลาดเงินให้กู่ที่นั่นเมื่อหน่วยธุรกิจคาดว่าอัตราเงินเฟ้อจะสูงขึ้นจะทำให้ความต้องการกู่เงินเพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากต้นทุนของการกู่ยืมเงินที่แท้จริงนั้นลดลง

5. การกักเงินโดยรัฐบาล ทั้งนี้รัฐบาลอาจกู้เงิน โดยการออกพันธบัตรทำให้อุปสงค์ในตลาดเงินให้สูงขึ้น

แนวคิดฟังก์ชันสินค้าออก (รัตนา สายคณิต, 2539: 321-322)

การที่ประเทศจะสามารถส่งสินค้าออกไปจำหน่ายในต่างประเทศได้มากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่ อุปสงค์ของผู้ซื้อในต่างประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ระดับราคาในประเทศ ปริมาณการผลิตภายในประเทศ นโยบายการค้าของประเทศ และนโยบายการค้าของต่างประเทศ เป็นต้น ถ้าผู้ซื้อในต่างประเทศมีอุปสงค์ต่อสินค้าของประเทศค่อนข้างสูง เงินตราของประเทศ 1 หน่วยแลกเปลี่ยนเป็นเงินตราต่างประเทศได้น้อย ระดับราคาในประเทศค่อนข้างต่ำ ปริมาณการผลิตภายในประเทศมีมากเกินความต้องการบริโภคในประเทศ นโยบายการค้าของประเทศส่งเสริมการส่งออก และนโยบายการค้าของต่างประเทศไม่กีดกันการนำเข้าเหล่านี้เป็นต้น จะมีผลทำให้ประเทศสามารถส่งสินค้าไปขายต่างประเทศได้มาก มูลค่าสินค้าออกสูงตามไปด้วย อย่างไรก็ตามในที่นี้สมมติให้ตัวแปรเหล่านี้คงที่ ซึ่งได้แก่ อุปสงค์ของผู้ซื้อในต่างประเทศ ปริมาณการผลิตในประเทศ นโยบายการค้าของประเทศและนโยบายการค้าของต่างประเทศ ดังนั้น มูลค่าสินค้าออกจะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรที่สำคัญ 2 ตัวแปร อันได้แก่ ระดับราคาในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยน นั่นคือ ฟังก์ชันมูลค่าการส่งออก คือ

$$x = x(P, e)$$

โดยที่ x = มูลค่าสินค้าออกที่แท้จริง

P = ระดับราคา

e = อัตราแลกเปลี่ยน

จากสมการแสดงว่ามูลค่าสินค้าออกขึ้นอยู่กับระดับราคาในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยน ถ้าระดับราคาในประเทศเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น มูลค่าสินค้าออกจะลดลง เพราะผู้ส่งออกจะลดการส่งออกและนำสินค้านั้นมาขายในประเทศแทน หรือการส่งออกต้องลดลง เพราะไม่สามารถแข่งขันกับสินค้าออกของประเทศอื่นได้ ถ้าเงินตราของประเทศ 1 หน่วยแลกเปลี่ยนเป็นเงินตราต่างประเทศได้มากขึ้น มูลค่าสินค้าออกจะลดลง เนื่องจากสินค้าออกจะมีราคาแพงขึ้นในสายตาของผู้ซื้อชาวต่างประเทศจึงทำให้ส่งออกได้น้อยลง

ในทางตรงกันข้าม ถ้าระดับราคาในประเทศลดต่ำลง หรือเงินตราของประเทศแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศได้น้อยลง มูลค่าการส่งออกที่แท้จริงจะสูงขึ้นด้วย

ทฤษฎีอำนาจซื้อเสมอภาค (Purchasing Power Parity: PPP) (เมทินี ศุภสวัสดิ์กุล, 2550)

ทฤษฎีอำนาจซื้อเสมอภาค (Purchasing Power Parity: PPP) เป็นการประยุกต์แนวคิดกฎสินค้าราคาเดียว (Law of One Price) กับกลุ่มสินค้า (bundle of goods) โดยกล่าวว่า ภายใต้สมมติฐานโครงสร้างตลาดแข่งขันสมบูรณ์ซึ่งมี 2 ประเทศทำการค้าระหว่างกัน ไม่มีกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ ไม่มีต้นทุนค่าขนส่งสินค้าและต้นทุนข้อมูลในการทำธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศ กลุ่มสินค้านิดเดียวกันนี้ที่ขายในสองประเทศจะมีราคาซึ่งคำนวณเป็นสกุลเงินเดียวกันเท่ากัน ดังนั้นระดับอัตราแลกเปลี่ยนดุลยภาพจะถูกกำหนดโดยสัดส่วนของระดับราคาสินค้าในประเทศต่อระดับราคาสินค้าในต่างประเทศ กล่าวคือ ประเทศที่มีราคาสูงกว่าโดยเปรียบเทียบกับคู่ค้า อัตราแลกเปลี่ยนของประเทศนั้นจะมีแนวโน้มอ่อนลงเนื่องจากความต้องการซื้อสินค้าของประเทศนั้นลดลง ส่งผลให้ความต้องการในสกุลเงินของประเทศนั้นลดลงเรื่อยๆ จนในที่สุดทำให้ราคาสินค้าของทั้งสองประเทศเมื่อคิดเป็นเงินสกุลเดียวกันเท่ากัน นั่นคือ ดุลการค้าระหว่างประเทศอยู่ในภาวะสมดุล และอัตราแลกเปลี่ยนดังกล่าวเป็นอัตราแลกเปลี่ยนดุลยภาพ ดังนั้นภายใต้แนวคิดทฤษฎีอำนาจซื้อเสมอภาคนี้ อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง (อัตราแลกเปลี่ยนปรับด้วยสัดส่วนระดับราคาสินค้าเปรียบเทียบ) จึงมีค่าคงที่ภายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

โดยทฤษฎีอำนาจซื้อเสมอภาคสามารถเขียนได้ 2 รูปแบบ คือ ทฤษฎีอำนาจซื้อเสมอภาคแบบสมบูรณ์ (The Absolute Purchasing Power Parity) และทฤษฎีอำนาจซื้อเสมอภาคแบบเปรียบเทียบ (The Relative Purchasing Power Parity) ซึ่งมีสมการดังนี้

ทฤษฎีอำนาจซื้อเสมอภาคแบบสมบูรณ์ (The Absolute Purchasing Power Parity)

$$\frac{HC}{FC} = \frac{P}{P^*}$$

โดยที่ $\frac{HC}{FC}$ = จำนวนเงินสกุลของประเทศต่อหนึ่งหน่วยสกุลของเงินประเทศคู่ค้า

P^* = ระดับราคาสินค้าในประเทศ

P = ระดับราคาสินค้าต่างประเทศ

ทฤษฎีอำนาจซื้อเสมอภาคแบบเปรียบเทียบ (The Relative Purchasing Power Parity)

$$\frac{\% \Delta HC}{FC} = \% \Delta P - \% \Delta p *$$

โดยที่ $\% \Delta$ แทนอัตราการเปลี่ยนแปลง

อย่างไรก็ตาม การพิจารณาว่าค่าเงินของประเทศหนึ่งอยู่ในระดับที่เหมาะสมหรือไม่ แข็งหรืออ่อนเกินไปจนมีผลกระทบต่อระดับความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของประเทศหรือไม่ จะต้องพิจารณาจากค่าเงินของประเทศนั้นเปรียบเทียบกับค่าเงินของประเทศคู่ค้าสำคัญที่มีมากกว่า 1 ประเทศ และต้องคำนึงถึงต้นทุนทางด้านราคาด้วย ดังนั้น จึงพิจารณาในรูปของค่าเงินที่แท้จริง (Real Effective Exchange Rate Index: REER) ซึ่งโดยทั่วไปคำนวณจากค่าเงินประเทศนั้นเทียบกับค่าเฉลี่ยของค่าเงินประเทศคู่ค้าสำคัญถ่วงน้ำหนักด้วยสัดส่วนการค้า โดยนำส่วนต่างเงินเฟ้อของประเทศคู่ค้าเข้ามาคำนวณด้วย แล้วเปรียบเทียบค่าที่คำนวณได้กับค่าดัชนีในปีที่ใช้เป็นฐาน (ปกติให้เท่ากับ 100) ซึ่งถือว่าเป็นปีที่อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงอยู่ในดุลยภาพ หากช่วงเวลาใดที่ดัชนีค่าเงินที่แท้จริงสูงกว่าดัชนีในปีฐาน (> 100) แสดงว่าค่าเงิน ณ ขณะนั้นสูงเกินไป (Overvalued) ในทางตรงข้ามหากค่าเงินที่แท้จริงต่ำกว่าดัชนีในปีฐาน (< 100) แสดงว่าค่าเงิน ณ ขณะนั้นต่ำเกินไป (Undervalued)

$$REER = \sum_{i=1}^n W_i \times \frac{FC_i}{HC} \times \frac{P}{P_i}$$

โดยที่ $\sum_{i=1}^n W_i = 1$

โดย n = จำนวนคู่ค้าสำคัญ
 W_i = น้ำหนักของค่าเงินประเทศ i ในสูตรดัชนีค่าเงินซึ่งเป็นสัดส่วนการค้า, สัดส่วนการส่งออก, สัดส่วนการนำเข้า หรือ สัดส่วนหนี้ เป็นต้น
 P_i = ระดับราคาสินค้าในประเทศคู่ค้า i
 P = ระดับราคาสินค้าภายในประเทศ
 $\frac{FC_i}{HC}$ = ค่าเงินสกุลประเทศ i ต่อ 1 หน่วยสกุลเงินในประเทศนั้นๆ

อย่างไรก็ตาม สูตรดังกล่าวคำนวณจากค่าเฉลี่ยเลขคณิต ซึ่งจะแตกต่างจากค่าเฉลี่ยเรขาคณิต ทั้งนี้ ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (REER) ของประเทศไทยประเทศหนึ่ง เช่น ไทย จะมีค่าลดลงได้จาก 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยแรก ค่าเงินบาทอ่อนลงเทียบกับสกุลเงินของประเทศคู่ค้าสำคัญ คือดัชนีค่าเงินบาทในรูป nominal term ที่เรียกว่า Nominal Effective Exchange Rate Index: NEER ลดลงนั่นเอง ปัจจัยที่สอง สัดส่วนราคาสินค้าของไทยต่อราคาสินค้าของคู่ค้าลดลง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าราคาสินค้าที่ผลิตในประเทศไทยมีแนวโน้มถูกลงเมื่อเทียบกับสินค้าที่ผลิตในประเทศคู่ค้า

วิธีการคำนวณและประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง

การคำนวณหาค่าดัชนีค่าเงินที่แท้จริง (REER) นั้น จะต้องเริ่มจากการคำนวณหาค่าดัชนีค่าเงิน NEER ก่อน จากนั้นจึงใช้ราคาเปรียบเทียบมาปรับเพื่อให้ได้ค่า REER ต่อไป ดัชนีค่าเงินสกุลใดสกุลหนึ่งในรูป NEER ที่คำนวณได้ในทางปฏิบัติอาจมีค่าต่างกันไปขึ้นอยู่กับวิธีการคำนวณและปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. วิธีหาค่าเฉลี่ย มี 2 วิธีหลักได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเฉลี่ยเรขาคณิต (Geometric Mean) ซึ่งมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{ค่าเฉลี่ยเลขคณิต : } Index_t^{Agr} = \sum_{i=1}^n w_i \left(\frac{E_{it}}{E_{ib}} \right) = w_1 \left(\frac{E_{1t}}{E_{1b}} \right) + w_2 \left(\frac{E_{2t}}{E_{2b}} \right) + \dots + w_n \left(\frac{E_{nt}}{E_{nb}} \right)$$

$$\text{ค่าเฉลี่ยเรขาคณิต : } Index_t^{Geo} = \prod_{i=1}^n \left(\frac{E_{it}}{E_{ib}} \right)^{w_i} = \left(\frac{E_{1t}}{E_{1b}} \right)^{w_1} \times \left(\frac{E_{2t}}{E_{2b}} \right)^{w_2} \times \dots \times \left(\frac{E_{nt}}{E_{nb}} \right)^{w_n}$$

โดยที่ E_{it} = จำนวนเงินสกุลคู่ค้า i ต่อ 1 หน่วยสกุลเงินของประเทศนั้นๆ (อัตราแลกเปลี่ยน) ณ เวลา t

E_{ib} = จำนวนเงินสกุลคู่ค้า i ต่อ 1 หน่วยสกุลเงินของประเทศนั้นๆ (อัตราแลกเปลี่ยน) ณ ปีฐาน

จากผลการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ดัชนีค่าเงินที่คำนวณ โดยค่าเฉลี่ยเลขคณิตจะมี upward bias¹ เป็นส่วนใหญ่และมีความผันผวนมากกว่า การคำนวณ โดยค่าเฉลี่ยเรขาคณิตช่วยแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าว จึงเป็นที่ยอมรับและใช้กันทั่วไปในปัจจุบัน

2. จำนวนสกุลเงินของประเทศคู่ค้า ส่วนใหญ่จะครอบคลุมสกุลเงินประมาณ 10-20 สกุล คิดเป็นมูลค่าการค้าไม่ควรต่ำกว่าร้อยละ 80 ของมูลค่าการค้าทั้งหมดของประเทศ งานศึกษาบางชิ้นจะรวมเฉพาะสกุลเงินที่ถูกกำหนดโดยกลไกตลาดเท่านั้น และไม่รวมสกุลเงินที่ผูกค่าไว้กับสกุลเงินที่รวมอยู่ในตะกร้าเงินแล้ว บางการศึกษายังพบว่าดัชนีค่าเงินที่ครอบคลุมสกุลเงินจำนวนมากไม่ได้เป็นเครื่องชี้วัดที่ดีกว่าดัชนีที่ครอบคลุมสกุลเงินจำนวนน้อยเสมอไป

3. ผู้นำหนักที่ใช้ตัวเฉลี่ย เนื่องจากดัชนีค่าเงินที่จัดทำขึ้นมามีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อวัดระดับความสามารถในการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศ ผู้นำหนักที่ใช้ส่วนใหญ่จึงเป็นส่วนการค้าของประเทศคู่ค้าสำคัญ² อย่างไรก็ตาม บางงานศึกษาเฉพาะสัดส่วนการส่งออกหรือสัดส่วนการนำเข้า เพื่อศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงดัชนีค่าเงินต่อการส่งออกและการนำเข้า ตามลำดับ ในปัจจุบันเงินทุนนำเข้ระหว่างประเทศได้มีบทบาทมากขึ้นและมากกว่าการค้าระหว่างประเทศ จึงได้มีการเสนอให้ใช้สัดส่วนเงินทุนนำเข้จากประเทศคู่ลงทุนสำคัญเป็นน้ำหนักแทน อย่างไรก็ตาม การจัดทำดัชนีค่าเงินโดยใช้วิธีดังกล่าวยังไม่เป็นที่นิยม เนื่องจากความรวดเร็วและถูกต้องของข้อมูลแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศยังไม่พร้อม

สำหรับวิธีการถ่วงน้ำหนัก สามารถทำได้ 4 วิธีดังนี้

3.1 Multilateral Exchange Rate Model (MERM) เป็นการคำนวณน้ำหนักของแต่ละสกุลเงินจากแบบจำลองทางเศรษฐมิติที่ให้ค่าความยืดหยุ่นต่อราคาของการส่งออกและนำเข้าของประเทศต่างๆ ที่ทำการค้ากัน ไม่เฉพาะระหว่างประเทศนั้นๆ กับประเทศคู่ค้า แต่รวมไปถึงผลต่อ

¹ เช่น ในกรณีดัชนีค่าเงินของไทย เมื่อค่าเงินของประเทศคู่ค้าของไทย เช่น เชนญี่ปุ่น อ่อนลงเทียบกับบาท จะทำให้ดัชนีค่าเงินบาทของปีที่ห่างจากปีฐานมากกว่าเพิ่มขึ้นในปริมาณที่มากกว่าโดยเปรียบเทียบกับดัชนีค่าเงินบาทของปีที่ใกล้กับปีฐาน ในขณะที่เมื่อค่าเงินของประเทศคู่ค้าของไทยเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับบาท จะมีผลทำให้ดัชนีค่าเงินบาทของปีที่ห่างจากปีฐานมากกว่าอ่อนลงในปริมาณที่น้อยกว่าโดยเปรียบเทียบกับดัชนีค่าเงินบาทของปีที่ใกล้กับปีฐาน ข้อเสียดังกล่าวนี้จะทำให้ดัชนีที่คำนวณค่าเฉลี่ยโดยวิธีเลขคณิตมีลักษณะ upward bias

(เมทินี ศุภสวัสดิ์กุล, 2550)

² บางแห่งใช้สัดส่วนการค้าเฉพาะสินค้าอุตสาหกรรม บางแห่งคิดรวมทั้งมูลค่าการค้าและบริการ

(เมทินี ศุภสวัสดิ์กุล, 2550)

ประเทศคู่แข่งด้วย กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ได้เคยจัดทำดัชนีค่าเงินของประเทศสมาชิกโดยใช้วิธีนี้คำนวณน้ำหนัก อย่างไรก็ตาม วิธีนี้ไม่เป็นที่นิยมในปัจจุบันเท่าที่ควร เนื่องจากความเชื่อถือในความแม่นยำของแบบจำลองในการคำนวณค่าพารามิเตอร์ต่างๆ ลดลง และต้องใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ในการประมาณการ

3.2 Bilateral Weight แต่ละสกุลเงินของประเทศคู่ค้าจะถูกถ่วงน้ำหนัก โดยสัดส่วนการค้าระหว่างประเทศคู่ค้านั้นๆ กับประเทศที่ต้องการคำนวณค่าเงิน โดยไม่ได้คำนึงถึงประเทศคู่แข่ง เช่น กรณีดัชนีค่าเงินบาท น้ำหนักของแต่ละสกุลเงินในตะกร้าคำนวณได้จากสูตร

$$w_i = \frac{THX_i + THM_i}{\sum_{i=1}^n (THX_i + THM_i)}$$

$$= \frac{\text{มูลค่าการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศคู่ค้า } i}{\text{ผลรวมของมูลค่าการค้าไทยกับประเทศคู่ค้าทั้งหมด } n \text{ ประเทศ (ในดัชนีค่าเงิน)}}$$

โดยที่ THX_i = มูลค่าการส่งออกของไทยไปยังประเทศ i
 THM_i = มูลค่านำเข้าของไทยจากประเทศ i
 n = จำนวนประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยที่รวมอยู่ในดัชนีค่าเงิน

3.3 Multilateral Weight จะคำนึงถึงการแข่งขันในตลาดอื่นๆ นอกเหนือจากการแข่งขันระหว่างไทยกับคู่ค้าในประเทศไทย น้ำหนักตามวิธีนี้จึงคำนวณได้จากสูตร

$$w_i = \frac{WX_i + WM_i}{\sum_{i=1}^n (WX_i + WM_i)}$$

$$= \frac{\text{มูลค่าการค้าระหว่างประเทศคู่ค้า } i \text{ กับประเทศต่างๆ ทั่วโลก}}{\text{ผลรวมของมูลค่าการค้าของประเทศคู่ค้าไทยทั้งหมด } n \text{ ประเทศ (ในดัชนีค่าเงิน) กับประเทศต่างๆ ทั่วโลก}}$$

โดยที่ WX_i = มูลค่าการส่งออกของประเทศ i ไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก
 WM_i = มูลค่าการนำเข้าของประเทศ i จากประเทศต่างๆ ทั่วโลก

วิธีการถ่วงน้ำหนักแบบนี้มีข้อจำกัดประการสำคัญ คือ ดัชนีที่คำนวณได้อาจให้ความสำคัญกับสกุลเงินที่มีการค้ากับประเทศอื่นมากกว่าสกุลเงินที่มีการค้ากับไทยเป็นหลัก

3.4 Double Weight เป็นวิธีที่แก้ข้อบกพร่องของวิธีที่ 2 และ 3 กล่าวคือ น้ำหนักที่คำนวณได้จะคำนึงถึงความสำคัญของทั้งประเทศคู่ค้าและประเทศคู่แข่ง หรือกล่าวอีกอย่างคือ คำนึงถึงการแข่งขันจากตลาดอื่นทั่วโลกนอกเหนือจากตลาดในประเทศผู้นำเข้า แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับตลาดเหล่านั้นมากเกินไป

IMF และ J.P. Morgan ได้พยายามสร้างดัชนีชนิดนี้ขึ้น โดยสูตรที่ J.P. Morgan ใช้คำนวณดัชนีค่าเงินของดอลลาร์สหรัฐฯ (Export-weighted Index) ได้แก่

$$USIndex = \prod_{i=1}^n \left(\frac{SI_i}{\$} \right)^{w_i}$$

โดยที่ w_i = สัดส่วนการส่งออกของสหรัฐฯ ไปยังประเทศคู่ค้า i
 = $\frac{\text{มูลค่าการส่งออกของสหรัฐฯ ไปยังประเทศคู่ค้า } i}{\text{มูลค่าการส่งออกทั้งหมดของสหรัฐฯ}}$
 n = จำนวนประเทศที่นำเข้าสินค้าจากสหรัฐฯ

$$SI_i = \prod_{j=1}^m \left(\frac{TC_j}{TP_i} \right)^{y_j}$$

SI_i = ดัชนีค่าเงินของประเทศคู่ค้า i ที่นำเข้าสินค้าจากสหรัฐฯ
 $\frac{TC_j}{TP_i}$ = จำนวนสกุลเงินของประเทศ j (ยกเว้นสหรัฐฯ) ซึ่งส่งสินค้าออกมายังประเทศ i เทียบกับ หนึ่งหน่วยสกุลเงินของประเทศ i
 y_i = สัดส่วนการนำเข้าของประเทศ i จากประเทศ j
 = $\frac{\text{มูลค่าการนำเข้าสินค้าของประเทศ } i \text{ จากประเทศ } j}{\text{มูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมดของประเทศ } i}$
 m = จำนวนประเทศที่ส่งสินค้าออกไปยังประเทศ i (ยกเว้นสหรัฐฯ)

4. ดัชนีราคา ในการคำนวณดัชนีค่าเงินที่แท้จริง (REER) จะต้องใช้ดัชนีราคาเป็นตัวปรับดัชนีค่าเงินในรูป (NEER) หากวัตถุประสงค์สำคัญของการสร้างดัชนีค่าเงินที่แท้จริงเพื่อวัดระดับความสามารถในการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศ ดัชนีราคาที่ใช้ตามทฤษฎีควรเป็นดัชนีราคาสินค้าออก (Export Price Index) อย่างไรก็ตาม ดัชนีราคาสินค้าออกมีข้อจำกัดในเรื่อง “Sampling bias” กล่าวคือ สินค้าที่อยู่ในตะกร้าดัชนีราคาสินค้าออกจะครอบคลุมเฉพาะสินค้าที่ส่งออกไปแล้ว (Traded goods) เท่านั้น ไม่ได้ครอบคลุมไปถึงสินค้าที่มีศักยภาพในการส่งออก (Exportable goods) ด้วย

ดัชนีราคาสินค้าประเภทอื่นที่ครอบคลุมชนิดสินค้ามากกว่า (Aggregate Price Deflator) เช่น ดัชนีราคาสินค้าขายส่ง (Wholesale Price Index) ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ (GDP Deflator) และต้นทุนค่าแรงต่อหนึ่งหน่วย (Unit Labor Cost) จะมีปัญหาดังกล่าวน้อยกว่า อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติดัชนีเหล่านี้มีข้อจำกัดในเรื่องของความล่าช้าและความถี่ของข้อมูล ประกอบด้วย ความสอดคล้องกันของประเภทสินค้าในตะกร้าของประเทศต่างๆ สำหรับต้นทุนค่าแรงต่อหนึ่งหน่วยส่วนใหญ่จะมีข้อมูลเฉพาะภาคอุตสาหกรรม ดังนั้นในการคำนวณและประมาณการดัชนีค่าเงินที่แท้จริงในทางปฏิบัติมักใช้ดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภค (Consumer Price Index) เนื่องจากข้อได้เปรียบในด้านความรวดเร็วของข้อมูล ประกอบกับข้อมูลประมาณการอัตราเงินเฟ้อในอนาคตของประเทศส่วนใหญ่่มักอิงกับการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภค

ข้อจำกัด

ดัชนีค่าเงินที่แท้จริงซึ่งคำนวณตามแนวคิด มีข้อจำกัดดังนี้

1. สมมติฐานหลัก 3 ข้อ คือ โครงสร้างตลาดแข่งขันสมบูรณ์ซึ่งไม่มีการกีดกันทางการค้า ไม่มีต้นทุนค่าขนส่งสินค้าและต้นทุนข้อมูลการทำธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศ เป็นสมมติฐานที่ค่อนข้างจำกัดมาก แม้ว่าการส่งเสริมการเปิดเสรีทางการค้าภายใต้การรวมกลุ่มเศรษฐกิจต่างๆ เช่น WTO, APEC และการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยให้สมมติฐานดังกล่าวเป็นจริงมากขึ้น โดยเฉพาะในประเทศที่พัฒนาแล้วก็ตาม

2. ระดับราคาสินค้ามักไม่ปรับตัวในระยะสั้น (Price Rigidity) เนื่องจากข้อจำกัดในการเปลี่ยนแปลงสัญญาณการผลิต การจ้างงาน การขยายกำลังการผลิตและการลงทุน เป็นต้น ดังนั้นแนวคิด PPP จึงมีแนวโน้มที่อาจเป็นจริงในระยะยาวมากกว่า

3. ในการคำนวณดัชนีค่าเงินที่แท้จริงในทางปฏิบัติมีข้อจำกัดทางด้านข้อมูล เนื่องจากดัชนีราคาสินค้าของประเทศต่างๆ มักมีชนิดสินค้าในตะกร้าที่ไม่สอดคล้องกันนัก และยากที่จะตัดสินว่าปีใดควรเป็นปีฐาน ซึ่งถือว่าอัตราแลกเปลี่ยนอยู่ในระดับดุลยภาพ

4. สมมติฐานที่ให้อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง ณ ระดับดุลยภาพมีค่าคงที่ค่าหนึ่ง (ซึ่งให้เท่ากับ 100 ณ ปีฐาน) เมื่อเวลาผ่านไป มีแนวโน้มที่จะไม่เป็นจริงเมื่อเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้าง ซึ่งอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ระดับการเปิดประเทศ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการใช้จ่ายของรัฐบาลและโครงสร้างหนี้ เป็นต้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ดุลยภาพด้านอัตราแลกเปลี่ยนนั้นอาจเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเวลาผ่านไป

การจัดทำดัชนีค่าเงินและดัชนีค่าเงินที่แท้จริงของไทย

ดัชนีค่าเงินบาทของไทยมีลักษณะสำคัญดังนี้ (ฝ่ายวิชาการ ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2550)

1. ค่าที่ใช้ถ่วงน้ำหนักแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ค่าถ่วงน้ำหนักตามสัดส่วนการค้า (Trade-weighted Index) และค่าถ่วงน้ำหนักตามสัดส่วนการส่งออก (Export-weighted Index) ซึ่งคำนวณจากค่าเฉลี่ยเรขาคณิต (Geometric average) ของอัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อสกุลเงินของประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยรวม 22 ประเทศ โดยน้ำหนักที่ใช้ได้แก่ สัดส่วนการค้าเฉลี่ย (สำหรับ Trade-weighted Index) และสัดส่วนการส่งออกเฉลี่ย (สำหรับ Export-weighted Index) ของไทยกับประเทศคู่ค้าเหล่านั้นในช่วงปี 2538-2540 ซึ่งครอบคลุมประมาณร้อยละ 90 ของมูลค่าการค้าและการส่งออกทั้งหมดของไทย โดยส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 10 ได้กระจายเพิ่มน้ำหนักให้กับ 22 ประเทศคู่ค้าตามสัดส่วนการค้าและการส่งออกของแต่ละประเทศเหล่านั้นจนผลรวมของน้ำหนักเท่ากับร้อยละ 100 ดังนั้น ดัชนีค่าเงินบาทที่จัดทำขึ้นนี้จึงมีลักษณะการคำนวณน้ำหนักเป็น Bilateral weighted ดังที่ได้กล่าวถึงในหัวข้อก่อนหน้า

ทั้งนี้ ผลการคำนวณน้ำหนักของประเทศคู่ค้าสำคัญ 5 อันดับแรก ที่คำนวณได้ตามสัดส่วนการค้าและสัดส่วนการส่งออก (ตารางที่ 5) มีดังนี้

ตารางที่ 5 น้ำหนักของประเทศคู่ค้าตามสัดส่วนการค้าและสัดส่วนการส่งออก

	ประเทศคู่ค้าสำคัญ	สัดส่วนการค้า (ร้อยละ)	ประเทศผู้นำเข้า สำคัญ	สัดส่วนการส่งออก (ร้อยละ)
1	ญี่ปุ่น	24.4	สหรัฐฯ	21.1
2	สหรัฐฯ	16.9	ญี่ปุ่น	18.3
3	สิงคโปร์	6.1	สิงคโปร์	14.0
4	ซาอุดีอาระเบีย	5.3	ฮ่องกง	6.5
5	มาเลเซีย	5.1	ซาอุดีอาระเบีย	4.1

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2550)

2. ปีฐานที่ใช้ในการคำนวณดัชนีค่าเงินมี 2 กรณี (1) ใช้ค่า ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2540 เพื่อติดตามค่าเงินบาทหลังการเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนเป็นแบบลอยตัว และ (2) ค่าเฉลี่ยของดัชนีในปี 2537 เนื่องจากน่าจะเป็นปีที่ภาคเศรษฐกิจต่างประเทศของไทยมีเสถียรภาพพอควรและได้รับผลกระทบจากปัจจัยอื่น นอกจากปัจจัยทางเศรษฐกิจน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับปีอื่นๆ ในช่วง 2533-2540 กล่าวคือ ปี 2533-2534 เป็นปีที่ไทยขาดดุลบัญชีเดินสะพัดสูงถึงร้อยละ 8.5 และ 7.7 ของ GDP ตามลำดับ ส่วนหนึ่งเนื่องจากราคาน้ำมันในตลาดโลกที่เพิ่มสูงขึ้นจากวิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซีย ปี 2535 มีปัจจัยการเมือง คือ เหตุการณ์พฤษภาทมิฬเกิดขึ้น อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยชะลอลง การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดลดลงอย่างเห็นได้ชัดเหลือร้อยละ 5.6 ของ GDP สำหรับปี 2538-2539 เป็นปีที่เศรษฐกิจภาคต่างประเทศเริ่มมีปัญหาด้านเสถียรภาพดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลสูงถึงร้อยละ 8.0 และ 7.9 ของ GDP ตามลำดับ สำหรับปี 2536 เป็นปีที่ทางการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เริ่มทำธุรกิจวิเทศธนกิจได้ ซึ่งส่งผลให้มีเงินทุนไหลเข้าจากต่างประเทศผ่านธุรกิจวิเทศธนกิจค่อนข้างสูง

ดังนั้น งานศึกษานี้จึงเลือกใช้ปี 2537 เป็นปีฐาน ซึ่งดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลร้อยละ 5.6 ของ GDP เนื่องจากน่าจะเป็นปีที่มีเสถียรภาพพอควร แต่ยังไม่สามารถสรุปได้แน่ชัดว่าเป็นปีที่มีดุลยภาพ อย่างไรก็ตามแม้ว่าดัชนีค่าเงินบาทที่คำนวณโดยปีฐานที่ต่างกันจะมีค่าต่างกัน แต่การเปลี่ยนแปลงจากช่วงเวลาเดียวกันจะมีค่าเท่ากัน ตัวอย่างเช่น REER ไทยที่คำนวณโดยปีฐาน 2537 ในเดือนกรกฎาคม 2542 มีค่า 89.4 อ่อนลงจากค่า 100.4 ในเดือนมกราคม 2533 ประมาณ 11 ($89.4 - 100.4 = -11$) ในขณะที่ REER ไทยที่คำนวณโดยปีฐาน 30 มิถุนายน 2540 ในเดือนกรกฎาคม 2542

มีค่า 82.3 อ่อนลงจากค่า 92.4 ในเดือนมกราคม 2533 ประมาณ 10 ใกล้เคียงกัน(82.3 - 92.4 = -10.1) ต่อไปจึงกล่าวถึงเฉพาะปีฐาน 2537

สำหรับสูตรการคำนวณดัชนีค่าเงินบาท (กรณี Trade-weight index และปี 2537 เป็นปีฐาน)³ สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

$$NEER_i = \frac{\prod_{i=1}^{22} \left(\frac{FC_i}{B} \right)^{w_i}}{\prod_{i=1}^{22} \left(\frac{FC_i}{B} \right)^{w_i}_{2537}} \times 100 = \frac{\left[\left(\frac{FC_1}{B} \right)^{w_1} \times \left(\frac{FC_2}{B} \right)^{w_2} \times \dots \times \left(\frac{FC_{22}}{B} \right)^{w_{22}} \right]_t}{\left[\left(\frac{FC_1}{B} \right)^{w_1} \times \left(\frac{FC_2}{B} \right)^{w_2} \times \dots \times \left(\frac{FC_{22}}{B} \right)^{w_{22}} \right]_{2537}} \times 100$$

โดยที่ $\frac{FC_i}{B}$ = Units of foreign currency i per Baht (จำนวนเงินสกุลประเทศคู่ค้า i ต่อ 1 บาท)

w_i = Trade Weight of Country i
= สัดส่วนการค้าเฉลี่ยในช่วงปี 2538-2540 ของไทยกับประเทศ i

$$= \left(\frac{\text{Values of Imports + Exports ของไทยกับประเทศ i}}{\text{Total Values of Import + Export ของไทย}} \right)_{\text{Average (2538-2540)}}$$

และเทียบค่าเฉลี่ยปี 2537 ให้ = 100 คือถือเป็นปีฐาน

$$RPCI_i = \frac{\left[\frac{CPI_1^{w_1} \times CPI_2^{w_2} \times \dots \times CPI_{22}^{w_{22}}}{CPI_{TH}} \right]_t}{\left[\frac{CPI_1^{w_1} \times CPI_2^{w_2} \times \dots \times CPI_{22}^{w_{22}}}{CPI_{TH}} \right]_{2537}} \times 100$$

โดยที่ CPI_1, \dots, CPI_{22} = ดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภคของประเทศคู่ค้าที่ 1-22

CPI_{TH} = ดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภคของไทย

³ สำหรับกรณี Export-weighted Index มีสูตรการคำนวณเหมือนกัน ต่างกันตรงน้ำหนักของสกุลเงินในตะกร้าเท่านั้น คือ จะใช้สัดส่วนการส่งออกแทนสัดส่วนการค้า (เมทินี สุภสวัสดิ์กุล, 2550)

$$REER_t = \frac{NEER_t}{RPCI_t} \times 100$$

โดยที่ REER = Real Effective Exchange Rate Index
 NEER = Nominal Effective Exchange Rate Index
 RPCI = Relative Price Index

แนวคิดเกี่ยวกับระดับราคาโดยเปรียบเทียบ (Akis, 1998)

ตัวแปรดัชนีราคาและอัตราแลกเปลี่ยนนั้น มักมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอยู่แล้ว เมื่อนำมาใช้ในการศึกษาจึงมักพบปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Multicollinerity) ดังนั้นจึงควรเลือกใช้อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น หรืออาจใช้ระดับราคาโดยเปรียบเทียบ (Relative Price) แทนที่จะใช้ทั้งอัตราแลกเปลี่ยนและดัชนีราคาผู้บริโภค

โดยจากการศึกษาของ Akis ในเรื่อง A compact econometric model of tourism demand for Turkey ซึ่งศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์การท่องเที่ยวของตุรกีกับรายได้ประชาชาติของนักท่องเที่ยว โดยมีระดับราคาโดยเปรียบเทียบเทียบเป็นปัจจัยหนึ่งที่ใช้ในการศึกษา โดยมีสูตรระดับราคาโดยเปรียบเทียบดังนี้

$$P = \frac{\text{ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศตุรกี}}{\text{ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทสนักท่องเที่ยว} \times \text{อัตราแลกเปลี่ยน}}$$

$$\text{โดย อัตราแลกเปลี่ยน} = \frac{\text{สกุลเงินของประเทศตุรกี}}{\text{สกุลเงินของประเทสนักท่องเที่ยว}}$$

ดังนั้น หากจะนำสูตรระดับราคาโดยเปรียบเทียบข้างต้นมาปรับใช้เป็นตัวแปรอิสระที่อยู่ในสมการการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทย จะสามารถนำมาปรับเป็นระดับราคาโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยนได้ดังนี้

$$P = \frac{\text{ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศไทย}}{\text{ดัชนีราคาผู้บริโภคของต่างประเทศ} \times \text{อัตราแลกเปลี่ยน}}$$

$$\text{โดย อัตราแลกเปลี่ยน} = \frac{\text{สกุลเงินของประเทศไทย}}{\text{สกุลเงินของต่างประเทศ}}$$

อัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงิน ดัชนีค่าเงินที่แท้จริง และระดับราคาโดยเปรียบเทียบกับการนำไปใช้

คณะกรรมการนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ติดตามความเคลื่อนไหวของ ดัชนีค่าเงินและอัตราแลกเปลี่ยนของไทยกับสกุลเงินต่างๆ อย่างใกล้ชิด ในขณะเดียวกันได้ทบทวน วิธีการคำนวณดัชนีค่าเงินที่แท้จริง (Real Effective Exchange Rate Index: REER) เพื่อปรับปรุงให้ ดัชนีค่าเงินที่แท้จริงสะท้อนความสามารถในการแข่งขันของไทยได้ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากอัตราแลกเปลี่ยนเป็นตัวแปรทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อระดับราคาการจัดสรร ทรัพยากรในประเทศและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความสามารถในการแข่งขัน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน จะส่งผลกระทบต่อราคา ส่งออกของสินค้าไทย และราคานำเข้าของสินค้าจากต่างประเทศ

โดยทั่วไปสาธารณชนมักให้ความสนใจต่ออัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงิน (Nominal Exchange Rate) หรือราคาของเงินบาทในรูปเงินตราต่างประเทศสกุลใดสกุลหนึ่ง เช่น จำนวน ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อหนึ่งบาท อย่างไรก็ตาม การใช้อัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงินวัดความสามารถ ในการแข่งขันโดยรวมอาจไม่ถูกต้อง เนื่องจากเงินบาทอาจแข็งขึ้นเมื่อเทียบกับสกุลหนึ่ง แต่ใน ขณะเดียวกันอาจอ่อนลงเมื่อเทียบกับอีกสกุลหนึ่ง

ดังนั้นในเชิงนโยบาย การประเมินระดับความสามารถในการแข่งขันจำเป็นต้องพิจารณา ค่าเงินบาท เทียบกับค่า เงินของประเทศคู่ค้าที่สำคัญทุกประเทศ หรือพิจารณาในรูปของดัชนีค่าเงิน ที่เป็นตัวเงิน (Nominal Effective Exchange Rate Index: NEER) ซึ่งคำนวณจากการเฉลี่ยถ่วง น้ำหนักของอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทกับสกุลเงินของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ โดยน้ำหนักจะคำนวณ จากสัดส่วนการค้าของไทยกับประเทศคู่ค้านั้นๆ ซึ่งดัชนีนี้ในอีกแง่หนึ่ง ก็คือการวัดระดับราคา สินค้าของประเทศในราคาต่างประเทศ แต่ในการประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันที่แท้จริง จะต้องคำนึงถึงต้นทุนในการผลิตสินค้าด้วย ดังนั้น ความสามารถในการแข่งขันจึงมักจะวัดในรูป ดัชนีค่าเงินที่แท้จริง โดยคำนวณจากการเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง หรือนำ ดัชนีค่าเงินที่เป็นตัวเงิน มาปรับด้วยดัชนีราคาโดยเปรียบเทียบระหว่างไทยกับประเทศคู่ค้า ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินที่แท้จริงเกิดจากปัจจัย 2 ปัจจัย คือ การเปลี่ยนแปลงของอัตรา แลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงิน และการเปลี่ยนแปลงของระดับราคาโดยเปรียบเทียบ

ในการสร้างดัชนีค่าเงินที่แท้จริง ประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาคือ การเลือกน้ำหนักดัชนีราคา การถ่วงน้ำหนักที่เหมาะสม จะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ เช่น หากต้องการประเมินระดับความสามารถในการแข่งขัน น้ำหนักที่ใช้ก็ควรจะเป็นสัดส่วนมูลค่าการค้า สำหรับกรณีประเทศไทย ใช้สัดส่วนมูลค่าการค้าในการสร้างดัชนี ค่าเงินที่แท้จริง โดยประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐ สหภาพยุโรป และประเทศในภูมิภาคเอเชีย ส่วนการเลือกดัชนีราคาส่วนใหญ่จะใช้ดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index: CPI) เนื่องจากมีความสมบูรณ์ของข้อมูลที่มีความถี่ต่อเนื่อง ง่ายและมีมาตรฐานในการเปรียบเทียบระหว่างประเทศ ทั้งนี้สัดส่วนการค้าของไทยกับประเทศต่างๆ ได้แก่ เอเชีย(ไม่รวมญี่ปุ่น) ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา จีน ยุโรป และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 30 24 17 3 18 และร้อยละ 8 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม ดัชนีราคาผู้บริโภคก็มีข้อจำกัดบางประการที่ตระกร้าสินค้ามีการรวมสินค้าที่ไม่มีการค้าระหว่างประเทศไว้ด้วย ขณะที่ทางเลือกอื่นของดัชนีราคาที่มีตระกร้าสินค้าเฉพาะที่มีการค้าระหว่างประเทศ ได้แก่ ดัชนีราคาสินค้าและบริการ ส่งออกหรือดัชนีราคาผู้ผลิต (Producer Price Index: PPI) รวมทั้งต้นทุนแรงงานต่อหน่วย (Unit Labor Cost) ก็นิยมนำมาใช้ในการคำนวณดัชนีค่าเงินที่แท้จริง เนื่องจากเป็นเครื่องชี้ที่ดีในการวัดความสามารถในการแข่งขันทางด้านต้นทุนเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ

การที่ดัชนีราคาต่างๆ ข้างต้นมีข้อจำกัดในด้านข้อมูล ดังนั้นธนาคารแห่งประเทศไทยจึงเลือกใช้ดัชนีราคาผู้บริโภคในการสร้างดัชนีค่าเงินที่แท้จริง จากข้อมูล ดัชนีค่าเงินที่แท้จริงของไทยจะพบว่าในช่วงปี 2538-2541 แม้อัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงินระหว่างเงินบาทกับดอลลาร์สหรัฐฯ จะค่อนข้างคงที่ แต่ดัชนีค่าเงินที่แท้จริงมีแนวโน้มสูงขึ้นจากการที่ประเทศไทยมีอัตราเงินเฟ้อสูงกว่าประเทศคู่ค้า ดังนั้นการที่เงินบาทที่แท้จริงแข็งขึ้น ทำให้ความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยลดลง อย่างไรก็ตาม ภายหลังการเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนเป็นแบบลอยตัว ดัชนีค่าเงินที่แท้จริงลดลงตามการอ่อนค่าลงมากของอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงิน สะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวที่ดีขึ้นของขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย ซึ่งเป็นปัจจัยหลักประการหนึ่งที่เอื้ออำนวยต่อการส่งออก และการเกินดุลบัญชีเดินสะพัด (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2550)

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนกับดัชนีราคาผู้บริโภค นั้น พบว่ามักเกิดปัญหาความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) ซึ่งพบว่ามิตัวแปรที่สามารถใช้ในการขจัดปัญหาดังกล่าวออกไปได้นั้นคือ ราคาสินค้าโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งจะเป็นตัวสะท้อนราคาสินค้าของไทยในสายตาชาวต่างชาติ และด้วยเหตุผลตามที่ได้กล่าวมา

ข้างต้น ทำให้ได้ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง และระดับราคาโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยน ส่วนอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงินนั้นจะไม่นำมาศึกษา เนื่องจากไม่มีความเหมาะสม

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ มีสมการดังนี้

$$Q_t^D = a_0 + a_1 X_t + a_2 MLR_t + a_3 POIL_t + a_4 MPI_t + U_1$$

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม มีสมการดังนี้

$$X_t = b_0 + b_1 P_t + b_2 WDG P_t + b_3 W T_t + b_4 X_{t-1} + b_5 D_t + b_6 REER_t + U_2$$

โดยกำหนดให้

- Q_t^D = ปริมาณอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ ณ ไตรมาสที่ t
- X_t = มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ณ ไตรมาสที่ t
- MLR_t = อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรายใหญ่ขั้นดี ณ ไตรมาสที่ t
- $POIL_t$ = ดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศ ณ ไตรมาสที่ t
- MPI_t = ดัชนีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ณ ไตรมาสที่ t
- P_t = ระดับราคาโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยน ณ ไตรมาสที่ t
- $WDG P_t$ = ผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลก ณ ไตรมาสที่ t
- $W T_t$ = มูลค่าการค้าของโลก ณ ไตรมาสที่ t
- X_{t-1} = มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมในไตรมาสที่ผ่านมา
- $REER_t$ = ดัชนีค่าเงินที่แท้จริงของไทย ณ ไตรมาสที่ t
- D_t = ช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงิน
แทนค่าด้วย 0 หมายถึง ช่วงที่ไม่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงิน

แทนค่าด้วย 1 หมายถึง ช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงิน

$$U_1, U_2 = \text{ตัวตลาดเคลื่อน}$$

สมมติฐาน

จากสมการแสดงปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ ได้ตั้งข้อสมมติฐานไว้ดังนี้

1. ถ้าอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรายใหญ่ขึ้นดีเปลี่ยนแปลงไป โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ คาดว่าจะทำให้อุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม คือ ถ้าอัตราดอกเบี้ยรายใหญ่ขึ้นดีสูงขึ้น ผู้กู้จะมีความต้องการเงินกู้ลดลง เนื่องจากจะทำให้เกิดภาระหนี้สินมากขึ้น และส่งผลกระทบต่อกำไรจากการลงทุนด้านการส่งออกสินค้าลดลง

$$\partial Q^D / \partial MLR_t < 0$$

2. ถ้ามูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเปลี่ยนแปลงไป โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ คาดว่าจะทำให้อุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน

$$\partial Q^D / \partial x_t > 0$$

3. ถ้าดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศ เปลี่ยนแปลงไป โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ คาดว่าจะทำให้อุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม

$$\partial Q^D / \partial POIL_t < 0$$

4. ถ้าดัชนีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเปลี่ยนแปลงไป โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ คาดว่าจะทำให้อุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน

$$\partial Q_t^D / \partial MPI_t > 0$$

จากสมการแสดงปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ได้ตั้งข้อสมมติฐานไว้ดังนี้

1. ถ้าระดับราคาโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงไป โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ คาดว่าจะทำให้มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม

$$\partial X_t / \partial P_t < 0$$

2. ถ้าผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกเปลี่ยนแปลงไป โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ คาดว่าจะทำให้มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน

$$\partial X_t / \partial W GDP_t > 0$$

3. ถ้ามูลค่าการค้าของโลกเปลี่ยนแปลงไป โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ คาดว่าจะทำให้มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน

$$\partial X_t / \partial WT_t > 0$$

4. ถ้ามูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมในไตรมาสที่ผ่านมาเปลี่ยนแปลงไป โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ คาดว่าจะทำให้มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน

$$\partial X_t / \partial X_{t-1} > 0$$

5. ถ้าเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงิน โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ คาดว่าจะทำให้มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม

$$\partial X_t / \partial D_t < 0$$

6. ถ้าดัชนีค่าเงินที่แท้จริงของไทยเปลี่ยนแปลงไป โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ คาดว่าจะทำให้มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม

$$\partial X_t / \partial REER_t < 0$$

บทที่ 3

สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ของสถาบันการเงินภายในประเทศ

ในบทนี้จะแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนที่หนึ่งจะศึกษาถึงภาพรวมสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ และส่วนที่สองจะเป็นการศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ

ส่วนที่ 1 ภาพรวมสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ

1. การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกของสถาบันการเงินภายในประเทศ

สถาบันการเงินภายในประเทศที่เป็นแหล่งเงินทุนหลักสำหรับการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ และ ธสน. โดยธนาคารพาณิชย์มีบทบาทในการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการส่งออก นอกจากนี้ยังมีบริการอื่นๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ส่งออก อาทิ บริการการเรียกเก็บเงินตามตัวเรียกเก็บ บริการรับซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า บริการรับซื้อตัวเงินส่งออก ออกหนังสือค้ำประกันต่างประเทศ บริการรับซื้อบัญชีลูกหนี้ต่างประเทศ และบริการจัดหาธนาคารในต่างประเทศมารับซื้อเอกสารการส่งออก เป็นต้น

สำหรับ ธสน. นั้น เป็นสถาบันการเงินของรัฐที่อยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงการคลัง จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2536 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2536 และเริ่มเปิดดำเนินการในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2537 โดย ธสน. สามารถทำธุรกิจทุกประเภทที่ธนาคารพาณิชย์ทำได้ ยกเว้นเพียงการรับฝากเงินจากประชาชนทั่วไปเท่านั้น ทั้งนี้ ธสน. มีการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก และยังมีบริการอื่นๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ส่งออก อาทิ บริการสนับสนุนการนำเข้าสินค้าเพื่อการส่งออก บริการรับซื้อตัวสินค้าออก บริการสินเชื่อเพื่อขยายกำลังผลิต บริการสินเชื่อเพื่อสนับสนุนการขายเครื่องจักร บริการสินเชื่อเพื่อร่วมการแสดงสินค้า บริการสินเชื่อสำหรับผู้ให้บริการด้านการขนส่ง บริการสินเชื่อเพื่อพัฒนาห้องปฏิบัติการตรวจสอบและวิเคราะห์คุณภาพสินค้าออก บริการประกันการส่งออก เป็นต้น

สถาบันการเงินภายในประเทศทั้งสองตามที่กล่าวข้างต้นนั้น มีการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม และสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอื่นๆ และมีวิธีการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกหลายรูปแบบด้วยกัน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ สินเชื่อก่อนการส่งออก และสินเชื่อหลังการส่งออก

1.1 สินเชื่อก่อนการส่งสินค้าออก (Pre-Export Financing)

สินเชื่อก่อนการส่งสินค้าออก (Pre-Export Financing) เป็นสินเชื่อที่เกิดขึ้นเนื่องจากผู้ประกอบการมีความจำเป็น หรือต้องการเงินทุนหมุนเวียน ภายหลังจากที่ได้รับคำสั่งซื้อสินค้าจากผู้ซื้อแล้ว แต่ขาดเงินทุนในการที่จะนำไปซื้อวัตถุดิบ เพื่อนำมาใช้ในการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก หรือ เพื่อนำไปซื้อสินค้าสำเร็จรูปเพื่อการส่งออกต่อไปยังต่างประเทศ โดยผู้ส่งออกสามารถนำเอกสาร อันได้แก่ ใบรับจำหน่ายสินค้า/ใบประทวนสินค้า ซึ่งส่วนใหญ่ใช้กับสินค้าด้านการเกษตร เช่น ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง เป็นต้น หรือใบสั่งซื้อ (Purchase Order) หรือสัญญาซื้อขาย (Contract) หรือเลตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of Credit: L/C) มาเป็นเอกสารประกอบในการขอสินเชื่อดังกล่าว ซึ่งเรียกว่าสินเชื่อแฟคทิงเครดิต โดยสามารถขอได้ทั้งจากธนาคารพาณิชย์หรือ ธสน. ในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

1.1.1 สินเชื่อแฟคทิงเครดิตแบบผู้ตรงจากธนาคารพาณิชย์ หรือสินเชื่อเพื่อเตรียมการส่งออกจาก ธสน. เป็นสินเชื่อสำหรับผู้ส่งออกสินค้าทุกชนิด เช่น สินค้าเกษตร หรือสินค้าอุตสาหกรรม เป็นต้น โดยธนาคารและผู้ประกอบการจะเป็นผู้ร่วมกันกำหนดขนาดของวงเงินที่เหมาะสม และอายุสูงสุดของตัวเงินที่จะเบิกเงินกู้แต่ละครั้งไว้ตั้งแต่แรก อายุสูงสุดไม่เกิน 180 วัน ทั้งนี้ จำนวนเงินที่เบิกแต่ละครั้งเบิกได้ร้อยละ 80 ของมูลค่าใน L/C หรือร้อยละ 70 ของสัญญาซื้อขาย หรือ คำสั่งซื้อ หรือร้อยละ 60 ของมูลค่าตามใบรับจำหน่ายสินค้า หรือใบประทวนสินค้า อัตราส่วนอาจเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับการเจรจาและความเหมาะสม โดยอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารจะคิดจากผู้ประกอบการนั้น จะขึ้นอยู่กับสถานะของตลาดการเงิน โดยสินเชื่อประเภทนี้ ผู้ประกอบการสามารถขอได้ทุกทั้งในรูปของสกุลเงินบาท และสกุลเงินต่างประเทศ กรณีสกุลเงินต่างประเทศแต่ละธนาคารจะเป็นผู้กำหนด

ในการใช้วงเงินนั้น หลังจากที่ธนาคาร ได้อนุมัติวงเงินและจัดทำสัญญาเรียบร้อยแล้ว เมื่อผู้ส่งออกได้รับ L/C หรือสัญญาซื้อขาย หรือ คำสั่งซื้อ ผู้ส่งออกสามารถนำเอกสารเหล่านี้

มาใช้ประกอบการเบิกเงินกู้จากวงเงินดังกล่าว ในการเบิกเงินกู้แต่ละครั้ง ผู้ส่งออกจะต้องออกตั๋วสัญญาใช้เงิน (P/N) เป็นสกุลเงินบาท ให้ไว้กับธนาคารเป็นจำนวนตามอัตราส่วนของมูลค่าใน L/C หรือสัญญาซื้อขาย หรือคำสั่งซื้อ ระยะเวลาชำระหนี้สูงสุดตามตั๋วสัญญาใช้เงินแต่ละฉบับจะเท่ากับ วันหมดอายุของเลตเตอร์ออฟเครดิต หรือ L/C ในกรณีผู้ส่งออกขอสินเชื่อ โดยใช้เลตเตอร์ออฟเครดิตเป็นเอกสารประกอบในการขอกู้ หรือเท่ากับวันสุดท้ายของการส่งมอบสินค้าบวก 10 วัน ในกรณีผู้ส่งออกขอสินเชื่อโดยใช้สัญญาซื้อขาย หรือคำสั่งซื้อ เป็นเอกสารประกอบในการขอกู้ โดยระยะเวลาชำระหนี้สูงสุดจะไม่เกิน 180 วัน

เมื่อผู้ส่งออกได้ทำการส่งสินค้าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้ส่งออกมีหน้าที่ต้องจัดทำจัดหาเอกสารการส่งออกเพื่อส่งให้แก่ผู้ซื้อในต่างประเทศ โดยผ่านธนาคารที่ได้ให้สินเชื่อแก่ผู้ส่งออก นอกจากนี้ ผู้ส่งออกยังสามารถร้องขอให้ธนาคารนั้นรับซื้อเอกสารการส่งออก และนำเงินบาทที่ได้จากการขายเอกสารส่งออกมาชำระหนี้ตามตั๋วสัญญาใช้เงิน และเงินส่วนที่เหลือเป็นของผู้ส่งออก วงเงินที่ผู้ส่งออกได้รับจากธนาคาร เป็นวงเงินหมุนเวียน (Revolving Line of Credit) ซึ่งหลังจากชำระเงินกู้ที่ค้างอยู่แล้ว วงเงินนี้สามารถใช้รองรับการให้กู้ตามเอกสารการตั้งซื้อรายต่อไปได้

1.1.2 สินเชื่อแพ็คเกจเครดิตจากธนาคารพาณิชย์ร่วมกับ ธสน. เป็นสินเชื่อที่ ธสน. ให้เงินกู้โดยคิดอัตราดอกเบี้ยผ่อนปรนแก่ผู้ส่งออก หรือผู้ผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อส่งออกผ่านธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้ผู้ประกอบการนำเงินไปใช้หมุนเวียน วัตถุประสงค์ของสินเชื่อแพ็คเกจเครดิตนี้เพื่อลดต้นทุนทางการเงินให้แก่ผู้ประกอบการ โดย ธสน. ให้กู้แก่ธนาคารพาณิชย์เป็นเงินบาทในอัตราดอกเบี้ยต่ำ โดยรวมกับเงินของธนาคารพาณิชย์ส่วนหนึ่ง และให้กู้ต่อแก่ผู้ส่งออก ในอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ซึ่งต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยทั่วไปในตลาดการเงิน อายุสูงสุดของตั๋วเงินที่ผู้ประกอบการสามารถขอกู้ได้คือ ไม่เกิน 180 วัน และจำนวนเงินที่เบิกแต่ละครั้งจะเบิกได้ร้อยละ 80 ของมูลค่าใน L/C หรือร้อยละ 70 ของสัญญาซื้อขาย หรือคำสั่งซื้อ หรือร้อยละ 60 ของมูลค่าตามใบรับจำนำสินค้า หรือใบประทวนสินค้า โดยอัตราส่วนนี้ อาจเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม

การใช้งบการเงินนั้น ผู้ประกอบการต้องติดต่อขอวงเงินสินเชื่อแพ็คเกจเครดิตนี้ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้พิจารณาอนุมัติวงเงินและรายละเอียดของวงเงิน ทั้งนี้ ผู้ประกอบการต้องขออนุมัติเป็นผู้ที่พึงเชื่อถือได้ตามระเบียบที่ ธสน. กำหนด และภายหลังจากที่ได้รับอนุมัติเรื่องวงเงินจากธนาคารพาณิชย์ และได้รับอนุมัติเป็นผู้ที่พึงเชื่อถือได้จาก ธสน. แล้ว

ผู้ประกอบการสามารถนำเอกสารประกอบ อันได้แก่ เลตเตอร์ออฟเครดิต หรือสัญญาซื้อขาย หรือคำสั่งซื้อ หรือใบรับจำหน่ายสินค้า หรือใบประทวนสินค้ามาใช้ประกอบการเบิกเงินกู้ พร้อมทั้งออกตั๋วสัญญาใช้เงิน (P/N) ให้ธนาคารพาณิชย์ และธนาคารพาณิชย์ก็จะออกตั๋วสัญญาใช้เงินเพื่อขอกู้เงินส่วนหนึ่งจาก ธสน. ตามสัดส่วนที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย โดย ธสน. จะจ่ายเงินให้ธนาคารพาณิชย์เป็นมูลค่าตามใน P/N ของธนาคารพาณิชย์ และจะรวมกับเงินอีกส่วนหนึ่งของธนาคารพาณิชย์เอง เพื่อให้ผู้ประกอบการนำไปจัดซื้อจัดหาสินค้าเพื่อเตรียมการส่งออก

ภายหลังจากผู้ประกอบการได้รับเงินกู้แล้ว ผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์หรือข้อกำหนดของ ธสน. คือ ต้องส่งรายงานการใช้จ่ายเงิน (Stock List) ภายใน 30 วันนับจากวันกู้ให้แก่ ธสน. โดยผ่านธนาคารพาณิชย์ ระบุรายละเอียดการใช้จ่ายเงินตามที่ได้ขอกู้ไปตามความเป็นจริง จำนวนเงินใช้จ่ายที่ระบุในรายงานการใช้จ่ายเงินต้องไม่น้อยกว่าจำนวนเงินที่ขอกู้ในกรณีนี้ หากผู้ประกอบการไม่จัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินภายใน 30 วันนับจากวันกู้ ณ วันที่ 31 ธสน. จะเรียกต้นเงินคืนพร้อมดอกเบี้ย และคิดเบี้ยปรับทันที นอกจากนี้จะต้องดำรงไว้หรือสามารถให้ธนาคารตรวจสอบได้ถึงปริมาณสินค้า หรือวัตถุดิบที่ได้จากการนำเงินกู้ไปจัดซื้อ และผู้ประกอบการต้องมีการจัดทำทะเบียน หรือบัญชีคุมยอดสินค้า เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของธนาคารตรวจสอบ และต้องจัดให้มีการส่งสินค้าออก และให้ได้เงินตราต่างประเทศกลับเข้ามายังประเทศไทย ภายใน 60 วัน นับจากวันที่เงินกู้ครบกำหนด กรณีการขอผ่อนผันของผู้ประกอบการนั้น ขึ้นอยู่กับเหตุผลและดุลยพินิจของ ธสน.

ทั้งนี้หากผู้ประกอบการปฏิบัติผิดระเบียบ ตามหลักเกณฑ์หรือข้อกำหนดในข้อใดข้อหนึ่งแล้ว จะต้องเสียค่าปรับในอัตราร้อยละต่อปีตามที่ได้กำหนดไว้ในขณะนั้นๆ ให้แก่ ธสน. ภายหลังจากผู้ส่งออกส่งสินค้าไปเรียบร้อยแล้ว สามารถนำเอกสารส่งออกมาขายกับธนาคารพาณิชย์ และหากธนาคารพาณิชย์รับซื้อเอกสารส่งออกแล้ว จะนำเงินที่ได้มาชำระหนี้สินเชื่อแก่ผู้ส่งออก จำนวนเงินส่วนที่เหลือจึงจ่ายให้ผู้ส่งออก จากนั้นธนาคารพาณิชย์จะชำระคืนเงินกู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกรายการนี้ให้แก่ ธสน.

1.1.3 สินเชื่อแพ็คเกจเครดิตแบบกู้ตรงจาก ธสน. ซึ่งได้รับเงินสนับสนุนส่วนหนึ่งจากธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้ประกอบการจะติดต่อขออนุมัติวงเงินสินเชื่อ และขออนุมัติเป็นผู้ที่พึงเชื่อถือได้จาก ธสน. โดยตรง โดยผู้ประกอบการจะได้อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยทั่วไปในตลาดการเงิน ซึ่งถูกกำหนดเพดานสูงสุดไว้โดยธนาคารแห่งประเทศไทย ในอัตราเดียวกับกรณีการขอกู้สินเชื่อแพ็คเกจเครดิตจากธนาคารพาณิชย์ร่วมกับ ธสน. นอกจากนี้ ผู้ประกอบการยังต้องมี

หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ หรือข้อกำหนดเช่นเดียวกับข้อกำหนดของสินเชื่อแฟคกิ้งเครดิต ที่ผู้ธนาคารพาณิชย์ร่วมกับ ธสน. ด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการขอสินเชื่อแฟคกิ้งเครดิตแบบกู้ตรงจากธนาคารพาณิชย์ หรือสินเชื่อเพื่อเตรียมการส่งออกจาก ธสน. นั้น มีการคิดอัตราดอกเบี้ยตามภาวะตลาด ดังนั้นจึงมีต้นทุนทางการเงินสูงกว่าการขอสินเชื่อแฟคกิ้งเครดิตจากธนาคารพาณิชย์ร่วมกับ ธสน. หรือการขอสินเชื่อแฟคกิ้งเครดิตแบบกู้ตรงจาก ธสน. ที่มีอัตราดอกเบี้ยแบบผ่อนปรนซึ่งจะต่ำกว่า อย่างไรก็ตามการขอสินเชื่อแฟคกิ้งเครดิตแบบกู้ตรงจากธนาคารพาณิชย์ หรือสินเชื่อเพื่อเตรียมการส่งออกจาก ธสน. นั้น ไม่ต้องขออนุมัติเป็นผู้ส่งออกที่พึงเชื่อถือได้ ไม่ต้องมีการจัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงิน และไม่มีการตรวจสอบสินค้าหรือบัญชีคุมยอดสินค้า ทำให้มีขั้นตอนการขอสินเชื่อน้อยกว่าการขอสินเชื่อแฟคกิ้งเครดิตจากธนาคารพาณิชย์ร่วมกับ ธสน. หรือการขอสินเชื่อแฟคกิ้งเครดิตแบบกู้ตรงจาก ธสน. ซึ่งมีระเบียบการปฏิบัติในการขอสินเชื่อค่อนข้างมาก

หากพิจารณาในด้านมูลค่า L/C สำหรับการส่งออกของสถาบันการเงินภายในประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2538-2543 นั้น มีการปรับตัวลดลงจาก 113,621.16 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2538 เหลือเพียง 50,409.25 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2543 ยกเว้นในปี 2540 เท่านั้นที่มีการปรับตัวเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 6) ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าในช่วงเวลาดังกล่าวมีการให้สินเชื่อแฟคกิ้งเครดิตโดยการใช้วงเงินผ่าน L/C ลดลง ทั้งนี้เนื่องมาจากสถาบันการเงินภายในประเทศต้องระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อจากปัญหาหนี้ด้อยคุณภาพ (Non Performing Loan: NPL) และความไม่เพียงพอของเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ความไม่แน่นอนของสภาวะการณ์ทางการเงิน การชำระคืนหนี้ต่างประเทศของภาคเอกชน และการกักเงินสำรองให้เพียงพอตามมาตรฐานของธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (Bank for International settlements: BIS) ทำให้ความสามารถในการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินภายในประเทศลดลง อย่างไรก็ตามเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายสถาบันการเงินจะพบว่าในช่วงดังกล่าวนี้ ขณะที่มูลค่า L/C ของธนาคารพาณิชย์ลดลง แต่มูลค่า L/C ของ ธสน. กลับเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเป็นไปได้ว่าเมื่อธนาคารพาณิชย์ต้องระมัดระวังการปล่อยกู้มากขึ้น ทำให้มีการปล่อยสินเชื่อแฟคกิ้งเครดิตโดยการใช้วงเงินผ่าน L/C ของธนาคารพาณิชย์ลดลง ผู้ส่งออกจึงหันไปพึ่งแหล่งเงินทุนดังกล่าวจาก ธสน. เป็นการทดแทน

ส่วนในช่วงปี พ.ศ.2544-2547 ปรากฏว่ามูลค่า L/C ของสถาบันการเงินภายในประเทศปรับตัวสูงขึ้นมาโดยตลอดจาก 64,277.26 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2544 เป็น 280,682.85 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2547 โดยเป็นการปรับตัวสูงขึ้นทั้งในส่วน of ธนาคารพาณิชย์และในส่วน of ธสน. ยกเว้นปี

พ.ศ.2547 เท่านั้น ที่มูลค่า L/C ของ ธสน. ลดลง (ตารางที่ 6) ทั้งนี้เนื่องจากในช่วงปี พ.ศ.2545-2547 นั้น เป็นช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศอยู่ในช่วงฟื้นตัว การค้าระหว่างประเทศมีการขยายตัวสูง ทำให้ปริมาณการใช้วงเงินผ่าน L/C ของสถาบันการเงินภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้นไปด้วย ยกเว้นในปี พ.ศ.2548 ที่การใช้วงเงินผ่าน L/C ของสถาบันการเงินภายในประเทศกลับลดลงเหลือเพียง 85,821.55 ล้านบาท ทั้งนี้เป็นเพราะการใช้วงเงินผ่าน L/C ของธนาคารพาณิชย์ลดลง แต่การใช้วงเงินผ่าน L/C ของ ธสน. กลับเพิ่มขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในช่วงที่ธนาคารพาณิชย์ต้องกันเงินสำรองเป็นจำนวนมากทำให้ต่างก็ต้องระมัดระวังในการปล่อยกู้มากขึ้นนั้น ส่งผลให้มีการปล่อยสินเชื่อแพคเกจเครดิตโดยการใช้วงเงินผ่าน L/C ของธนาคารพาณิชย์ลดลง ผู้ส่งออกจึงหันไปพึ่งแหล่งเงินทุนดังกล่าวจาก ธสน. เป็นการทดแทน ส่วนในช่วงที่เศรษฐกิจฟื้นตัว จะทำให้มีการใช้วงเงินผ่าน L/C ของสถาบันการเงินภายในประเทศสูงขึ้น ทั้งในส่วนของธนาคารพาณิชย์และในส่วน of ธสน.

ตารางที่ 6 มูลค่าผลิตภัณฑ์ออฟเครดิตของสถาบันการเงินภายในประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2538-2548

หน่วย: ล้านบาท

ปี พ.ศ.	L/C ของธนาคารพาณิชย์ ^{1/}	L/C ของ ธสน.	L/C ของสถาบันการเงินภายในประเทศ
2538	113,593.03	28.13	113,621.16
2539	106,580.18	165.51	106,745.69
2540	142,629.48	588.53	143,218.01
2541	75,395.18	1,066.26	76,461.44
2542	67,204.17	994.90	68,199.07
2543	49,332.92	1,076.33	50,409.25
2544	55,953.59	1,318.39	57,271.98
2545	62,556.29	1,720.97	64,277.26
2546	69,100.39	2,108.39	71,208.78
2547	279,705.34	977.51	280,682.85
2548	85,821.55	3,109.90	88,931.45

หมายเหตุ: ^{1/} ธนาคารพาณิชย์ในที่นี้หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกสิกรไทย และธนาคารกรุงศรีอยุธยา

ที่มา: รายงานประจำปีของธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (2551)

สำหรับการให้สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตของ ธสน. นั้น จะพบว่าในช่วงปี พ.ศ.2537-2540 มีการให้สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตผ่านธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จาก 14,164.08 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2537 เป็น 30,202.20 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2540 แต่หลังจากปี พ.ศ. 2540 ไปแล้ว การให้สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตผ่านธนาคารพาณิชย์กลับลดลงเรื่อยๆ (ตารางที่ 7) ขณะที่การให้สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตโดยตรงของ ธสน. มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจากปี พ.ศ.2541 เป็นต้นมา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในช่วงเวลาดังกล่าว โดยเฉพาะในปี พ.ศ.2542-2543 นั้น ธนาคารพาณิชย์มีสภาพคล่องสูง จึงลดการใช้จำนวนเงินสำหรับปล่อยสินเชื่อเพื่อการส่งออกของ ธสน. ลดลง และหันมาใช้จำนวนเงินของธนาคารพาณิชย์เองในการปล่อยกู้แทน และเมื่อพิจารณาการให้สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตโดยรวมของ ธสน. ในช่วงปี พ.ศ.2537-2543 พบว่ามีการปรับตัวเพิ่มขึ้นเรื่อยมา ยกเว้นในปี พ.ศ.2541-2542 เท่านั้นที่ปรับตัวลดลง ทั้งนี้เนื่องมาจากช่วงดังกล่าวนี้ภาคการส่งออกมีการขยายตัวสูง ทำให้ผู้ส่งออกต้องการกู้เงินเพื่อมาใช้หมุนเวียนในกิจการ จึงทำให้มีการขอสินเชื่อแพคกิ้งเครดิตจาก ธสน. เพิ่มขึ้น ส่วนในช่วงปี พ.ศ.2541-2542 การให้สินเชื่อดังกล่าวกลับลดลงอาจจะเนื่องจากมาจากการลดการใช้สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตที่ให้ผ่านธนาคารพาณิชย์นั่นเอง

ตารางที่ 7 การให้สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตของ ธสน. ในช่วงปี พ.ศ.2537-2548

หน่วย: ล้านบาท

ปี พ.ศ.	สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตที่ให้ผ่านธนาคารพาณิชย์	สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตที่ ธสน. ให้โดยตรง	รวมสินเชื่อแพคกิ้งเครดิต ^{1/}
2537	14,164.08	NA	14,164.08
2538	20,991.80	NA	20,991.80
2539	22,308.90	NA	22,308.90
2540	30,202.20	NA	30,202.20
2541	8,737.80	2,275.40	11,013.20
2542	4,408.10	5,225.70	9,633.80
2543	3,396.90	8,059.20	11,456.10
2544	3,354.10	8,257.20	11,611.30
2545	66.40	8,200.70	8,267.10
2546	-	8,474.60	8,474.60
2547	-	9,296.36	9,296.36
2548	-	9,899.22	9,899.22

หมายเหตุ: ^{1/} มาจากการคำนวณ

ที่มา: ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (2551)

แม้ว่าในช่วง พ.ศ.2544-2548 ซึ่งเป็นช่วงที่การใช้วงเงิน L/C ของสถาบันการเงินภายในประเทศปรับตัวสูงขึ้นมาโดยตลอดนั้น ในส่วนของการให้สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตของ ธสน. โดยตรงนั้นก็เพิ่มขึ้นเช่นกันจาก 8,257.20 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2544 เป็น 9,899.22 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2548 ขณะที่การให้สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตผ่านธนาคารพาณิชย์มีการปรับตัวลดลงจาก 3,354.10 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2544 เหลือเพียง 66.40 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2545 (ตารางที่ 7) และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา ธสน. ได้ยกเลิกการให้สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตผ่านธนาคารพาณิชย์ตามพันธะข้อตกลงขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ว่าด้วยการยกเลิกอุดหนุนการส่งออก ทำให้การให้สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตโดยรวมของ ธสน. ในช่วงดังกล่าวลดลงจาก 11,611.30 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2544 เหลือเพียง 9,899.22 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2548 อย่างไรก็ตามการที่การให้สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตของ ธสน. โดยตรงที่มีปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น ในช่วงปี พ.ศ.2541-2548 นั้น อาจเนื่องมาจากในช่วงดังกล่าวภาคการส่งออกมีการขยายตัวสูง ทำให้มีการใช้ L/C ของสถาบันการเงินภายในประเทศเพื่อทำธุรกรรมทางการค้าระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น ผู้ส่งออกมีการขยายตัวของกิจการเพิ่มขึ้นจึงต้องการเงินเพื่อมาหมุนเวียนมากขึ้น จึงส่งผลให้การขอสินเชื่อแพคกิ้งเครดิตดังกล่าวเพิ่มขึ้นตามไปด้วย อีกทั้งหลังจากมีการยกเลิกการให้สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตของ ธสน. ผ่านธนาคารพาณิชย์ ก็อาจจะทำให้ผู้ส่งออกหันมากู้สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตจาก ธสน. โดยตรงเพิ่มขึ้นเป็นการทดแทน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการใช้วงเงินผ่าน L/C ของสถาบันการเงินภายในประเทศมีความสอดคล้องการให้สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตของสถาบันการเงินภายในประเทศ โดยในช่วงปี พ.ศ. 2538-2540 ธนาคารพาณิชย์มีการใช้ทั้งวงเงินผ่าน L/C และการใช้สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตเพิ่มสูงขึ้น แต่ในช่วงปี พ.ศ.2541-2543 ธนาคารพาณิชย์กลับมีการใช้วงเงินผ่าน L/C และการใช้สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตลดลง ในขณะที่ ธสน. มีการใช้วงเงินผ่าน L/C และการใช้สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2541-2548 ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าการใช้วงเงินผ่าน L/C นั้นสามารถสะท้อนการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งเมื่อมีการใช้วงเงินผ่าน L/C เพิ่มขึ้น จะสะท้อนให้เห็นถึงการขยายตัวทางการค้าและการส่งออกที่เพิ่มสูงขึ้น อันส่งผลให้ความต้องการสินเชื่อเพื่อการส่งออกเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงทำให้การขอสินเชื่อแพคกิ้งเครดิตเพิ่มขึ้นไปด้วย อย่างไรก็ตาม สำหรับในการศึกษาครั้งนี้ไม่ได้นำข้อมูลสินเชื่อแพคกิ้งเครดิตที่ธนาคารพาณิชย์ให้กู้โดยตรงมาพิจารณาเนื่องจากข้อจำกัดของข้อมูลที่ข้อมูลดังกล่าวไม่ได้มีการจัดเก็บไว้

1.2 สินเชื่อหลังการส่งออก (Post Export Financing)

สินเชื่อหลังการส่งออก (Post Export Financing) เป็นสินเชื่อเพื่อให้ผู้ส่งออกที่ได้จัดส่งสินค้าออกไปแล้ว และต้องการเงินทุนไปใช้หมุนเวียนก่อน โดยไม่ต้องรอรับเงินค่าสินค้าจากผู้ซื้อ โดยผู้ส่งออกสามารถขอความช่วยเหลือจากธนาคารพาณิชย์และ ธสน. เพื่อนำเงินไปใช้หมุนเวียนในธุรกิจได้หลังจากที่มีการจัดส่งสินค้าลงเรือ โดยถูกต้องตามเงื่อนไข ทั้งนี้ มีวงเงินสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์และ ธสน. นิยมให้อยู่ 2 ประเภท ได้แก่ การรับซื้อลดตั๋วตามเอกสารการส่งสินค้าออก (Advance Bill Receivable) และบริการรับซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Forward Bought) เป็นต้น นอกจากนี้ธนาคารพาณิชย์ยังนิยมให้บริการการรับซื้อลดเช็คต่างประเทศ (Advance Cheque) ส่วน ธสน. นิยมให้บริการประกันการส่งออก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 การรับซื้อลดตั๋วตามเอกสารการส่งสินค้าออก (Advance Bill Receivable) ให้กับผู้ขาย ตามจำนวนที่ผู้ขายนำตั๋วเรียกเก็บเงินออก (Bill for Collection) มาฝากให้ธนาคารเป็นผู้เรียกเก็บเงินให้ โดยมีเงื่อนไขว่าเงินตราต่างประเทศจำนวนที่เรียกเก็บได้นั้นจะต้องเป็นของธนาคาร และผู้ขายจะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายความเสียหายที่เกิดขึ้น เนื่องจากการปฏิเสธการจ่ายเงินค่าสินค้าหรือผลของการได้รับเงินล่าช้ากว่ากำหนด โดยตัวสินค้าออกอาจเป็นตัวสินค้าออกประเภทที่มี L/C และไม่มี L/C และประเภทที่มีกำหนดชำระเงินทันที (Sight Bill) หรือที่มีกำหนดเวลาชำระเงิน (Usance Bill) ไม่เกิน 180 วัน ปกติธนาคารจะรับซื้อตัวสินค้าออกจากผู้ส่งออกเต็มจำนวนของมูลค่าสินค้า โดยคิดอัตราดอกเบี้ยกรณีตัวสินค้าออกเป็น Sight Bill และคิดเป็นอัตราส่วนลดกรณีตัวส่งออกเป็น Usance Bill ตามอัตราที่แต่ละธนาคารเป็นผู้กำหนด

1.2.2 บริการรับซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Forward Bought) วัตถุประสงค์ก็เพื่อป้องกันความเสี่ยง อันเกิดจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน โดยกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนที่แน่นอนไว้ล่วงหน้า และเพื่อให้ผู้ส่งออกสามารถรับรู้ถึงรายได้ที่แน่นอนว่าการส่งออกครั้งนี้จะมีกำไรหรือขาดทุนมากน้อยเพียงใด โดยธนาคารจะรับซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าจากผู้ส่งออก โดยมีการตกลงอัตราแลกเปลี่ยนกันก่อน แต่การส่งมอบเงินตราต่างประเทศ ตลอดจนการชำระเงินนั้น จะกระทำกันในเวลาหนึ่งเวลาใดในอนาคตตามแต่ข้อตกลงในสัญญา โดยธนาคารจะใช้อัตราแลกเปลี่ยนประจำวันด้านการรับซื้ออัตราแลกเปลี่ยนอ้างอิง ซึ่งอาจจะมีส่วนบวกเพิ่มที่เรียกว่า Premium บวกเข้ากับอัตราแลกเปลี่ยนอ้างอิง หรืออาจมีส่วนลดที่เรียกว่า Discount หักออกจากอัตราแลกเปลี่ยนอ้างอิงได้

เมื่อพิจารณาสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าของสถาบันการเงินภายในประเทศพบว่า ในปี พ.ศ.2539 นั้น ธนาคารพาณิชย์มีอัตราการขยายตัวของการรับซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 57.27 แต่ ธสน. กลับมีการรับซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าลดลงร้อยละ 20.78 (ตารางที่ 8) ซึ่งในปีดังกล่าวเป็นปีก่อนที่จะเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงิน ผู้ส่งออกเกิดความไม่แน่ใจเกี่ยวกับความผันผวนที่อาจเกิดขึ้นจากอัตราแลกเปลี่ยน จึงป้องกันความเสี่ยงด้วยการซื้อเงินตราต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นที่น่าสังเกตว่ามีการใช้บริการดังกล่าวจากธนาคารพาณิชย์เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่มีการใช้บริการดังกล่าวจาก ธสน. ลดลง

ตารางที่ 8 สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าของธนาคารพาณิชย์และ ธสน. ในช่วงปี 2538-2548

ปี พ.ศ.	ธนาคารพาณิชย์ ^{1/}		ธสน.	
	ปริมาณ (ล้านบาท)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	ปริมาณ (ล้านบาท)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2538	274,139.02	-	452.31	-
2539	431,151.12	57.27	358.34	-20.78
2540	532,858.90	23.59	2,009.91	460.89
2541	290,647.71	-45.46	5,410.51	169.19
2542	230,775.83	-20.60	4,284.15	-20.82
2543	287,550.41	24.60	5,475.78	27.81
2544	262,366.35	-8.76	4,155.84	-24.11
2545	340,949.96	29.95	26,369.80	534.52
2546	410,008.71	20.25	14,460.56	-45.16
2547	405,931.82	-0.99	9,391.40	-35.06
2548	609,737.33	50.21	10,289.17	9.56

หมายเหตุ: ^{1/} ธนาคารพาณิชย์ในที่นี้หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกสิกร และธนาคารกรุงศรีอยุธยา ที่มา: รายงานประจำปีของธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกสิกร และธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (2551)

ส่วนในช่วงปี พ.ศ.2540-2544 การรับซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าทั้งจากธนาคารพาณิชย์และ ธสน. ต่างก็มีแนวโน้มการขยายตัวลดลง โดยในส่วนของธนาคารพาณิชย์นั้นมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.59 ในปี พ.ศ.2540 แต่กลับลดลงเหลือร้อยละ 8.76 ในปี พ.ศ.2544

ในส่วนของ ธสน. นั้น มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะเดียวกับธนาคารพาณิชย์คือ มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 460.89 ในปี พ.ศ.2540 และลดลงเหลือเพียงร้อยละ 24.11 ในปี พ.ศ.2544 ทั้งนี้เนื่องจากในปี พ.ศ.2540 ซึ่งเป็นช่วงเกิดวิกฤตเศรษฐกิจทางการเงินนั้น ผู้ส่งออกต่างก็หวั่นวิตกเกี่ยวกับความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ทำให้มีการใช้บริการดังกล่าวนี้สูงมาก และในปีต่อๆ มาหลังจากมีการปล่อยให้ค่าเงินบาทลอยตัวแล้วทำให้อัตราแลกเปลี่ยนขึ้นลงตามกลไกตลาดโลก ส่งผลให้ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนลดลง จึงทำให้การขยายตัวของการซื้อเงินตราต่างประเทศทั้งของธนาคารพาณิชย์ และ ธสน. ต่างก็ลดลงไปด้วย สำหรับในช่วงปี พ.ศ.2545-2548 ปรากฏว่าการใช้บริการรับซื้อเงินตราต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์กลับมีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 29.95 ในปี พ.ศ.2545 เป็นร้อยละ 50.21 ในปี พ.ศ.2548 ในส่วน ธสน. การใช้บริการดังกล่าวกลับมีแนวโน้มการขยายตัวลดลงจากร้อยละ 534.52 ในปี 2545 เหลือเพียงร้อยละ 9.56 ในปี 2548 ทั้งนี้เนื่องจากช่วงดังกล่าวเป็นช่วงที่เศรษฐกิจฟื้นตัว ทำให้ปริมาณการทำธุรกรรมทางการเงินเกี่ยวกับการส่งออกเพิ่มขึ้นมาก จึงมีการใช้บริการดังกล่าวจากธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น โดยการใช้บริการดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์มีบทบาทในการให้บริการสูงกว่า ธสน. อยู่

1.2.3 การรับซื้อเช็คต่างประเทศ (Advance Cheque) เป็นการให้สินเชื่อแก่ผู้ส่งออก โดยการที่ธนาคารพาณิชย์รับซื้อเช็คต่างประเทศที่ผู้ส่งออกได้รับจากธนาคารแห่งประเทศไทย จากการขายสินค้าให้แก่ผู้ซื้อต่างประเทศ ซึ่งอาจเป็นเช็คส่วนบุคคลหรือตัวแลกเงิน

1.2.4 บริการประกันการส่งออก เป็นบริการที่ ธสน. ริเริ่มเป็นแห่งแรกในประเทศไทย เพื่อคุ้มครองความเสี่ยงจากการไม่ได้รับชำระค่าสินค้าจากผู้ซื้อหรือธนาคารผู้ซื้อในต่างประเทศ อันจะช่วยให้ผู้ส่งออกเกิดความมั่นใจในการขยายการส่งออกไปทั้งในตลาดเดิมและตลาดใหม่ โดยการเสนอเงื่อนไขการชำระเงินที่ผ่อนปรนแก่ผู้ซื้อในต่างประเทศมากขึ้น ซึ่งผู้ส่งออกสามารถเลือกใช้บริการประกันการส่งออกจาก ธสน. ให้เหมาะสมกับลักษณะธุรกิจของตน อาทิ บริการประกันการส่งออกระยะสั้น จะเป็นบริการสำหรับผู้ส่งออกที่ขายสินค้ามีระยะเวลาการชำระเงินไม่เกิน 180 วัน โดย ธสน. จะชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นตามลักษณะของความเสี่ยงทางการค้าหรือการเมืองในอัตราร้อยละ 70-90 ของมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้น บริการประกันตัวส่งออกรายย่อยจะเป็นบริการสำหรับผู้ส่งออกขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) นอกจากนี้ยังมีบริการประกันการส่งออกระยะกลางและระยะยาว ซึ่งจะเป็นการประกันการส่งออกให้รองรับธุรกรรมการส่งออกสินค้าหรือบริการที่มีระยะเวลาการชำระเงินตั้งแต่ 180 วันขึ้นไป

สำหรับการให้บริการประกันการส่งออกของ ธสน. นั้น พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2539-2548 มีการขยายตัวมาโดยตลอด จากร้อยละ 32.38 ในปี พ.ศ.2539 เป็นร้อยละ 27.60 ในปี พ.ศ.2548 ยกเว้นปี พ.ศ.2544 เท่านั้นที่มีอัตราการขยายตัวลดลง (ตารางที่ 9) ทั้งนี้เพราะในช่วงเวลาดังกล่าว ภาคการส่งออกมีการขยายตัวสูงขึ้น และเพื่อเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจแก่ผู้ส่งออกในการขยายตลาด จึงทำให้มีการใช้บริการดังกล่าวเพิ่มขึ้น ส่วนในปี พ.ศ. 2544 นั้น เป็นปีที่มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมลดลง อันเนื่องมาจากการชะลอตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย จึงทำให้ ธสน. มีการให้บริการสินเชื่อดังกล่าวลดลง

ตารางที่ 9 การให้บริการประกันการส่งออกของ ธสน. ในช่วงปี พ.ศ.2538-2548

ปี พ.ศ.	การรับประกันการส่งออก (ล้านบาท)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2538	598.67	-
2539	792.49	32.38
2540	1,352.87	70.71
2541	1,435.53	6.11
2542	2,296.66	59.99
2543	5,534.91	141.00
2544	5,094.53	-7.96
2545	5,829.74	14.43
2546	6,459.53	10.80
2547	6,601.31	2.19
2548	8,423.59	27.60

ที่มา: ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (2549)

ทั้งนี้ ธสน. จะมีการให้สินเชื่อหลังการส่งออกตลอดจนสินเชื่อที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการประกอบการของผู้ส่งออกที่มีความหลากหลายมากกว่าการให้บริการสินเชื่อเพื่อการส่งออกจากธนาคารพาณิชย์ โดยสินเชื่อและบริการที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการประกอบการส่งออกที่ ธสน. ให้ ได้แก่ สินเชื่อผู้ผลิตเพื่อผู้ส่งออก สินเชื่อส่งออกเพิ่มค่า บริการสนับสนุนการนำเข้าสินค้าเพื่อการส่งออก สินเชื่อขยายกำลังผลิต สินเชื่อเพื่อปรับเปลี่ยนเครื่องจักรสำหรับอุตสาหกรรมส่งออก สินเชื่อสนับสนุนการขายเครื่องจักร สินเชื่อพาณิชย์นำวิ สินเชื่อเพื่อร่วมการแสดงสินค้า สินเชื่อสำหรับผู้ให้บริการขนส่งสินค้า สินเชื่อเพื่อการตรวจสอบและพัฒนาคุณภาพสินค้าออก เป็นต้น

สำหรับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสินเชื่อทุกประเภทของสถาบันการเงินภายในประเทศซึ่งครอบคลุมถึงสินเชื่อเพื่อการส่งออกทุกประเภทนั้น ข้อมูลทั่วไปที่ใช้ประกอบการวิเคราะห์จะเป็นงบการเงิน เพื่อจะได้ทราบถึงผลการดำเนินงานจากงบกำไรขาดทุน ทราบฐานะทางการเงินของผู้กู้จากงบดุล นอกจากนี้งบการเงินทั้ง 2 แบบ จะทำให้สถาบันการเงินทราบถึงอัตราทางการเงินที่สำคัญต่างๆ และผู้กู้บางรายอาจจะมีการจัดทำกระแสเงินสด และการประมาณการกระแสเงินสด ซึ่งเอกสารทั้ง 2 นี้จะช่วยให้ธนาคารสามารถวิเคราะห์ความสามารถในการชำระคืนของผู้กู้ได้ตรงกับความสามารถของผู้กู้ได้ดียิ่งขึ้น และนอกจากนี้ก็จะพิจารณาจากข้อมูลที่ไม่เกี่ยวกับงบการเงินเพื่อวิเคราะห์คุณภาพของผู้ขอสินเชื่อ 6 ประการ ได้แก่ คุณสมบัติส่วนตัวของผู้กู้ ความสามารถในการหารายได้เพื่อชำระหนี้ เงินทุน หลักประกัน ประวัติกิจการ และประเทศที่ติดต่อด้วย เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกของสถาบันการเงินภายในประเทศนั้น พบว่าสถาบันการเงินภายในประเทศมีการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกทั้งก่อนและหลังการส่งออก เพื่อให้ผู้ส่งออกมีเงินทุนหมุนเวียนและสามารถดำเนินกิจการได้อย่างราบรื่น โดยมีทางเลือกให้ผู้ส่งออกสามารถขอสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ หรือ ธสน. ได้โดยตรง หรือสามารถขอสินเชื่อจาก ธสน. ผ่านธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ข้อดีของการขอสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์โดยตรงหรือการขอสินเชื่อเพื่อเตรียมการส่งออกของ ธสน. จะมีขั้นตอนน้อยกว่าการขอสินเชื่อแพคกิ้งเครดิตจาก ธสน. ผ่านธนาคารพาณิชย์ หรือการขอสินเชื่อแพคกิ้งเครดิตจาก ธสน. โดยตรง อย่างไรก็ตามการขอสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์โดยตรงหรือการขอสินเชื่อเพื่อเตรียมการส่งออกของ ธสน. จะมีต้นทุนทางการเงินที่สูงกว่าการขอสินเชื่อจาก ธสน. ผ่านธนาคารพาณิชย์ หรือการขอสินเชื่อแพคกิ้งเครดิตจาก ธสน. โดยตรง ทั้งนี้การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกจาก ธสน. จะมีความหลากหลายและครอบคลุมมากกว่าการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์

2. สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ

จากการเปรียบเทียบสินเชื่อเพื่อการส่งออกกับสินเชื่อรวมของสถาบันการเงินภายในประเทศในช่วงปี พ.ศ.2531-2548 จะพบว่าสัดส่วนสินเชื่อดังกล่าวลดลงมาโดยตลอด จากร้อยละ 8.31 ในปี พ.ศ.2531 เหลือเพียงร้อยละ 2.84 ในปี พ.ศ.2548 อย่างไรก็ตาม เมื่อแยกพิจารณาระหว่างธนาคารพาณิชย์และ ธสน. จะพบว่าขณะที่สินเชื่อเพื่อการส่งออกเมื่อเปรียบเทียบกับสินเชื่อรวมของธนาคารพาณิชย์มีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 8.31 ในปี พ.ศ.2531 เป็นร้อยละ 2.40 ในปี พ.ศ. 2548 แต่ของ ธสน. กลับมีสัดส่วนของสินเชื่อดังกล่าวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.41 ในปี พ.ศ.2537 เป็นร้อยละ 44.14 ในปี พ.ศ.2548 (ตารางที่ 10) แสดงให้เห็นว่าเมื่อธนาคารพาณิชย์ลดบทบาทในการให้

สินเชื่อเพื่อการส่งออกเมื่อเทียบกับการส่งออกโดยรวมลง ทั้งที่การส่งออกมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศนั้น รัฐบาลจึงเข้ามาแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการจัดตั้ง ธสน. ขึ้นมาเพื่อเป็นอีกแหล่งเงินทุนหนึ่งนั้น ส่งผลให้ผู้ส่งออกมีเงินทุนสำหรับการส่งออกเพิ่มขึ้น โดย ธสน. มีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ส่งออกมากขึ้นเป็นลำดับ ตามสัดส่วนการให้สินเชื่อดังกล่าวของ ธสน. ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

หากพิจารณาถึงการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกของสถาบันการเงินภายในประเทศที่แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นนั้น พบว่า สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมีสัดส่วนเป็นลำดับที่สองรองลงมาจากสินค้าเกษตรกรรม ส่วนสินค้าอื่นๆ นั้นมีสัดส่วนเป็นลำดับที่สาม โดยทั้งสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมและสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมต่างก็มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 30.18 ในปี พ.ศ.2531 เป็นร้อยละ 44.31 ในปี พ.ศ.2548 ส่วนสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 43.07 ในปี พ.ศ.2531 มาเป็นร้อยละ 50.04 ในปี พ.ศ.2548 ขณะที่สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอื่นๆ มีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 26.75 ในปี พ.ศ.2531 มาเป็นร้อยละ 5.65 ในปี พ.ศ.2548 (ตารางที่ 11)

เมื่อแยกพิจารณาระหว่างธนาคารพาณิชย์และ ธสน. ก็พบว่าทั้งธนาคารพาณิชย์และ ธสน. ต่างก็มีแนวโน้มของสัดส่วนการให้สินเชื่อประเภทต่างๆ ในลักษณะเดียวกันกับที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทั้งสินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าเกษตรกรรมต่างก็มีเงินทุนในการดำเนินกิจการเพิ่มขึ้น ขณะที่สินค้าอื่นๆ มีเงินทุนในการดำเนินการลดลง อย่างไรก็ตาม ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์มีการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมน้อยกว่าการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม โดยให้สินเชื่อดังกล่าวคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 42.09 และร้อยละ 51.22 ตามลำดับ ในปี พ.ศ.2548 (ตารางที่ 12) แต่ ธสน. กลับมีการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมากกว่าการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม โดยให้สินเชื่อดังกล่าวคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 55.60 และร้อยละ 44.06 ตามลำดับ ในปี พ.ศ.2548 (ตารางที่ 13) ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าเมื่อธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ส่งออกในการขอสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมได้อย่างพอเพียงนั้น ธสน. จะมีส่วนช่วยในการตอบสนองความต้องการสินเชื่อดังกล่าวได้ ทำให้ผู้ส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่ประสบความยากลำบากในการขอกู้จากธนาคารพาณิชย์ หันมาใช้บริการสินเชื่อดังกล่าวจาก ธสน. เป็นการทดแทน

ตารางที่ 10 สินเชื่อเพื่อการส่งออกเมื่อเปรียบเทียบกับสินเชื่อบริการรวมของสถาบันการเงินภายในประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2531-2548

ปี พ.ศ.	สินเชื่อบริการรวม (ล้านบาท)			สินเชื่อเพื่อการส่งออก (ล้านบาท)			สัดส่วนสินเชื่อเพื่อการส่งออกเทียบกับสินเชื่อบริการรวม (ร้อยละ) ^{1/}		
	สถาบันการเงินภายในประเทศ	ธนาคารพาณิชย์	ธสน.	สถาบันการเงินภายในประเทศ	ธนาคารพาณิชย์	ธสน.	สถาบันการเงินภายในประเทศ	ธนาคารพาณิชย์	ธสน.
2531	866,862.30	866,862.30	NA	72,067.20	72,067.20	NA	8.31	8.31	NA
2532	1,126,033.90	1,126,033.90	NA	83,242.10	83,242.10	NA	7.39	7.39	NA
2533	1,494,062.30	1,494,062.30	NA	91,366.70	91,366.70	NA	6.12	6.12	NA
2534	1,807,558.10	1,807,558.10	NA	95,257.40	95,257.40	NA	5.27	5.27	NA
2535	2,182,358.70	2,182,358.70	NA	116,650.60	116,650.60	NA	5.35	5.35	NA
2536	2,694,950.30	2,694,950.30	NA	135,296.80	135,296.80	NA	5.02	5.02	NA
2537	3,473,196.68	3,457,707.30	15,489.38	166,568.10	166,505.10	63.00	4.80	4.82	0.41
2538	4,277,515.78	4,250,824.51	26,691.27	184,635.41	182,710.31	1,925.10	4.32	4.30	7.21
2539	4,888,231.67	4,855,687.50	32,544.17	201,526.40	196,056.10	5,470.30	4.12	4.04	16.81
2540	6,117,494.91	6,059,956.00	57,538.91	234,245.30	218,899.30	15,346.00	3.83	3.61	26.67
2541	5,278,336.66	5,238,683.77	39,652.89	190,161.32	173,997.32	16,164.00	3.60	3.32	40.76
2542	5,174,998.34	5,132,804.50	42,193.84	174,901.80	155,417.50	19,484.30	3.38	3.03	46.18
2543	4,654,438.61	4,606,297.22	48,141.39	151,372.60	127,118.00	24,254.60	3.25	2.76	50.38
2544	4,351,773.35	4,309,360.30	42,413.05	121,096.92	101,427.62	19,669.30	2.78	2.35	46.38

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	สินเชื่อบริการ (ล้านบาท)			สินเชื่อเพื่อการส่งออก (ล้านบาท)			สัดส่วนสินเชื่อเพื่อการส่งออกเทียบกับสินเชื่อบริการ (ร้อยละ) ^{1/}		
	สถาบันการเงินภายในประเทศ	ธนาคารพาณิชย์	รสน.	สถาบันการเงินภายในประเทศ	ธนาคารพาณิชย์	รสน.	สถาบันการเงินภายในประเทศ	ธนาคารพาณิชย์	รสน.
2545	4,654,311.56	4,613,564.04	40,747.52	129,082.97	112,179.57	16,903.40	2.77	2.43	41.48
2546	4,789,147.79	4,746,808.66	42,339.13	147,082.75	127,757.15	19,325.60	3.07	2.69	45.64
2547	5,190,642.75	5,142,092.22	48,550.53	156,976.05	135,795.13	21,180.92	3.02	2.64	43.63
2548	5,610,750.75	5,551,422.03	59,328.72	159,414.10	133,228.92	26,185.18	2.84	2.40	44.14

หมายเหตุ: ^{1/} มาจากการคำนวณ

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (2551)

ตารางที่ 11 สินเชื่อเพื่อการส่งออกของสถาบันการเงินภายในประเทศแยกตามประเภทต่างๆ ในช่วงปี พ.ศ.2531-2548

ปี พ.ศ.	สินเชื่อเพื่อการส่งออกของ สถาบันการเงินภายในประเทศ ^{1/} (ล้านบาท)	สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม		สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม		สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอื่นๆ	
		ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)
2531	72,067.20	21,749.70	30.18	31,040.70	43.07	19,276.80	26.75
2532	83,242.10	28,442.70	34.17	36,738.50	44.13	18,060.90	21.70
2533	91,366.70	33,042.80	36.17	36,491.00	39.94	21,832.90	23.90
2534	95,257.40	30,848.70	32.38	37,113.20	38.96	27,295.50	28.65
2535	116,650.60	36,622.90	31.40	43,520.10	37.31	36,507.60	31.30
2536	135,296.80	43,062.10	31.83	57,401.20	42.43	34,833.50	25.75
2537	166,505.10	59,224.10	35.57	64,179.69	38.55	43,101.36	25.89
2538	182,710.31	60,112.40	32.90	71,369.11	39.06	51,228.78	28.04
2539	196,056.10	66,122.20	33.73	85,989.20	43.86	43,944.68	22.41
2540	218,899.30	75,773.80	34.62	97,317.24	44.46	45,808.23	20.93
2541	173,997.32	62,787.20	36.09	71,850.79	41.29	39,359.31	22.62
2542	174,901.80	63,806.78	36.48	86,470.56	49.44	24,624.48	14.08
2543	151,372.60	56,229.01	37.15	73,729.61	48.71	21,413.93	14.15
2544	121,096.92	47,958.98	39.60	60,037.30	49.58	13,100.66	10.82
2545	129,082.97	53,121.48	41.15	63,977.54	49.56	11,983.93	9.28

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	สินเชื่อเพื่อการส่งออกของ	สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม		สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม		สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอื่นๆ	
	สถาบันการเงินภายในประเทศ ^{1/}	ปริมาณ	สัดส่วน	ปริมาณ	สัดส่วน	ปริมาณ	สัดส่วน
	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)
2546	147,082.75	60,912.37	41.41	72,510.92	49.30	13,659.46	9.29
2547	156,976.05	67,149.53	42.78	78,152.69	49.79	11,673.83	7.44
2548	159,414.10	70,634.86	44.31	79,778.32	50.04	9,000.92	5.65

หมายเหตุ: ^{1/} สินเชื่อเพื่อการส่งออกของสถาบันการเงินภายในประเทศนี้รวมของธนาคารพาณิชย์และ ธสน. โดย ธสน. มีการแยกประเภทสินเชื่อเพื่อการส่งออกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (2551)

ตารางที่ 12 สินเชื่อเพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์แยกตามประเภทต่างๆ ในช่วงปี พ.ศ.2531-2548

ปี พ.ศ.	สินเชื่อเพื่อการส่งออกของ ธนาคารพาณิชย์ (ล้านบาท)	สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม		สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม		สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอื่นๆ	
		ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)
2531	72,067.20	21,749.70	30.18	31,040.70	43.07	19,276.80	26.75
2532	83,242.10	28,442.70	34.17	36,738.50	44.13	18,060.90	21.70
2533	91,366.70	33,042.80	36.17	36,491.00	39.94	21,832.90	23.90
2534	95,257.40	30,848.70	32.38	37,113.20	38.96	27,295.50	28.65
2535	116,650.60	36,622.90	31.40	43,520.10	37.31	36,507.60	31.30
2536	135,296.80	43,062.10	31.83	57,401.20	42.43	34,833.50	25.75
2537	166,505.10	59,224.10	35.57	64,179.69	38.55	43,101.36	25.89
2538	182,710.31	60,112.40	32.90	71,369.11	39.06	51,228.78	28.04
2539	196,056.10	66,122.20	33.73	85,989.20	43.86	43,944.68	22.41
2540	218,899.30	75,773.80	34.62	97,317.24	44.46	45,808.23	20.93
2541	173,997.32	62,787.20	36.09	71,850.79	41.29	39,359.31	22.62
2542	155,417.50	56,147.80	36.13	78,904.24	50.77	20,365.48	13.10
2543	127,118.00	47,980.70	37.75	66,360.79	52.20	12,776.46	10.05
2544	101,427.62	39,485.70	38.93	51,832.96	51.10	10,108.98	9.97
2545	112,179.57	44,013.10	39.23	56,613.46	50.47	11,552.99	10.30

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	สินเชื่อเพื่อการส่งออกของ ธนาคารพาณิชย์ (ล้านบาท)	สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม		สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม		สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอื่นๆ	
		ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)
2546	127,757.15	50,131.91	39.24	64,223.52	50.27	13,401.73	10.49
2547	135,795.13	55,064.93	40.55	69,445.63	51.14	11,284.58	8.31
2548	133,228.92	56,076.05	42.09	68,239.85	51.22	8,913.01	6.69

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2549)

ตารางที่ 13 สินเชื่อเพื่อการส่งออกของ ธสน. แยกตามประเภทต่างๆ ในช่วงปี พ.ศ.2542-2548

ปี พ.ศ.	สินเชื่อเพื่อการส่งออก ของ ธสน. (ล้านบาท)	สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม		สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม		สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอื่นๆ	
		ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)
2542	19,484.30	7,658.98	39.31	7,566.32	38.83	4,259.00	21.86
2543	24,254.60	8,248.31	34.01	7,368.82	30.38	8,637.47	35.61
2544	19,669.30	8,473.28	43.08	8,204.34	41.71	2,991.68	15.21
2545	16,903.40	9,108.38	53.88	7,364.08	43.57	430.94	2.55
2546	19,325.60	10,780.46	55.78	8,287.40	42.88	257.74	1.33
2547	21,180.92	12,084.60	57.05	8,707.06	41.11	389.26	1.84
2548	26,185.18	14,558.81	55.60	11,538.47	44.06	87.90	0.34

ที่มา: ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (2551)

นอกจากนี้ในการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศในช่วงปี พ.ศ.2542-2548 พบว่าการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของธนาคารพาณิชย์มีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 88.00 ในปี พ.ศ.2542 เป็นร้อยละ 79.39 ในปี พ.ศ. 2548 ส่วนการให้สินเชื่อดังกล่าวของ ธสน. กลับมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.00 ในปี พ.ศ.2542 เป็นร้อยละ 20.61 ในปี พ.ศ.2548 (ตารางที่ 14) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ธสน. มีบทบาทในการให้สินเชื่อดังกล่าวทดแทนธนาคารพาณิชย์มากขึ้นเป็นลำดับ

ตารางที่ 14 สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ
ในช่วงปีพ.ศ.2531-2548

ปี พ.ศ.	สินเชื่อเพื่อการส่งออก	สินเชื่อเพื่อการส่งออก	สินเชื่อเพื่อการส่งออก		
	สินค้านำเข้าอุตสาหกรรม	สินค้านำเข้าอุตสาหกรรม	สินค้านำเข้าอุตสาหกรรม		
	ของสถาบันการเงินในประเทศ	ของธนาคารพาณิชย์	ของ ธสน.		
	ปริมาณ (ล้านบาท)	ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ) ^{1/}	ปริมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ) ^{2/}
2531	21,749.70	21,749.70	100.00	NA	NA
2532	28,442.70	28,442.70	100.00	NA	NA
2533	33,042.80	33,042.80	100.00	NA	NA
2534	30,848.70	30,848.70	100.00	NA	NA
2535	36,622.90	36,622.90	100.00	NA	NA
2536	43,062.10	43,062.10	100.00	NA	NA
2537	59,224.10	59,224.10	100.00	NA	NA
2538	60,112.40	60,112.40	100.00	NA	NA
2539	66,122.20	66,122.20	100.00	NA	NA
2540	75,773.80	75,773.80	100.00	NA	NA
2541	62,787.20	62,787.20	100.00	NA	NA
2542	63,806.78	56,147.80	88.00	7,658.98	12.00
2543	56,229.01	47,980.70	85.33	8,248.31	14.67
2544	47,958.98	39,485.70	82.33	8,473.28	17.67
2545	53,121.48	44,013.10	82.85	9,108.38	17.15
2546	60,912.37	50,131.91	82.30	10,780.46	17.70
2547	67,149.53	55,064.93	82.00	12,084.60	18.00
2548	70,634.86	56,076.05	79.39	14,558.81	20.61

หมายเหตุ: ^{1/}, ^{2/} มาจากการคำนวณ

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (2551)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดพอสรุปได้ว่าสถาบันการเงินภายในประเทศ ซึ่งในที่นี่ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์และ ธสน. ต่างก็มีการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ สินเชื่อก่อนการส่งออกและสินเชื่อหลังการส่งออก เพื่อให้ผู้ส่งออกมีเงินทุนหมุนเวียนทำให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปด้วยความราบรื่น โดยการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกที่แบ่งออกเป็น 3 ประเภทนั้น สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมและสินเชื่อเพื่อการส่งออกเกษตรกรรมมีความสำคัญเพิ่มขึ้นเรื่อยมา ขณะที่สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอื่นๆ มีความสำคัญลดลง ซึ่ง ธสน. จะให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมากกว่าสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม ส่วนธนาคารพาณิชย์มีการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมมากกว่าสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ทั้งนี้ การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของ ธสน. จะมีการให้บริการเกี่ยวเนื่องที่มีความหลากหลายและความครอบคลุม อีกทั้งยังมีต้นทุนทางการเงินที่ต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์ อย่างไรก็ตามการขอสินเชื่อดังกล่าวจาก ธสน. มีขั้นตอนการดำเนินการมากกว่าการขอกู้จากธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากการขอสินเชื่อจาก ธสน. นั้นต้องขออนุมัติเป็นผู้ส่งออกที่พึงเชื่อถือได้ ดังนั้น ผู้ส่งออกจะต้องเปรียบเทียบระหว่างความสะดวกรวดเร็วในการใช้บริการ ต้นทุนทางการเงิน รวมทั้งความหลากหลายของบริการที่เกี่ยวข้องเหล่านั้น เพื่อให้สามารถเลือกใช้บริการได้อย่างมีความเหมาะสมต่อไป

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออก สินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ

ในส่วนนี้จะแยกเป็น 2 ส่วน คือ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม และ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ

1. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม

ปัจจัยที่นำมาพิจารณาในที่นี่ได้แก่ ราคาสินค้าโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยน และผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลก ทั้งนี้พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2531-2540 ราคาสินค้าโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยนค่อนข้างคงที่อยู่ที่ 0.04 ดอลลาร์สหรัฐ/บาท ยกเว้นในปี พ.ศ.2540 ที่มีการปรับตัวลดลง ขณะที่มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทย และผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกต่างก็มีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้น โดยมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทยเพิ่มขึ้นจาก 71,408.00 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2531 เป็น 495,406.31 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2540 ส่วน

ผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกเพิ่มขึ้นจาก 128,235,081.38 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2531 มาเป็น 304,911,428.32 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2540 ยกเว้นในปี พ.ศ.2539 ที่มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทยปรับตัวลดลง (ตารางที่ 15) ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากระดับราคาโดยเปรียบเทียบ หลังปรับตัวอัตราแลกเปลี่ยนค่อนข้างมีเสถียรภาพมากขึ้น ซึ่งสะท้อนถึงราคาสินค้าของไทยที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากในสายตาของประเทศคู่ค้า ทำให้สินค้าไทยยังคงมีความสามารถในการแข่งขันด้านราคากับสินค้าจากประเทศอื่น ประกอบกับเมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลก ซึ่งสะท้อนถึงระดับรายได้โดยรวมของประชากรโลกมีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้นแล้ว ทำให้ความต้องการนำเข้าสินค้าของตลาดโลกเพิ่มขึ้น ทำให้ประเทศไทยซึ่งพึ่งพาการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมไปยังตลาดโลกมากขึ้นนั้นได้รับผลดี ทำให้การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ตารางที่ 15 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ในช่วงปี พ.ศ 2531-2548

ปี พ.ศ. (สิ้นงวด 30 ธ.ค.)	มูลค่าการส่งออก สินค้าอุตสาหกรรม (หน่วย: ล้านบาท)	ระดับราคาโดยเปรียบเทียบ หลังปรับตัวอัตราแลกเปลี่ยน (หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ/บาท) ^{1/}	ผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลก (หน่วย: ล้านบาท) ^{2/}
2531	71,408.00	0.04	128,235,081.38
2532	94,769.00	0.04	134,190,228.23
2533	118,005.00	0.04	145,024,195.86
2534	148,942.00	0.04	151,655,017.01
2535	168,953.00	0.04	160,783,260.56
2536	207,650.00	0.04	163,230,195.25
2537	249,211.00	0.04	172,060,162.27
2538	310,102.34	0.04	182,601,976.74
2539	297,795.01	0.04	192,840,430.09
2540	495,406.31	0.03	304,911,428.32
2541	422,942.88	0.03	285,743,688.23
2542	540,172.32	0.03	311,287,955.74
2543	676,430.64	0.03	342,448,083.24
2544	598,635.85	0.03	347,296,182.51
2545	669,484.61	0.03	360,220,553.01
2546	749,172.05	0.03	378,666,908.34
2547	914,388.79	0.03	423,980,568.53
2548	1,029,270.98	0.03	460,098,814.07

หมายเหตุ: ^{1/}, ^{2/} มาจากการคำนวณ

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2550)

อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ.2539 ขณะที่มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทยกลับลดลง อาจจะเป็นเนื่องจากสินค้าในอุตสาหกรรมหลักที่ไทยเคยมีความได้เปรียบนั้น มีประเทศคู่แข่งรายใหม่ๆ เข้ามาแข่งขันเพิ่มขึ้น ซึ่งประเทศเหล่านั้นมีกำลังแรงงาน ตลอดจนวัตถุดิบที่มีราคาถูกกว่าไทย ทำให้ไทยสูญเสียส่วนแบ่งตลาดบางส่วนไป โดยเฉพาะในตลาดระดับล่าง ซึ่งภายหลังเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจและการเงินในปี พ.ศ.2540 ที่ทำให้ไทยต้องประกาศลอยตัวอัตราแลกเปลี่ยนนั้น ส่งผลให้ระดับราคาโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยนลดลงมาอยู่ที่ระดับ 0.03 ดอลลาร์สหรัฐ/บาท ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ซึ่งระดับราคาที่ลดลงได้ส่งผลให้ไทยมีความสามารถในการแข่งขันทางด้านราคาเพิ่มขึ้น

ส่วนในปี พ.ศ.2541 ยังคงเป็นปีที่เศรษฐกิจโลกซบเซาต่อเนื่องจากปีก่อน ทำให้ทั้งผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกและมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทยต่างก็ปรับตัวลดลง โดยในช่วงปี พ.ศ.2542-2548 จะเห็นได้ว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกต่างก็มีแนวโน้มการปรับตัวสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจาก 540,172.32 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2542 มาเป็น 1,029,270.98 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2548 ส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกเพิ่มขึ้นจาก 311,287,955.74 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2542 มาเป็น 460,098,814.07 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2548 (ตารางที่ 15) ยกเว้นในปี พ.ศ.2544 เท่านั้นที่มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมลดลงอันเนื่องมาจากการชะลอตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย อันได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น เป็นต้น

2. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ

ปัจจัยที่นำมาพิจารณาในที่นี้ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม อัตราดอกเบี้ยลูกค้ายาใหญ่ขึ้นดี และดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศ ทั้งนี้พบว่าในช่วงปี พ.ศ.2531-2540 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม และมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ต่างก็มีแนวโน้มการปรับตัวไปเพิ่มขึ้นไปในทิศทางเดียวกัน โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 1,559.80 พันล้านบาท ในปี พ.ศ.2531 เป็น 3,072.62 พันล้านบาท ในปี พ.ศ. 2540 ปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจาก 21,749.70 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2531 มาเป็น 75,773.80 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2540 ส่วนมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมก็เพิ่มขึ้นจาก 71,408.00 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2531 มาเป็น 495,406.31 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2540 ยกเว้นในปี พ.ศ.2534 ที่ปริมาณสินเชื่อเพื่อการ

ส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมีการปรับตัวลดลง และในปี พ.ศ.2539 ที่มูลค่าการส่งออกมีการปรับตัวลดลง ขณะที่อัตราดอกเบี้ยในช่วงเวลาดังกล่าวอยู่ในช่วงอัตราดอกเบี้ยขาขึ้นจากร้อยละ 12.00 ในปี พ.ศ.2531 มาเป็นร้อยละ 15.25 ในปี พ.ศ. 2540 ส่วนดัชนีราคาน้ำมันในประเทศมีแนวโน้มการปรับตัวลดลงจากร้อยละ 100.47 ในปี พ.ศ.2531 เหลือเพียงร้อยละ 62.56 ในปี พ.ศ. 2540 (ตารางที่ 16)

ทั้งนี้เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศมีการเจริญเติบโตอย่างมาก โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และภาคการส่งออกมีการขยายตัวสูง ขณะที่ต้นทุนราคาน้ำมันปรับตัวลดลง ทำให้ผู้ส่งออกต่างก็ต้องการเงินทุนเพื่อนำมาหมุนเวียนและขยายกิจการเพิ่มขึ้น แม้ว่าอัตราดอกเบี้ยในช่วงดังกล่าวจะปรับตัวสูงขึ้นก็ตาม แต่ผู้ส่งออกก็ยังเห็นว่าผลตอบแทนที่จะได้รับจากการลงทุนยังคงสูงกว่าต้นทุนทางการเงินนั้น จึงทำให้มีการขอสินเชื่อเพื่อมาขยายกิจการเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมีแนวโน้มการปรับตัวสูงขึ้นในช่วงดังกล่าว อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ.2534 ซึ่งปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมีการปรับตัวลดลงนั้นอาจเนื่องมาจากผลกระทบของวิกฤตการณ์สงครามอ่าวเปอร์เซีย และปัญหาเงินเฟ้อที่กระทบต้นทุนผู้ผลิต เป็นต้น

แต่เนื่องจากปี พ.ศ. 2540 เป็นปีที่ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจสภาพคล่องทางการเงินตึงตัว ซึ่งในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้สถาบันการเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน ภายใต้มาตรฐานของ BIS ส่งผลให้สถาบันการเงินต่างก็ระมัดระวังในการปล่อยกู้ อย่างไรก็ตาม ปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมในปีนี้ยังคงเพิ่มขึ้นสูง เนื่องจากได้รับผลดีจากการที่ค่าเงินบาทลอยตัวซึ่งส่งผลให้ค่าเงินบาทอ่อนตัวลง ทำให้การส่งออกและกิจการวิเทศธนกิจได้รับผลดีและส่งผลให้ความต้องการกู้เงินเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศสูงเพิ่มขึ้นด้วย

ตารางที่ 16 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2531-2548

ปี พ.ศ. (สิ้นงวด 30 ธ.ค.)	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (พันล้านบาท)	สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม (ล้านบาท)	มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม (ล้านบาท)	อัตราดอกเบี้ยลูกค้ายใหญ่ชั้นดี (ร้อยละ)	ดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศ (ร้อยละ)
2531	1,559.80	21,749.70	71,408.00	12.00	100.47
2532	1,749.95	28,442.70	94,769.00	12.50	97.65
2533	1,945.37	33,042.80	118,005.00	16.25	100.92
2534	2,111.86	30,848.70	148,942.00	14.00	43.11
2535	2,282.57	36,622.90	168,953.00	11.50	43.04
2536	2,470.91	43,062.10	207,650.00	10.50	42.22
2537	2,692.97	59,224.10	249,211.00	11.75	41.82
2538	2,941.74	60,112.40	310,102.34	13.75	42.84
2539	3,115.34	66,122.20	297,795.01	13.00	49.48
2540	3,072.62	75,773.80	495,406.31	15.25	62.56
2541	2,749.68	62,787.20	422,942.88	11.50	54.57
2542	2,871.98	63,806.78	540,172.32	8.25	60.67
2543	3,008.40	56,229.01	676,430.64	7.50	85.45
2544	3,073.60	47,958.98	598,635.85	7.00	65.36
2545	3,237.04	53,121.48	669,484.61	6.75	77.17

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ปี พ.ศ. (สิ้นงวด 30 ธ.ค.)	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (พันล้านบาท)	สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม (ล้านบาท)	มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม (ล้านบาท)	อัตราดอกเบี้ยลูกค้ายาใหญ่ชั้นดี (ร้อยละ)	ดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศ (ร้อยละ)
2546	3,468.17	60,912.37	749,172.05	5.50	80.42
2547	3,688.19	67,149.53	914,388.79	5.50	122.45
2548	3,855.11	70,634.86	1,029,270.98	6.50	147.59

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2550)

ส่วนในช่วงปี พ.ศ.2541-2544 ปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ และอัตราดอกเบี้ยลูกค้ายรายใหญ่ขึ้นดี ต่างก็มีแนวโน้มปรับตัวลดลงในทิศทางเดียวกัน โดยปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินลดลงจาก 62,787.20 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2541 เหลือเพียง 47,958.98 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2544 ส่วนอัตราดอกเบี้ยลูกค้ายรายใหญ่ขึ้นดีลดลงจากร้อยละ 11.50 ในปี พ.ศ.2541 เป็นร้อยละ 7.00 ในปี พ.ศ. 2544 ขณะที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม และดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศ ต่างก็มีแนวโน้มการปรับตัวเพิ่มขึ้น โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 2,749.68 พันล้านบาท ในปี พ.ศ.2541 เป็น 3,073.60 พันล้านบาท ในปี พ.ศ. 2544 มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจาก 422,942.88 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2541 เป็น 598,635.85 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2544 ส่วนดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 54.57 ในปี พ.ศ. 2541 มาเป็นร้อยละ 65.36 ในปี พ.ศ. 2544 ยกเว้นในปี พ.ศ.2544 เท่านั้นที่มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม และดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศมีแนวโน้มการปรับตัวลดลง (ตารางที่ 16) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าในช่วงเวลาดังกล่าวนั้นเป็นช่วงหลังเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงิน ซึ่งส่งผลให้สถาบันการเงินต้องกันเงินสำรองเป็นจำนวนมากเพื่อเพิ่มเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง อีกทั้งเร่งแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ทำให้ต้องระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อมากขึ้น แม้ว่าช่วงดังกล่าวภาคการส่งออกจะขยายตัวได้สูงอันเนื่องจากการที่ค่าเงินบาทอ่อนตัวลง และอัตราดอกเบี้ยอยู่ในช่วงขาลง ซึ่งล้วนจูงใจให้ผู้ส่งออกมีความต้องการขอสินเชื่อเพิ่มขึ้น แต่การที่ธนาคารพาณิชย์กลับมีการชะลอตัวในการปล่อยกู้ลง ก็เนื่องจากภายใต้ข้อจำกัดที่ต้องกันเงินสำรองเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ธนาคารพาณิชย์ชะลอการปล่อยสินเชื่อตามไปด้วย ทำให้ผู้กู้ประสบความยากลำบากโดยไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายตามที่ต้องการ ดังนั้นปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศในช่วงเวลาดังกล่าวจึงลดลง

อย่างไรก็ตามในช่วงเวลาดังกล่าวธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้การสนับสนุนวงเงินแพคเกจเครดิตจำนวน 5,000 ล้านบาท แก่ ธสน. โดยมีเงื่อนไขให้ ธสน. ปล่อยกู้สมทบในอัตราส่วนเดียวกับที่ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติ รวมทั้งอัตราดอกเบี้ยที่ให้ผู้กู้ให้อยู่ในระดับเดียวกับที่ธนาคารพาณิชย์ให้บริการอยู่ ธสน. จึงได้เริ่มให้บริการแพคเกจเครดิตแบบผู้ตรงตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2541 โดยในช่วงปี พ.ศ.2541-2544 ธสน. ได้ให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกผ่านธนาคารพาณิชย์ลดลง ขณะที่การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกจาก ธสน. โดยตรงกลับเพิ่มขึ้น ยกเว้นในปี พ.ศ.2544 เท่านั้นที่ ธสน. ให้สินเชื่อแก่ผู้ส่งออกโดยตรงลดลง ทั้งนี้เพราะในช่วง พ.ศ.2541-2544 นั้นระบบธนาคารพาณิชย์มีสภาพคล่องสูง ธนาคารพาณิชย์จึงใช้เงินของธนาคารพาณิชย์เองเพิ่มขึ้นและลดการใช้เงินของ ธสน. ในการปล่อยกู้แก่ผู้ส่งออก นอกจากนี้การชะลอตัวในการปล่อยสินเชื่อเพื่อการส่งออก

ของธนาคารพาณิชย์ดังที่ได้กล่าวข้างต้น ทำให้ความต้องการเม็ดเงินของธนาคารพาณิชย์ผ่าน ธสน. ลดลงไปด้วย ในขณะที่ช่วงเวลาดังกล่าว ธสน. กลับมีการปล่อยสินเชื่อให้แก่ผู้ส่งออกเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เป็นไปตามการตอบสนองความต้องการของผู้ส่งออกที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์ได้ จึงหันมากู้เงินจาก ธสน. เพิ่มมากขึ้นเป็นการทดแทน

ส่วนในช่วงปี พ.ศ.2545-2548 ซึ่งเป็นช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศเริ่มฟื้นตัว ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ต่างก็ปรับตัวเพิ่มขึ้น โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 3,237.04 พันล้านบาท ในปี พ.ศ.2545 เป็น 3,855.11 พันล้านบาท ในปี พ.ศ. 2548 ส่วนมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจาก 667,484.61 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2545 มาเป็น 1,029,270.98 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2548 ขณะที่อัตราดอกเบี้ยมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 6.75 ในปี พ.ศ.2545 เหลือเพียงร้อยละ 6.50 ในปี พ.ศ. 2548 (ตารางที่ 16) ส่วนเป็นบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน สถาบันการเงินต่างก็เร่งระบายนเงินให้กู้หลังจากมีการชะลอตัวในระยะเวลาสั้น ทำให้ปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศในช่วงดังกล่าวมีแนวโน้มการปรับตัวเพิ่มขึ้นจาก 53,121.48 ในปี พ.ศ.2545 มาเป็น 70,634.86 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2548 แม้ว่าดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศจะปรับตัวสูงขึ้นจากร้อยละ 77.17 ในปี พ.ศ.2545 มาเป็นร้อยละ 147.59 ในปี พ.ศ. 2548 ก็ตาม

อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ.2545 ได้มีการยกเลิกการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกของ ธสน. ผ่านทางธนาคารพาณิชย์ตามพันธะข้อตกลงขององค์การการค้าโลกว่าด้วยการยกเลิกการอุดหนุนการส่งออก ทำให้ธนาคารพาณิชย์ไม่มี ธสน. เป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการปล่อยสินเชื่อเพื่อการส่งออกอีกต่อไป แต่เมื่อพิจารณาสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของ ธสน. เองกลับพบว่ามี การขยายตัวเพิ่มขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2545-2548 จึงอาจเป็นไปได้ว่าผู้ส่งออกอาจหันไปกู้โดยตรงกับทาง ธสน. มากขึ้นแทนการกู้โดยตรงจากธนาคารพาณิชย์

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกสินค้า อุตสาหกรรมนั้น จะพบว่าระดับราคาโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยนจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ส่วนแนวโน้มของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม และอัตราดอกเบี้ยลูกค้านำรายใหญ่ขึ้นดี กับปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่แนวโน้มของดัชนีราคาน้ำมันในประเทศกับปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบัน

การเงินภายในประเทศจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม ทั้งนี้การที่รัฐบาลจัดตั้ง ธสน. ขึ้นมานั้น ทำให้ธนาคารพาณิชย์ได้รับการสนับสนุนเงินทุนสำหรับการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การให้สินเชื่อแพคกิ้งเครดิตของ ธสน. ผ่านธนาคารพาณิชย์ยังสามารถช่วยลดต้นทุนให้กับผู้ส่งออกได้ ส่วนการกู้โดยตรงจาก ธสน. นั้นนับว่าเป็นการเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนแก่ผู้ส่งออกอีกทางหนึ่ง โดยเมื่อผู้ส่งออกไม่สามารถกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ได้ก็อาจหันมากู้ยืมจาก ธสน. โดยตรง แต่หลังจากที่มีการยกเลิกการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกของ ธสน. ผ่านธนาคารพาณิชย์ตามพันธะข้อตกลงขององค์การการค้าโลกว่าด้วยการยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกแล้ว ทำให้ธนาคารพาณิชย์ไม่ได้รับเงินทุนสนับสนุนสำหรับการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกจาก ธสน. อีกต่อไป ดังนั้นบทบาทของ ธสน. จึงเปลี่ยนจากการให้การสนับสนุนมาเป็นการแข่งขันกับธนาคารพาณิชย์เสียเอง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

ในบทนี้จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินค้าเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศระหว่างปี พ.ศ.2531-2548 ทั้งนี้ในส่วนแรกเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม หลังจากนั้นจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินค้าเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ และผลการทดสอบความสามารถในการพยากรณ์แบบจำลอง

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม

จากการประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมสามารถแสดงให้อยู่ในรูปสมการได้ดังนี้

$$\begin{aligned} X = & 120590 - 17503545 P + 0.131 \text{ WGDP} + 0.066 \text{ WT} - 0.400 X (-1) - 44668.68 D \\ & (0.552) \quad (-2.368)** \quad (3.864)*** \quad (1.200) \quad (-0.982) \quad (-1.850) \\ & - 1095.259 \text{ REER} \\ & (-0.275) \end{aligned}$$

R-squared	=	0.979
Adjusted R-Squared	=	0.977
S.E. of regression	=	40117.97
F-statistic	=	512.26
Sig F	=	0.000
Durbin-Watson stat	=	1.240

* แสดงนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

** แสดงนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

*** แสดงนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ตัวเลขในวงเล็บแทนค่า T-statistic

ผลจากการประมาณค่าสมการอุปสงค์การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ค่า R-squared ที่ได้คือ 0.979 แสดงให้ทราบว่าตัวแปรอิสระในสมการสามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมได้ร้อยละ 97.9 ส่วนอีกร้อยละ 2.1 เป็นการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่มาจากตัวแปรอื่นๆ และหลังจากปรับค่าโดยใช้ Adjusted R-squared แล้ว อิทธิพลของตัวแปรอิสระยังคงมีอยู่ร้อยละ 97.7 ค่า F-statistic มีค่าเท่ากับ 512.26 แสดงว่า ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลก (WGDP) มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และระดับราคาของไทยโดยเปรียบเทียบกับสหรัฐอเมริกาหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยน (P) มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ส่วนตัวแปรอิสระที่เหลือไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้การทดสอบจากค่า Correlation Matrix พบว่าตัวแปรอิสระมีปัญหาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันสูง (Multicollinearity) ดังนั้นจึงแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีของฟริทซ์ ซึ่งทำให้ต้องตัดตัวแปรดัชนีค่าเงินที่แท้จริงของไทย (REER) และตัวแปรวิกฤตทางเศรษฐกิจและการเงิน (D) ออกจากการพิจารณา นอกจากนี้ Durbin-Watson Stat ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 1.240 ซึ่งน้อยกว่า d_L ที่ได้จากการเปิดตาราง แสดงว่าเกิดปัญหาสหสัมพันธ์ในตัว (Autocorrelation) นั่นคือมีความสัมพันธ์กันเองระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในสมการดังกล่าว ดังนั้นจึงแก้ปัญหาสหสัมพันธ์ในตัวด้วยการเพิ่ม time lag ในตัวแปรตามเข้าไป หลังจากนั้นพบว่ายังคงมีตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 จึงได้ทำการตัดตัวแปรที่ไม่มีความน่าเชื่อถือดังกล่าวนั้นออกไปทีละตัว ในที่นี้คือตัดตัวแปรมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมในไตรมาสที่ผ่านมา ($X(-1)$) และมูลค่าการค้าโลก (WT) ออกจากลำดับ จนได้สมการที่มีความเหมาะสมในการประมาณค่า ดังนี้

$$\text{AR}(1) X = -36814.060 - 1405978.000 P + 0.127 \text{ WGDP}$$

(-0.455) (-10.238)*** (24.142)***

R-squared	=	0.987
Adjusted R-squared	=	0.987
S.E. of regression	=	31366.290
F-statistic	=	1716.377
Sig F	=	0.000

Durbin-Watson Stat = 1.868

* แสดงนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

** แสดงนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

*** แสดงนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ตัวเลขในวงเล็บแทนค่า T-statistic

ผลจากการประมาณค่าสมการการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ค่า R-squared ที่ได้คือ 0.987 แสดงให้ทราบว่าตัวแปรอิสระในสมการสามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมได้ร้อยละ 98.7 ส่วนอีกร้อยละ 1.3 เป็นการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่มาจากตัวแปรอื่นๆ และหลังจากปรับค่าโดยใช้ Adjusted R-squared แล้วอิทธิพลของตัวแปรอิสระยังคงมีอยู่ร้อยละ 98.7 ค่า F-statistic มีค่าเท่ากับ 1716.377 แสดงว่า ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และหลังจากแก้ปัญหาสหสัมพันธ์ในตัว (Autocorrelation) แล้วค่า Durbin-Watson ที่คำนวณได้คือ 1.868 มีค่าอยู่ระหว่าง d_U และ $4-d_U$ ที่ได้จากการเปิดตาราง แสดงว่าไม่มีปัญหา Autocorrelation นั่นคือไม่มีความสัมพันธ์กันเองระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรอิสระและการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมในสมการดังกล่าว แสดงว่าค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรเป็นอิสระซึ่งกันและกัน เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการพบว่า ทั้งระดับราคาโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยน และผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลก ต่างก็มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยพิจารณาจากค่า T-statistic

จากการพิจารณาค่าตัวแปรต่างๆ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับราคาโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยน (P) กับมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม (X) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 14055978.000 แต่มีเครื่องหมายในทิศทางตรงกันข้าม หมายความว่า ถ้ากำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ เมื่อระดับราคาโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมลดลง 14055978.000 หน่วย ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยระดับราคาโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยน และมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม จะแปรผันไปในทิศทางตรงกันข้าม ถ้าระดับราคาโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมลดต่ำลง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลก (WGDP) กับมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม (X) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.127 หมายถึง ถ้ากำหนดค่าให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น 0.127 หน่วย ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลก และมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม จะแปรผันไปในทิศทางเดียวกัน ถ้าผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้

จากสมการดังกล่าวข้างต้น ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมากที่สุด คือ ราคาสินค้าโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยน รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลก ทั้งนี้เพราะราคาสินค้าโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยน เป็นตัวบ่งบอกถึงความสามารถในการแข่งขันด้านราคาของสินค้าไทยเทียบกับสินค้าต่างประเทศ จึงเป็นตัวแปรที่มีผลกระทบอย่างมากต่อการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้าไทยจากลูกค้าชาวต่างชาติ และด้วยภาวะการแข่งขันทางด้านราคาของการค้าระหว่างประเทศที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น จึงทำให้ราคาสินค้าโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยน มีผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทยเป็นอย่างมาก ส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกนั้นเป็นตัวแปรที่สะท้อนให้เห็นรายได้โดยรวมของประชากรโลก จึงเป็นตัวบ่งบอกถึงความสามารถในการใช้จ่ายในทุกหน่วยเศรษฐกิจ รวมไปถึงค่าใช้จ่ายด้านการค้าระหว่างประเทศของประเทศต่างๆ ทั่วโลกด้วย โดยในปัจจุบันประเทศไทยต้องพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศค่อนข้างมากในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการส่งออก ดังนั้นผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกจึงเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทยด้วยเช่นกัน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์สินค้าเชื่อเพื่อการส่งออก สินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ

จากการประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินค้าเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ สามารถแสดงให้เห็นอยู่ในรูปสมการได้ดังนี้

$$Q^D = -28465.03 + 0.029 X + 2852.514 MLR - 198.394 POIL + 448.806 MPI$$

(-2.198) (1.712) (5.573)*** (-4.229)*** (3.605)***

R-Squared	= 0.797
Adjusted R-Squared	= 0.785
S.E. of Regression	= 7632.619
F-statistic	= 69.182
Sig F	= 0.000
Durbin-Watson Stat	= 0.682

* แสดงนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

** แสดงนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

*** แสดงนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ตัวเลขในวงเล็บแทนค่า T-statistic

ผลจากการประมาณค่าสมการอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ ค่า R-squared ที่ได้คือ 0.797 แสดงให้ทราบว่าตัวแปรอิสระในสมการสามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศได้ร้อยละ 79.7 ส่วนอีกร้อยละ 21.3 เป็นการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศที่มาจากตัวแปรอื่นๆ และหลังจากปรับค่าโดยใช้ Adjusted R-squared แล้ว อิทธิพลของตัวแปรอิสระยังคงมีอยู่ร้อยละ 78.5 ค่า F-statistic มีค่าเท่ากับ 69.182 แสดงว่า ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ทั้งนี้อัตราดอกเบี้ยลูกค้านำใหญ่ชั้นดี (MLR) ดัชนีราคาน้ำมันในประเทศ (POIL) และดัชนีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (MPI) ต่างก็มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ส่วนมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม (X) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม ค่า Durbin-Watson stat ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.682 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า d_L ที่ได้จากการเปิดตาราง แสดงว่ามีปัญหาสหสัมพันธ์ในตัว (Autocorrelation) นั่นคือมีความสัมพันธ์กันเองระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ดังนั้นจึงแก้ปัญหาสหสัมพันธ์ในตัวด้วยการเพิ่ม Time Lag ในตัวแปรตามเข้าไป หลังจากนั้นพบว่ายังคงมีตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 จึงได้ทำการตัดตัวแปรที่ไม่มีความน่าเชื่อถือดังกล่าวทิ้งออกไปทีละตัว ในที่นี้คือตัดตัวแปรดัชนีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมออกไป จึงได้สมการที่มีความเหมาะสมในการประมาณค่าดังนี้

$$\text{AR (1) } Q^D = 13849.86 + 0.095 X + 2641.741 \text{ MLR} - 403.144 \text{ POIL}$$

$$(0.334) \quad (3.709)^{***} \quad (0.959) \quad (-2.407)^{**}$$

R-squared	=	0.926
Adjusted R-squared	=	0.922
S.E. of regression	=	4598.262
F-statistic	=	217.985
Sig F	=	0.000
Durbin-Watson Stat	=	1.551

* แสดงนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

** แสดงนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

*** แสดงนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ตัวเลขในวงเล็บแทนค่า T-statistic

ผลจากการประมาณค่าสมการอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ ค่า R-squared ที่ได้คือ 0.926 แสดงให้ทราบว่าตัวแปรอิสระในสมการสามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศได้ร้อยละ 92.6 ส่วนอีกร้อยละ 7.4 เป็นการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศที่มาจากตัวแปรอื่นๆ และหลังจากปรับค่าโดยใช้ Adjusted R-squared แล้ว อิทธิพลของตัวแปรอิสระยังคงมีอยู่ร้อยละ 92.2 ค่า F-statistic มีค่าเท่ากับ 217.985 แสดงว่า ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และหลังจากแก้ปัญหาสหสัมพันธ์ในตัว (Autocorrelation) แล้วค่า Durbin-Watson ที่คำนวณได้คือ 1.551 มีค่าอยู่ระหว่าง d_L และ d_U ที่ได้จากการเปิดตาราง แสดงว่าอยู่ในช่วงที่ไม่สามารถสรุปได้ว่าเกิดปัญหา Autocorrelation หรือไม่ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวจากค่า T-statistic ในสมการพบว่า มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศ มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ส่วนอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรายใหญ่ขึ้นดีของธนาคารพาณิชย์ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการพิจารณาค่าตัวแปรต่างๆ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม (X) กับอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ (Q^D) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.095 หมายถึง ถ้ากำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ เมื่อมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้อุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศเพิ่มขึ้น 0.095 หน่วย ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมและอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศจะแปรผันไปในทิศทางเดียวกัน ถ้ามูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้อุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้นไปด้วย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งเอาไว้

ส่วนค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรายใหญ่ชั้นดี (MLR) กับอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ (Q^D) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 2641.741 หมายถึง ถ้ากำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ เมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรายใหญ่ชั้นดีเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้อุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น 2641.741 หน่วย โดยที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามเนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรายใหญ่ชั้นดีเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในทางทฤษฎี จึงไม่สามารถตัดออกจากการพิจารณาได้ เพราะถ้าตัดออกจากแบบจำลองจะทำให้ตัวแปรอื่นๆ ที่พิจารณาไม่สามารถอธิบายแบบจำลองได้ ทั้งนี้อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรายใหญ่ชั้นดี และอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมจะแปรผันไปในทิศทางเดียวกัน ถ้าอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรายใหญ่ชั้นดีเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้ปริมาณอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มสูงขึ้นไปด้วย ซึ่งผลที่ได้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งเอาไว้ ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากในช่วงปีที่ทำการศึกษา พ.ศ.2531-2548 นั้นพบว่าเมื่อเปรียบเทียบข้อมูลอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรายใหญ่ชั้นดีกับปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศต่างก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันในสองช่วงเวลาใหญ่ๆ คือ ในช่วงปี พ.ศ.2531-2534 และในช่วงปี พ.ศ.2537-2544 (ยกเว้นปี พ.ศ.2539 และ พ.ศ.2542) ดังนั้นโดยภาพรวมในช่วง 18 ปีที่ใช้ในการศึกษา ผลกระทบของตัวแปรดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกันมากถึง 10 ปี ที่เป็นเช่นนี้อาจสามารถแยกเหตุผลออกได้เป็นสองประเด็นคือ ประเด็นแรกถ้าอัตราดอกเบี้ยดังกล่าวสูงแต่ผู้กู้ก็ยังจำเป็นต้องกู้ นั่นก็เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวภาวะการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมีการขยายตัวสูง ผู้กู้อาจเห็นว่าผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนส่งออกยังคงสูงกว่าต้นทุนทางการเงินหรืออัตราดอกเบี้ย ดังนั้นผู้กู้จึงมีความต้องการกู้เงินเพื่อนำมาขยายกิจการ ดังเช่นช่วงปี พ.ศ. 2531-2533 ซึ่งอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรายใหญ่

ชั้นดี ณ สิ้นปี มีการปรับตัวสูงขึ้นเรื่อยๆ จากร้อยละ 12.00 ในปี พ.ศ.2531 เป็นร้อยละ 16.25 ในปี พ.ศ.2533 ปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ ณ สิ้นปี ก็มีการปรับตัวสูงขึ้นเรื่อยๆ เช่นกัน โดยคิดเป็นเงิน 21,749.70 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2531 เพิ่มขึ้นเป็น 33,042.80 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2533 และอีกช่วงหนึ่งในช่วงปี พ.ศ.2537-2540 พบว่า อัตราดอกเบี้ยลูกค้ายรายใหญ่ชั้นดี ณ สิ้นปี มีการปรับตัวสูงขึ้นเรื่อยๆ ยกเว้นปี พ.ศ.2539 เท่านั้นที่ปรับตัวลดลง โดยอยู่ที่ร้อยละ 11.75 13.75 13.00 และ 15.25 ตามลำดับ ขณะที่ปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ ณ สิ้นปี มีการปรับตัวสูงขึ้นเรื่อยๆ เช่นกัน โดยคิดเป็นเงิน 59,224.10 ล้านบาท 66,112.40 ล้านบาท 66,122.20 ล้านบาท และ 75,773.80 ล้านบาท ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 5) ประเด็นที่สอง ในช่วงที่อัตราดอกเบี้ยดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำแต่ผู้ขอกู้กลับขอสินเชื่อได้ลดลงก็เนื่องมาจากว่ามีข้อจำกัดจากการที่ทางสถาบันการเงินภายในประเทศเองต่างก็มีการชะลอตัวการปล่อยกู้จากการที่ต้องกันเงินสำรองไว้สำหรับแก้ปัญหาหนี้เสีย (NPL) ทำให้ผู้กู้ประสบความลำบากในการขอสินเชื่อดังกล่าว เช่นในช่วงปี พ.ศ. 2541-2544 (ยกเว้น พ.ศ.2542) ที่ทั้งอัตราดอกเบี้ยลูกค้ายรายใหญ่ชั้นดี และปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศต่างก็ลดลงเช่นกัน โดยอัตราดอกเบี้ยลูกค้ายรายใหญ่ชั้นดี ณ สิ้นปี อยู่ที่ร้อยละ 11.50 8.25 7.50 และ 7.00 ตามลำดับ ขณะที่ปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ ณ สิ้นปี คิดเป็นเงิน 62,787.20 ล้านบาท 63,806.78 ล้านบาท 56,229.01 ล้านบาท และ 47,958.98 ล้านบาท ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 5)

ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศ (POIL) กับ อุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ (Q^D) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 403.144 แต่มีเครื่องหมายในทิศทางตรงกันข้าม หมายความว่า ถ้ากำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ เมื่อดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้อุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศลดลง 403.144 หน่วย ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศ และอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศจะแปรผันไปในทิศทางตรงกันข้าม หมายถึง ถ้าระดับราคาน้ำมันภายในประเทศเพิ่มขึ้น แสดงว่าต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ก็จะทำให้อุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศลดต่ำลง ซึ่งผลเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศผู้นำเข้าน้ำมัน โดยร้อยละ 90 ของการใช้้ำมันเชื้อเพลิงต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศในรูปของน้ำมันดิบและน้ำมันสำเร็จรูปบางส่วน ประกอบกับการค่าน้ำมันเป็นไปอย่างเสรี ดังนั้น การกำหนดราคาน้ำมันของโรงกลั่นจึง

ขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันในตลาดโลกและการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา (หรือค่าเงินบาท) ซึ่งเป็นต้นทุนในการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง ฉะนั้นเมื่อดัชนีราคาน้ำมันสูงขึ้นจะสะท้อนให้เห็นถึงต้นทุนการผลิตและต้นทุนค่าขนส่งของผู้ประกอบการจะเพิ่มขึ้น ส่งผลให้กำไรจากการประกอบการของผู้ส่งออกลดลง แรงจูงใจในการขยายกิจการเพื่อการส่งออกจะลดลง ดังนั้นผู้ส่งออกจึงมีความต้องการสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมจากสถาบันการเงินภายในประเทศลดลงไปด้วย

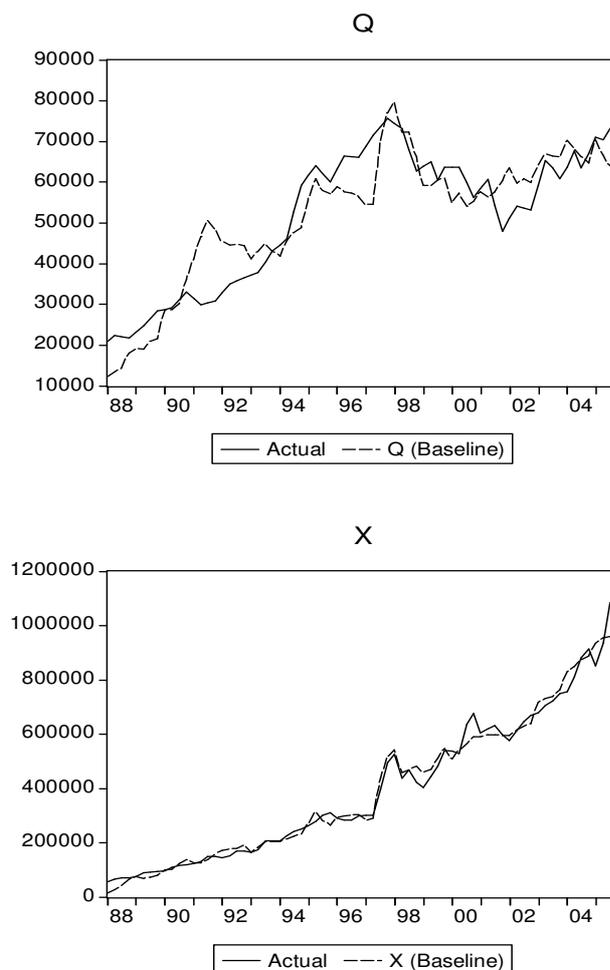
จากสมการดังกล่าวข้างต้น ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อปริมาณอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศมากที่สุด คือ อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรายใหญ่ขึ้นดี รองลงมา คือ ดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศ และมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมตามลำดับ อย่างไรก็ตามอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรายใหญ่ขึ้นดีเป็นตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่สามารถตัดออกจากการพิจารณาได้ เนื่องจากหากตัดตัวแปรดังกล่าวออกไปจะทำให้ตัวแปรอื่นๆ ที่เหลืออยู่ไม่สามารถอธิบายแบบจำลองได้เลย นอกจากนี้ตัวแปรดังกล่าวยังไม่เป็นไปตามทฤษฎี เนื่องด้วยในระยะเวลาที่ทำการศึกษาที่มีปัจจัยอื่นๆ มากกระทบ เช่น ภาวะการส่งออกและการชะลอตัวการปล่อยสินเชื่อเพื่อการส่งออกของสถาบันการเงินภายในประเทศจากการต้องกันเงินสำรองเพื่อแก้ปัญหาหนี้เสีย ทำให้ผู้ประกอบการมีความยากลำบากในการขอกู้ ส่งผลให้ปริมาณอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศลดลง ส่วนดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศยังคงเป็นตัวสะท้อนถึงต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการ ซึ่งเมื่อดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศสูงขึ้นย่อมส่งผลให้กำไรจากการประกอบการของผู้ส่งออกลดลง แรงจูงใจในการขยายกิจการจึงลดลงตามไปด้วย ทำให้ผู้ส่งออกลดความต้องการสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศลง นอกจากนี้มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมนั้นก็ยังเป็นตัวสะท้อนภาวะการส่งออกที่มีผลต่ออุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันด้วย เพราะเมื่อภาวะการส่งออกขยายตัวทำให้ผู้ส่งออกมีกำไรเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผู้ส่งออกมีแรงจูงใจในการขยายกิจการเพิ่มขึ้น ดังนั้นความต้องการขอสินเชื่อดังกล่าวจึงเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ผลการทดสอบความสามารถในการพยากรณ์แบบจำลอง

ในการทดสอบความสามารถของการพยากรณ์ของแบบจำลองโดยวิธีการ Simulation นั้นสามารถวัดได้จากค่า Theil Inequality Coefficient ซึ่งได้มาจากการเปรียบเทียบข้อมูลจริงกับค่าที่ได้จากการพยากรณ์อดีตจากแบบจำลอง โดยหากค่า Theil Inequality Coefficient = 0 แสดงว่า

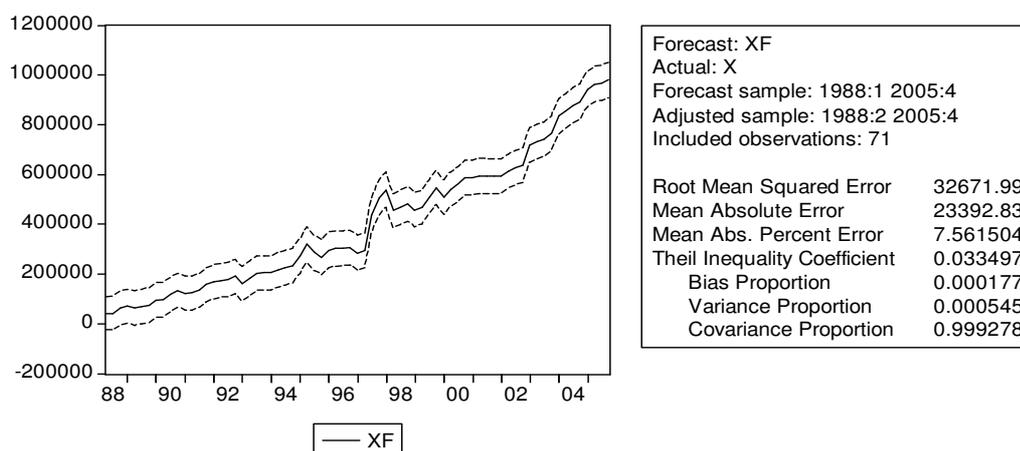
แบบจำลองมีความสามารถในการพยากรณ์ได้อย่างสมบูรณ์ แต่ถ้าหากค่า Theil Inequality Coefficient = 1 แสดงว่าแบบจำลองไม่มีความสามารถในการพยากรณ์ ดังนั้นแบบจำลองที่สามารถใช้ในการพยากรณ์ได้จะต้องมีค่าน้อยกว่า 1 แต่มากกว่าหรือเท่ากับ 0 ($0 \leq$ Theil Inequality Coefficient < 1) นอกจากนี้จะต้องมีสัดส่วนเบี่ยงเบน (Bias Proportion) ที่ไม่สูงด้วย

ทั้งนี้จากการทดสอบความสามารถในการพยากรณ์ของแบบจำลองโดยวิธีการ Simulation ในช่วงปี พ.ศ.2531-2548 ซึ่งเป็นรายไตรมาส พบว่าตัวแปรภายนอกสามารถพยากรณ์ตัวแปรภายในได้ค่อนข้างดี ทั้งในส่วนของปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ และมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ดังการเปรียบเทียบข้อมูลจริงกับค่าที่ได้จากการพยากรณ์อดีตจากแบบจำลอง (ภาพที่ 2)

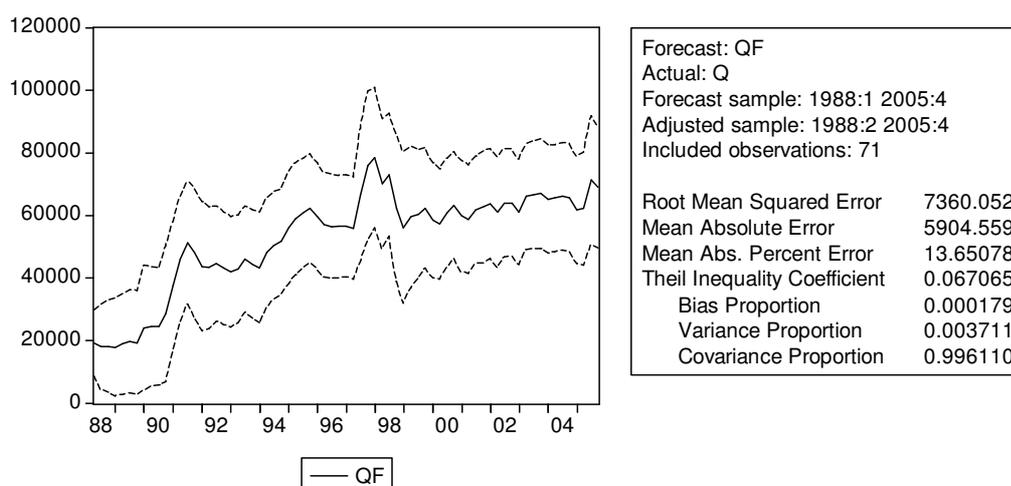
ภาพที่ 2 การเปรียบเทียบข้อมูลจริงกับค่าที่ได้จากการพยากรณ์อดีตจากแบบจำลอง

การพยากรณ์มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม พบว่ามีค่า Theil Inequality Coefficient เท่ากับ 0.0335 และมี Bias Proportion = 0.00 หมายความว่าไม่มีสัดส่วนเบี่ยงเบน ซึ่งแสดงว่าแบบจำลองนี้สามารถใช้พยากรณ์ได้ดี (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 ความสามารถในการพยากรณ์แบบจำลองอุปสงค์การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม

การพยากรณ์ปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ พบว่ามีค่า Theil Inequality Coefficient เท่ากับ 0.067 และมี Bias Proportion = 0.00 หมายความว่าไม่มีสัดส่วนเบี่ยงเบน ซึ่งแสดงว่าแบบจำลองนี้สามารถใช้พยากรณ์ได้ดี (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 ความสามารถในการพยากรณ์แบบจำลองอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมถือว่ามีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากก่อให้เกิดการไหลเข้าของเงินตราต่างประเทศซึ่งจะส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ในปัจจุบันพบว่าสินค้าอุตสาหกรรมเป็นสินค้าที่มีสัดส่วนการส่งออกมากที่สุด โดยปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการส่งออกได้ทางหนึ่งก็คือแหล่งเงินทุน ซึ่งแต่เดิมมานั้นแหล่งเงินทุนที่สำคัญสำหรับการส่งออกคือ ธนาคารพาณิชย์ อย่างไรก็ตามการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกของธนาคารพาณิชย์กลับมีแนวโน้มลดลง ดังนั้นรัฐบาลจึงได้จัดตั้ง ธสน. ขึ้นมาเพื่อเป็นอีกแหล่งเงินทุนในการส่งเสริมการส่งออก ซึ่งประเด็นนี้เป็นประเด็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาถึงบทบาทการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ตลอดจนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของ 2 สถาบันการเงินดังกล่าว ทั้งนี้ได้นำวิธีกำลังสองน้อยที่สุด 2 ชั้นมาใช้ในการศึกษา โดยทำการศึกษาในช่วงปี พ.ศ.2531-2548 รวมเป็นเวลาทั้งสิ้น 18 ปี (72 ไตรมาส)

ในการศึกษาบทบาทการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกของสถาบันการเงินภายในประเทศพบว่า ทั้งธนาคารพาณิชย์และ ธสน. ต่างก็มีการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ สินเชื่อก่อนการส่งออกและสินเชื่อหลังการส่งออก โดยการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกทั้ง 3 ประเภทนั้น สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมและสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมได้รับเงินทุนให้กู้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ขณะที่สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอื่นๆ ได้รับเงินทุนให้กู้ลดลง ทั้งนี้ ธสน. จะให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมากที่สุด ขณะที่ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเป็นอันดับสอง รองลงมาจากการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม โดย ธสน. จะมีการให้บริการเกี่ยวเนื่องที่มีความหลากหลายและครอบคลุม อีกทั้งมีต้นทุนทางการเงินที่ต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์ แต่ ธสน. จะมีขั้นตอนการดำเนินการมากกว่าธนาคารพาณิชย์ ซึ่งการที่รัฐบาลจัดตั้ง ธสน. ขึ้นมานั้น ทำให้ธนาคารพาณิชย์ได้รับการสนับสนุนเงินทุนสำหรับการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกเพิ่มขึ้นในช่วงแรกของการตั้ง ธสน. โดยการให้สินเชื่อแพคเกจเครดิตของ ธสน. ผ่านธนาคารพาณิชย์สามารถช่วยลดต้นทุนให้กับผู้ส่งออกได้ ทั้งนี้พบว่าการใช้วงเงินผ่าน L/C มีความสอดคล้องกับการให้สินเชื่อแพคเกจเครดิต ซึ่งการใช้วงเงินผ่าน L/C นั้นสะท้อนถึงการทำธุรกรรมทางการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้นเมื่อมีการใช้วงเงินผ่าน

L/C เพิ่มขึ้น จะสะท้อนถึงความต้องการสินเชื่อแพคเกจเครดิตที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ส่วนการให้กู้โดยตรงจาก ธสน. นั้น ถือว่าเป็นการเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนแก่ผู้ส่งออกอีกทางหนึ่ง โดยเมื่อผู้ส่งออกไม่สามารถกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ได้ก็อาจหันมากู้ยืมจาก ธสน. โดยตรง แต่หลังจากที่มีการยกเลิกการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกของ ธสน. ผ่านธนาคารพาณิชย์ตามพันธะข้อตกลงขององค์การการค้าโลกว่าด้วยการยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกแล้ว ทำให้ธนาคารพาณิชย์ไม่ได้รับเงินทุนสนับสนุนการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกจาก ธสน. อีกต่อไป ดังนั้นบทบาทของ ธสน. จึงเปลี่ยนจากการให้การสนับสนุนมาเป็นการแข่งขันกับธนาคารพาณิชย์เสียเอง

ผลการศึกษาโดยการประมาณค่าจากสมการพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อปริมาณอุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศมากที่สุด คือ อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ลูกค้ารายใหญ่ชั้นดี รองลงมา คือ ดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศ และมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ตามลำดับ โดยมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมจะส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกัน และดัชนีราคาน้ำมันในประเทศจะส่งผลในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนอัตราดอกเบี้ยลูกค้ารายใหญ่ชั้นดีจะส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานและยังเป็นตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมนั้น พบว่าระดับราคาโดยเปรียบเทียบหลังปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยนส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้าม ส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกนั้นส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ธสน. มีบทบาทในการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมากขึ้นเรื่อยๆ ขณะที่ธนาคารพาณิชย์มีบทบาทในการให้สินเชื่อดังกล่าวลดลง และภายหลังจากที่ ธสน. ยกเลิกการให้สินเชื่อผ่านธนาคารพาณิชย์แล้ว ทำให้ ธสน. เปลี่ยนบทบาทจากการให้การสนับสนุนมาเป็นการแข่งขันแทน และด้วยอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ที่สูงกว่า ธสน. จะทำให้ธนาคารพาณิชย์แข่งขันในการให้สินเชื่อดังกล่าวได้ลำบาก นอกจากนี้ทั้งดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศ และมูลค่าการส่งออกยังเป็นตัวสะท้อนที่สำคัญต่อความต้องการสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่สถาบันการเงินภายในประเทศต้องคำนึงถึง

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม และดัชนีราคาน้ำมันภายในประเทศ ต่างก็มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศ

ดังนั้น ทั้งในส่วนของธนาคารพาณิชย์ และ ธสน. จึงควรให้ความสนใจติดตามภาวะการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมไปยังประเทศต่างๆ ที่ถูกค้าทำการส่งออกอย่างใกล้ชิด ควบคู่กับการติดตามข้อมูลเกี่ยวกับราคาน้ำมันซึ่งเป็นต้นทุนที่สำคัญของผู้ส่งออก เพื่อให้สามารถนำมาวิเคราะห์และวางแผนสำหรับรองรับการขยายตัวหรือหดตัวของสินค้าเชื่อดังกล่าวจากปัจจัยแวดล้อมเหล่านี้

2. ระดับราคาโดยเปรียบเทียบหลังปรับตัวอัตราแลกเปลี่ยน และผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลกซึ่งได้ประมาณค่ามาจากประเทศคู่ค้าสำคัญ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป นั้นมีผลกระทบต่อส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทย ดังนั้น ผู้ส่งออก ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ควรติดตามปัจจัยดังกล่าวอย่างใกล้ชิด เพื่อให้สามารถวางแผนการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมได้อย่างสอดคล้องกับปัจจัยแวดล้อมดังกล่าว ทั้งนี้ ควรหาช่องทางส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมไปยังประเทศที่มีแนวโน้มผลิตภัณฑ์มวลรวมเพิ่มขึ้น

3. การขอสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมจาก ธสน. นั้น จะมีต้นทุนทางการเงินต่ำกว่าและมีความหลากหลายของบริการเกี่ยวเนื่องที่มีความครอบคลุมมากกว่าการขอสินเชื่อดังกล่าวจากธนาคารพาณิชย์ แต่ขณะเดียวกัน ธสน. จะมีขั้นตอนในการดำเนินการขอสินเชื่อที่ค่อนข้างยุ่งยากมากกว่าธนาคารพาณิชย์ ดังนั้นผู้ส่งออกจึงต้องเปรียบเทียบระหว่างความสะดวกรวดเร็วกับต้นทุนทางการเงิน รวมทั้งความหลากหลายของบริการเกี่ยวเนื่องเหล่านั้น เพื่อให้สามารถเลือกใช้บริการได้อย่างเหมาะสมกับธุรกิจส่งออกของตน ในขณะเดียวกัน หากทาง ธสน. ลดขั้นตอนที่ยุ่งยากในการขอสินเชื่อลง ก็จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ส่งออกมากขึ้น

4. เนื่องจาก ธสน. มีบทบาทในการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมากกว่าธนาคารพาณิชย์ อีกทั้งอัตราดอกเบี้ยที่คิดกับผู้ส่งออกยังต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์ ส่งผลให้การแข่งขันในการให้สินเชื่อดังกล่าวของธนาคารพาณิชย์เป็นไปด้วยความยากลำบาก ดังนั้น หากธนาคารพาณิชย์ลดบทบาทการให้สินเชื่อดังกล่าวลง และ ธสน. ให้ความสำคัญโดยการเพิ่มการส่งเสริมการให้สินเชื่อดังกล่าวมากขึ้น ย่อมจะส่งผลดีต่อผู้ส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ข้อจำกัดในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีข้อจำกัดในส่วนของข้อมูลการใช้วงเงินผ่านเลตเตอร์ออฟเครดิตและสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าของธนาคารพาณิชย์ โดยข้อมูลดังกล่าวที่มีได้มีการจัดเก็บข้อมูลโดยรวมของระบบธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ ดังนั้นจึงทำการศึกษาเฉพาะในธนาคารพาณิชย์

ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) นอกจากนี้ข้อมูลปริมาณสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของ ธสน. เริ่มมีการจัดเก็บตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 เป็นต้นมา เนื่องจากเป็นปีที่เริ่มมีการแยกประเภทของสินเชื่อดังกล่าว

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

ในการศึกษารั้งต่อไปควรเพิ่มตัวแปรในการศึกษา เช่น อัตราการใช้กำลังผลิตของภาคอุตสาหกรรม และค่าใช้จ่ายภาครัฐบาลว่าจะมีผลกระทบอย่างไรต่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมหรืออุปสงค์สินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมหรือไม่ อย่างไรด้วย ทั้งนี้เหตุที่ไม่นำมาศึกษาในครั้งนี้เพราะความจำกัดของข้อมูลที่ยังไม่ได้มีการจัดเก็บในปีที่เริ่มทำการศึกษา

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กระทรวงพาณิชย์. 2550. สถิติและข้อมูลทางสถิติที่สำคัญ (Online). www.moc.go.th, 15 กันยายน 2550.
- ขนิษฐา มีสุข และ ประพันธ์ สายสงเคราะห์. 2523. การประมาณข้อมูลผลิตภัณฑ์ประชาชาติของ ไทยเป็นรายเดือนและรายไตรมาส. กรุงเทพมหานคร: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน). 2548. รายงานประจำปี (Online). www.krungsri.com, 30 เมษายน 2551.
- ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน). 2548. รายงานประจำปี (Online). www.bangkokbank.com, 29 เมษายน 2551.
- ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน). 2548. รายงานประจำปี (Online). www.ktb.co.th, 1 พฤษภาคม 2551.
- ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน). 2548. รายงานประจำปี (Online). www.kasikornbank.com, 28 เมษายน 2551.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2550. สถิติและข้อมูลทางสถิติที่สำคัญ (Online). www.bot.or.th, 15 กันยายน 2550.
- ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย. 2550. รายงานประจำปี (Online). www.exim.go.th, 24 ธันวาคม 2550.
- ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน). 2548. รายงานประจำปี (Online). www.scb.co.th, 2 พฤษภาคม 2551.
- นิสาชล บุ่งทอง. 2546. ผลกระทบของดัชนีค่าเงินที่แท้จริงที่มีต่อการส่งออกสินค้า. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ มหาชนกิจ จำกัด (มหาชน). 2540. 25 ปี เศรษฐกิจไทย พ.ศ. 2515-2539. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- บุญรอด บัวปล้อง. 2544. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์และอุปทานสินเชื่อเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรของธนาคารพาณิชย์ไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปัญญาภรณ์ เสียงเจริญ. 2535. การศึกษาปัจจัยที่กำหนดความต้องการสินเชื่อภาคอุตสาหกรรมจากสถาบันการเงินภายในประเทศ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พจนีย์ พิมพิ. 2545. การศึกษาผลของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิมพ์ใจ ศิริโพธิ์ประภาณ. 2546. Credit Crunch ภายหลังการเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เมทินี ศุภสวัสดิ์กุล. 2550. ดัชนีค่าเงินที่แท้จริง (Real Effective Exchange Rate Index: REER): แนวคิด วิธีการคำนวณ และการประยุกต์ใช้ในกรณีประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- รัตนา สายคณิต. 2539. มหเศรษฐศาสตร์วิเคราะห์ จากทฤษฎีสถู่นโยบาย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วรศ อุปาดิก. 2544. เศรษฐศาสตร์การเงินและการธนาคาร. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคน. 2546. เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศรวาณี พึ่งผู้นำ. 2541. อัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมสำหรับสินเชื่อเพื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมาคมสถาบันการศึกษาการธนาคารการเงินไทย. 2546. **คู่มือการเงินการธนาคารสำหรับนักการธนาคารไทย**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดเอราวัณการพิมพ์

สมพงษ์ เฟื่องอารมณ์. 2545. **สินเชื่อเพื่อการส่งออก**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ซีเอ็ดยูเคชั่น

สมพร ริมพะสุต. 2538. การศึกษาทางเศรษฐมิติว่าด้วยการปันส่วนสินเชื่อในระบบธนาคารพาณิชย์ไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมร จิระชัยประสิทธิ์. 2545. **ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์และอุปทานในการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Akis, S. 1998. "A compact econometric model of tourism demand for Turkey". **Tourism Management**. Vol. 19. Great Britain: 1998 Elsevier Science Ltd.

Gujarati, D. N. 1995. **Basic Econometrics**. 3rd ed. Singapore: McGraw-Hill, Inc.

Hubbard, R. G. 2002. **Money, The Financial System, and The Economy**. 4th ed. New York: Pearson Education, Inc.

Pindyck, R. S. and Rubinfeld, D. L. 1997. **Econometric Models and Economic Forecasts**. 4th ed. Singapore: McGraw-Hill, Inc.

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ผลการประมาณค่าสมการแสดงปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การส่งออก
สินค้าอุตสาหกรรมในเบื้องต้น

Dependent Variable: X

Method: Two-Stage Least Squares

Sample(adjusted): 1988:3 2005:4

Included observations: 70 after adjusting endpoints

Instrument list: P(-1) REER(-1) WGDP(-1) WT(-1) D(-1) X(-2)

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	120590.0	218150.3	0.552784	0.5824
P	-17503545	7391247.	-2.368145	0.0210
REER	-1095.259	3982.507	-0.275017	0.7842
WGDP	0.131389	0.033998	3.864648	0.0003
WT	0.066985	0.055816	1.200108	0.2346
D	-44668.68	24149.95	-1.849639	0.0691
X(-1)	-0.400199	0.407709	-0.981579	0.3301
R-squared	0.979808	Mean dependent var		411149.7
Adjusted R-squared	0.977885	S.D. dependent var		269771.8
S.E. of regression	40117.97	Sum squared resid		1.01E+11
F-statistic	512.2608	Durbin-Watson stat		1.240465
Prob(F-statistic)	0.000000			

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 2 ผลการประมาณค่าสมการแสดงปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การส่งออก
สินค้าอุตสาหกรรมที่มีความเหมาะสม

Dependent Variable: X

Method: Two-Stage Least Squares

Sample(adjusted): 1988:2 2005:4

Included observations: 71 after adjusting endpoints

Convergence achieved after 14 iterations

Instrument list: P(-1) WGDP(-1)

Lagged dependent variable & regressors added to instrument list

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-36814.06	80828.35	-0.455460	0.6503
P	-14055978	1372872.	-10.23837	0.0000
WGDP	0.126933	0.005258	24.14271	0.0000
AR(1)	0.387183	0.115528	3.351426	0.0013
R-squared	0.987175	Mean dependent var		406275.5
Adjusted R-squared	0.986601	S.D. dependent var		270968.5
S.E. of regression	31366.29	Sum squared resid		6.59E+10
F-statistic	1716.377	Durbin-Watson stat		1.868147
Prob(F-statistic)	0.000000			
Inverted AR Roots	.39			

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 3 ผลการประมาณค่าสมการแสดงปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อเพื่อการ
ส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศในเบื้องต้น

Dependent Variable: Q

Method: Two-Stage Least Squares

Sample(adjusted): 1988:2 2005:4

Included observations: 71 after adjusting endpoints

Instrument list: P(-1) WGDP(-1) MLR(-1) POIL(-1) MPI(-1)

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-28465.03	12948.47	-2.198332	0.0314
X	0.029450	0.017202	1.712019	0.0916
MLR	2852.514	511.8632	5.572806	0.0000
POIL	-198.3940	46.90788	-4.229439	0.0001
MPI	488.8057	135.5656	3.605677	0.0006
R-squared	0.797216	Mean dependent var		52402.10
Adjusted R-squared	0.784926	S.D. dependent var		16458.09
S.E. of regression	7632.619	Sum squared resid		3.84E+09
F-statistic	69.18186	Durbin-Watson stat		0.682408
Prob(F-statistic)	0.000000			

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 4 ผลการประมาณค่าสมการแสดงปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อเพื่อการ
ส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของสถาบันการเงินภายในประเทศที่มีความเหมาะสม

Dependent Variable: Q

Method: Two-Stage Least Squares

Sample(adjusted): 1988:2 2005:4

Included observations: 71 after adjusting endpoints

Convergence achieved after 14 iterations

Instrument list: P(-1) WGDP(-1) MLR(-1) POIL(-1)

Lagged dependent variable & regressors added to instrument list

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	13849.86	41488.48	0.333824	0.7396
X	0.094763	0.025553	3.708538	0.0004
MLR	2641.741	2754.875	0.958933	0.3411
POIL	-403.1439	167.4654	-2.407326	0.0189
AR(1)	0.815998	0.174569	4.674350	0.0000
R-squared	0.926401	Mean dependent var		52402.10
Adjusted R-squared	0.921940	S.D. dependent var		16458.09
S.E. of regression	4598.262	Sum squared resid		1.40E+09
F-statistic	217.9845	Durbin-Watson stat		1.551451
Prob(F-statistic)	0.000000			
Inverted AR Roots	.82			

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 5 ข้อมูลที่ใช้ในแบบจำลอง

ปี พ.ศ.	Q ^{1/}	X	MLR	POIL	MPI	REER	D	P	WGDP ^{2/}	WT ^{3/}
	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)		(US\$/บาท)	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)
2531:01	20,900.77	57,275.00	11.50	100.000	60.393	108.69	0	0.040	120,951,360.17	34,006,076.14
2531:02	22,342.60	65,080.00	11.50	100.630	50.465	101.49	0	0.040	123,406,315.00	36,418,061.01
2531:03	22,046.15	70,180.00	11.50	100.550	50.982	99.65	0	0.039	124,651,967.81	37,431,964.10
2531:04	21,749.70	71,408.00	12.00	100.471	61.737	98.74	0	0.039	128,235,081.38	39,536,894.20
2532:01	23,246.75	74,859.00	12.00	99.059	70.734	95.80	0	0.039	130,763,054.72	36,604,414.71
2532:02	24,743.80	90,041.00	12.00	97.647	60.083	97.02	0	0.039	131,158,274.61	39,654,707.26
2532:03	26,593.25	93,090.00	12.50	97.647	57.704	96.86	0	0.039	132,979,965.33	42,330,418.97
2532:04	28,442.70	94,769.00	12.50	97.647	66.287	94.34	0	0.039	134,190,228.23	43,213,755.67
2533:01	28,805.80	97,884.00	14.50	98.155	76.008	96.16	0	0.039	137,952,401.23	40,460,090.02
2533:02	29,168.90	108,397.00	14.50	98.664	66.701	96.84	0	0.039	139,106,534.72	41,289,748.58
2533:03	31,105.85	116,109.00	14.50	99.790	63.909	95.45	0	0.039	141,630,429.49	45,435,552.36
2533:04	33,042.80	118,005.00	16.25	100.916	70.941	95.68	0	0.040	145,024,195.86	51,522,679.13
2534:01	31,425.65	124,521.00	16.00	77.668	87.280	96.03	0	0.040	143,572,826.30	45,815,223.99

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	Q ^{1/} (ล้านบาท)	X (ล้านบาท)	MLR (ร้อยละ)	POIL (ร้อยละ)	MPI (ร้อยละ)	REER (ร้อยละ)	D	P (US\$/บาท)	WGDP ^{2/} (ล้านบาท)	WT ^{3/} (ล้านบาท)
2534:02	29,808.50	129,955.00	15.50	54.420	69.700	95.15	0	0.040	145,896,525.06	41,413,038.42
2534:03	30,328.60	149,769.00	16.00	48.765	68.356	98.79	0	0.040	148,353,693.75	45,206,431.60
2534:04	30,848.70	148,942.00	14.00	43.109	76.836	97.49	0	0.040	151,655,017.01	49,728,904.70
2535:01	32,906.70	144,217.00	12.50	42.777	92.347	96.42	0	0.040	153,782,788.84	47,448,705.50
2535:02	34,964.70	153,227.00	12.00	42.445	78.904	96.59	0	0.040	155,115,264.45	47,499,017.90
2535:03	35,793.80	167,988.00	12.00	42.742	79.007	95.88	0	0.041	157,055,432.95	52,435,207.48
2535:04	36,622.90	168,953.00	11.50	43.038	89.452	96.44	0	0.041	160,783,260.56	46,659,017.81
2536:01	37,232.50	164,509.00	11.25	43.101	94.312	97.30	0	0.040	152,400,794.41	47,453,538.17
2536:02	37,842.10	174,223.00	11.25	43.164	87.073	96.31	0	0.041	157,973,722.25	48,681,079.38
2536:03	40,452.10	206,175.00	11.25	42.691	87.280	97.53	0	0.041	162,090,964.40	48,739,441.28
2536:04	43,062.10	207,650.00	10.50	42.218	93.692	97.44	0	0.041	163,230,195.25	48,796,201.00
2537:01	44,579.70	206,910.00	10.00	41.414	102.999	101.10	0	0.041	163,542,666.40	48,921,794.02
2537:02	46,097.30	226,756.00	11.00	40.609	93.485	100.93	0	0.042	167,220,422.74	52,083,733.27
2537:03	52,660.70	239,914.00	11.50	41.212	92.451	99.44	0	0.043	170,366,494.01	56,948,389.50

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	Q ^{1/} (ล้านบาท)	X (ล้านบาท)	MLR (ร้อยละ)	POIL (ร้อยละ)	MPI (ร้อยละ)	REER (ร้อยละ)	D	P (US\$/บาท)	WGDP ^{2/} (ล้านบาท)	WT ^{3/} (ล้านบาท)
2537:04	59,224.10	249,211.00	11.75	41.815	99.793	98.53	0	0.043	172,060,162.27	61,838,497.32
2538:01	61,643.40	262,156.72	13.00	42.263	114.271	98.03	0	0.043	179,381,298.23	60,284,998.64
2538:02	64,062.70	279,850.75	13.50	42.710	102.068	96.43	0	0.044	188,824,592.33	66,290,999.21
2538:03	62,087.55	301,379.20	13.50	42.773	101.034	98.94	0	0.044	184,690,255.48	64,525,796.50
2538:04	60,112.40	310,102.34	13.75	42.836	104.964	101.06	0	0.044	182,601,976.74	68,948,666.84
2539:01	63,269.05	290,044.58	13.75	44.538	122.337	102.07	0	0.044	189,079,234.16	68,072,417.86
2539:02	66,425.70	282,831.97	13.25	46.239	104.654	102.51	0	0.044	190,785,767.91	67,083,237.94
2539:03	66,273.95	283,223.05	13.25	47.861	110.858	103.09	0	0.044	191,187,051.04	68,462,697.30
2539:04	66,122.20	297,795.01	13.00	49.483	110.548	104.03	0	0.044	192,840,430.09	73,551,361.75
2540:01	68,867.75	299,601.86	13.00	49.567	128.956	105.74	0	0.044	191,397,843.14	73,117,717.24
2540:02	71,613.30	299,828.39	12.75	49.651	110.341	106.63	1	0.044	193,675,255.69	64,464,021.30
2540:03	73,693.55	397,494.73	14.25	56.107	104.033	87.78	1	0.035	250,679,383.87	98,065,826.96
2540:04	75,773.80	495,406.31	15.25	62.563	105.998	76.26	1	0.029	304,911,428.32	123,010,941.40

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	Q ^{1/} (ล้านบาท)	X (ล้านบาท)	MLR (ร้อยละ)	POIL (ร้อยละ)	MPI (ร้อยละ)	REER (ร้อยละ)	D	P (US\$/บาท)	WGDP ^{2/} (ล้านบาท)	WT ^{3/} (ล้านบาท)
2541:01	74,464.50	524,663.08	15.25	62.731	105.377	71.34	1	0.026	349,051,829.62	134,026,789.48
2541:02	73,155.20	437,631.36	15.25	62.899	99.173	84.23	1	0.031	294,393,668.42	109,552,933.17
2541:03	67,971.20	469,262.77	14.50	58.735	95.450	84.44	1	0.030	298,904,829.47	112,968,948.19
2541:04	62,787.20	422,942.88	11.50	54.571	103.309	87.60	1	0.033	285,743,688.23	105,379,574.96
2542:01	63,918.80	402,884.73	9.50	52.007	117.270	87.50	0	0.033	279,209,220.35	102,993,956.68
2542:02	65,050.40	445,487.34	8.75	48.756	111.065	87.52	0	0.032	279,620,209.76	99,280,152.11
2542:03	60,599.10	483,000.39	8.50	53.937	113.444	84.01	0	0.031	296,281,033.53	115,407,785.74
2542:04	63,806.78	540,172.32	8.25	60.666	117.580	81.73	0	0.031	311,287,955.74	122,282,065.94
2543:01	63,755.80	537,505.05	8.00	68.106	129.059	85.61	0	0.032	295,157,951.97	118,047,064.83
2543:02	63,704.82	528,576.65	8.00	69.071	112.823	84.53	0	0.031	308,238,877.86	124,761,686.64
2543:03	59,966.92	635,678.93	7.50	82.124	115.305	81.01	0	0.029	324,886,252.17	136,595,392.93
2543:04	56,229.01	676,430.64	7.50	85.450	120.165	77.91	0	0.027	342,448,083.24	150,176,858.07
2544:01	58,501.47	604,490.97	7.25	75.572	126.680	79.11	0	0.027	341,953,055.59	182,657,375.24

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	Q ^{1/} (ล้านบาท)	X (ล้านบาท)	MLR (ร้อยละ)	POIL (ร้อยละ)	MPI (ร้อยละ)	REER (ร้อยละ)	D	P (US\$/บาท)	WGDP ^{2/} (ล้านบาท)	WT ^{3/} (ล้านบาท)
2544:02	60,773.92	620,181.75	7.25	82.022	114.374	77.65	0	0.026	356,053,171.68	179,923,454.42
2544:03	54,366.45	631,678.98	7.25	76.969	113.857	77.22	0	0.026	352,547,621.38	179,099,487.88
2544:04	47,958.98	598,635.85	7.00	65.364	121.613	78.30	0	0.026	347,296,182.51	171,606,126.51
2545:01	51,073.75	577,058.59	8.00	64.120	137.435	80.71	0	0.027	347,847,409.48	127,559,544.76
2545:02	54,188.52	615,406.29	7.00	73.363	120.993	80.73	0	0.027	347,120,171.39	140,817,508.76
2545:03	53,655.00	644,493.46	7.00	72.855	125.233	79.55	0	0.028	350,109,200.86	144,889,186.83
2545:04	53,121.48	669,484.61	6.75	77.172	136.194	77.51	0	0.027	360,220,553.01	154,611,512.28
2546:01	59,193.79	680,061.84	6.75	86.898	156.774	77.02	0	0.027	382,554,359.60	153,205,073.33
2546:02	65,266.09	705,479.95	6.75	80.676	135.367	77.10	0	0.027	381,653,488.09	157,577,698.44
2546:03	63,574.71	722,478.02	6.25	79.915	139.400	78.63	0	0.028	380,925,910.51	156,514,385.06
2546:04	60,912.37	749,172.05	5.50	80.422	158.118	79.05	0	0.029	378,666,908.34	171,782,646.96
2547:01	63,769.45	755,558.02	5.50	86.492	168.563	79.20	0	0.030	399,168,656.30	173,590,238.59
2547:02	67,728.21	811,770.06	5.50	98.554	147.363	78.81	0	0.029	411,668,363.43	179,982,260.12

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	Q ^{1/} (ล้านบาท)	X (ล้านบาท)	MLR (ร้อยละ)	POIL (ร้อยละ)	MPI (ร้อยละ)	REER (ร้อยละ)	D	P (US\$/บาท)	WGDP ^{2/} (ล้านบาท)	WT ^{3/} (ล้านบาท)
2547:03	63,495.81	880,681.92	5.50	113.434	149.948	76.70	0	0.028	425,628,966.51	191,701,216.20
2547:04	67,149.53	914,388.79	5.50	122.449	162.771	76.24	0	0.029	423,980,568.53	209,500,953.46
2548:01	71,153.13	850,408.03	5.50	117.167	175.496	79.07	0	0.030	425,926,864.54	200,700,695.74
2548:02	70,412.72	935,011.46	5.50	135.933	167.649	78.36	0	0.029	443,667,450.97	207,343,903.76
2548:03	73,125.48	1,083,157.58	6.00	151.347	172.845	78.50	0	0.029	459,324,724.43	224,231,179.27
2548:04	70,634.86	1,029,270.98	6.50	147.589	172.633	80.07	0	0.029	460,098,814.07	221,351,498.28

หมายเหตุ: ^{1/} มาจาก ธสน. ร่วมกับธนาคารพาณิชย์

^{2/, 3/} มาจากการคำนวณข้อมูลจากองค์การการค้าโลก และสหประชาชาติ

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย